

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง
อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

มีนาคม 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง
อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มีนาคม 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

TOURISM DEVELOPMENT GUIDELINES BY BAAN THAKHANTHONG COMMUNITY
CHIANG SAEN DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Arts in Hotel and Tourism Management

March 2019

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง
อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ของ รัตนา บุญเลิศ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยา สัมจันทร์)

..... คณบดีคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประกอบศิริ ภัคดีพิณีจ)

เรื่อง:	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	รัตนา บุญเลิศ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยา สัมจันทร์
คำสำคัญ	การท่องเที่ยวโดยชุมชน , เชียงราย , บ้านท่าขันทอง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนจำนวน 11 คน และประชากรนักท่องเที่ยว จำนวน 3,801 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 362 คน มีวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถาม โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการวิเคราะห์เชิงพรรณนาผลการศึกษวิจัยทำให้ได้ทราบสถานการณ์ว่าในอดีตชุมชนบ้านท่าขันทองได้รับการพัฒนามาตรฐานพัฒนาโฮมสเตย์ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยมีคณะกรรมการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องโดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว เป็นผู้ประสานงานระหว่งนักท่องเที่ยวกับชุมชน ต่อมามีปัญหาด้านการจัดการกระจายรายได้ การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิก และการพัฒนาชุมชนที่ไม่มีการวิเคราะห์รอบด้าน ทำให้ปัจจุบันสมาชิกแยกตัวมาตั้งกลุ่มใหม่ในปี พ.ศ. 2561 ได้ตั้งคณะกรรมการ โฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง แต่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี เช่น ขาดการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ชัดเจน ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่เป็นอัตลักษณ์ ระบบการตรวจสอบจากองค์กรภายนอก การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ด้านการเงินการกระจายรายได้ที่เป็นระบบ จากการศึกษาข้อมูลของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เดินทางมาเพื่อประชุมสัมมนาศึกษาดูงาน มีความพึงพอใจระดับ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่เป็นจุดชมวิวิวทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขงมากที่สุด รองลงมาคือด้านกิจกรรม (Amenities) ชมวิถีชีวิตของชุมชน อาหาร การแต่งกายที่มีเอกลักษณ์ รองลงมาได้แก่ด้านการเข้าถึง (Accessibilities) ที่มีความสะดวกเข้าถึงง่าย และ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านที่พักโฮมสเตย์ที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ตามลำดับ ส่วนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทองที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับแรกคือด้านการบริหารจัดการ (Administration) ที่ดีมีมาตรฐานดังที่กล่าวมาข้างต้นมีการสร้างแบรนด์ที่เป็นที่จดจำสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นองค์ประกอบที่ใช้พัฒนาจุดดึงดูดใจเช่น จุดถ่ายภาพริมโขง การพัฒนาการเข้าถึงทางน้ำ พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำ พัฒนาโฮมสเตย์ให้เพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว มีร้านอาหาร ห้องน้ำ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาแบบส่วนตัว และส่งเสริมการจัดการที่ดีโดยเฉพาะการจัดการด้านการเงินที่เป็นธรรมกระจายผลประโยชน์มีกองทุนสำหรับอาชีพในชุมชน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างมีระบบ

Title: TOURISM DEVELOPMENT GUIDELINES BY BAAN THAKHANTHONG COMMUNITY
CHIANG SAEN DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

Author: Rattana Boonlert, Independent Study: M.A. (Hotel and Tourism Management), University of
Phayao, 2018

Advisor: Assistant Professor Dr. Suriya Somchan

Keyword Baan Thakhantong Community Based Tourism Chiangrai

ABSTRACT

This research aims to 1. To study the current community tourism situation of Ban Tha Khan Thong, Tambon Ban Saew, Amphoe Chiang Saen. 2. To study the satisfaction of Thai tourists towards tourism by Ban Tha Khan tong community, Tambon Ban Saew, Amphoe Chiang Saen. 3. To study the development of tourism by Ban Tha Khan than community, Tambon Ban Saew, Amphoe Chiang Saen. Chiang Rai province Qualitative Research and Quantitative Research Population and sample: There were 11 stakeholders in the community and 3,801 tourists. The sample size was 362 persons. Data were collected from semi-structured interview and questionnaire. By analytical methods the results of the research indicate that in the past, Ban Tha Khan Thong community has been developed homestay standards, has been homestay standard, has a team to study continuously with the management. Ban Saew Sub-district be a coordinator between tourists and the community. Later, there was a problem of distribution management. Failure to comply with the membership agreement. And the development of community without analysis around. Nowadays, members split up and set up a new group. Homestay and Travel by Ban Tha Khan tong Community. Lack of good management, lack of vision, strategies to set clear guidelines for tourism development. Lack of links to tourism networks. Lack of publicity the development of identity products. External Audit System Systematic storage financial system revenue distribution. According to the study, most of the tourists are female. Come to the seminar to see the work. Satisfied level Attraction is the most scenic view of the Mekong River. Second, the activities of the community, food, clothing, the unique. Followed by access. At the same time, Ban Tha Khan Thong community is developing its first priority, namely, the management. Manage A good standard is to have a brand that is memorable to communicate with the target audience. It is an element that develops an attraction. Photo by the Mekong River. Water access development Develop water activities. To develop adequate homestay.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยา สัมจันทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ ชี้แนะ และให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีในทุกขั้นตอนของการศึกษา ตลอดจนจนใจให้กำลังใจและเอาใจใส่ตลอดเวลา ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนั้นขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้ และความคิดในเชิงวิชาการอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ พนมทั้งขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบ และให้คำวิจารณ์ รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเครื่องมือในการศึกษาเพื่อใช้ในการปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

และท้ายที่สุด ขอขอบคุณครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อน ที่แนะนำคอยให้กำลังใจ แก่ผู้ศึกษาจนทำให้การศึกษานี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอมอบให้แก่บุพการี และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

รัตนา บุญเลิศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
คำถามวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
กรอบแนวความคิดการวิจัย.....	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53

การสร้างเครื่องมือ	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลงานที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้ง 5 ด้าน	66
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดย ชุมชน บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	93
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย	103
บทที่ 5 บทสรุป	109
สรุปผลการวิจัย	109
อภิปรายผลการวิจัย	122
ข้อเสนอแนะ.....	138
ภาคผนวก ก แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	139
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้าง ทอง.....	145
บรรณานุกรม	148
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงศักยภาพ และโอกาสกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่าง ๆ ในระดับตำบล.....	13
ตาราง 2 แสดงแนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As	34
ตาราง 3 แสดงสังเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As.....	38
ตาราง 4 แสดงจำนวนคณะผู้มาศึกษาดูงาน ชุมชนบ้านท่าชันทอง	70
ตาราง 5 แสดงการมีส่วนร่วมท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง	87
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเพศ.....	93
ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	93
ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	94
ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	94
ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	95
ตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	95
ตาราง 12 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเดินทาง	96
ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาในการท่องเที่ยว	96
ตาราง 14 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวันที่เดินทางท่องเที่ยว.....	97

ตาราง 15 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทางมาด้วย	97
ตาราง 16 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามว่าจะกลับมาเที่ยวอีกหรือไม่	98
ตาราง 17 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามว่าจะแนะนำนักท่องเที่ยวอื่นให้มาอีกหรือไม่	98
ตาราง 18 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction).....	99
ตาราง 19 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านการเข้าถึง (Accessibilities)...	100
ตาราง 20 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	101
ตาราง 21 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านกิจกรรม (Activities)	102

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงผังแนวคิดการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย	12
ภาพ 2 แสดงตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่กิจกรรมหลักของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่	14
ภาพ 3 แสดงพื้นที่กิจกรรมหลักของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ อําเภอเชียงแสน	14
ภาพ 4 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	52

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่มีความเข้มแข็ง และสร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศจนกลายเป็นหนึ่งในฟันเฟืองสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจรัฐบาลในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาวในอีก 20 ปี ข้างหน้า ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เกิดกรอบ วิสัยทัศน์ การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 กล่าวคือ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยบูรณาการกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เกิดวิสัยทัศน์แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563 กล่าวคือ “การท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยพัฒนาสู่สากลอย่างมีเอกภาพบนพื้นฐานการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนสู่ชุมชนแห่งความสุข กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560) จากกรอบทิศทางและแผนยุทธศาสตร์พัฒนาภาค จังหวัดเชียงราย อยู่ในกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยว (คัลล์เตอร์) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา เป้าหมาย การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาล้านนาเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงอนุภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งในกลุ่ม 5 จังหวัดท่องเที่ยว เชียงรายเป็นจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือก 5 จังหวัด ต้นแบบการพัฒนา Creative Tourism และเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในปี พ.ศ. 2560 (2558) มีชุมชนที่ทำเรื่องการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยใช้แนวคิด CBT ถึง 12 ชุมชน เป็นอันดับ 3 รองจาก เชียงใหม่ และสตูล โดยปัจจุบัน มีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัด ไม่น้อยกว่า 28 ชุมชน ได้มีการจัดกิจกรรมการคัดสรร 18 ชุมชน ที่มีศักยภาพสูงเข้ารับการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงรายกับเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน

บ้านท่าขันทอง หมู่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็น 1 ใน 18 ชุมชนที่มีศักยภาพสูง ตั้งอยู่บนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเป็นที่ตั้งของที่เรือเชียงแสนแห่งที่ 2 ที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ มีความหลากหลายของวิถีชีวิต

ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชาติพันธุ์ เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ของชุมชนท้องถิ่น และพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น ในแผนงานวิจัย การบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อย่างยั่งยืน ของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พ.ศ. 2551-2553 มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และคณะ (2556) หลังจากแผนงานวิจัยสิ้นสุดลงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในบ้านท่าขันทอง เป็นระบบและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจและสังคม ผลจากการส่งเสริมการทำมาตรฐานโฮมสเตย์และการฝึกอบรมให้มีความพร้อมในการต้อนรับผู้มาเยือน ก่อให้เกิดมีผู้สนใจมาพักทำให้สมาชิกโฮมสเตย์ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น บ้านเรือนน่าอยู่ขึ้น ผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวและการดูงานในพื้นที่ทำให้มี ผู้มา ศึกษาดูงานในพื้นที่บ้านท่าขันทอง ทำให้กลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มอาหาร กลุ่มการแสดง กลุ่มรถอีต๊อก และ กลุ่มทอผ้ามีรายได้เพิ่มขึ้น ผลในเชิงสังคมพบว่ากลุ่มแกนนำมีความมั่นใจในตนเองในการแสดงออก มากขึ้น อีกทั้งภาพรวมของชุมชนยังมีความสวยงาม สะอาด และน่าอยู่มากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามตั้งแต่ ต้นปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา จากการสัมภาษณ์กลุ่มแกนนำท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านท่าขันทอง พบว่า ถึงแม้ชุมชนจะมีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ความพร้อม ในการเป็นเจ้าของที่ดี มีการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวกลุ่ม ศึกษาดูงาน แต่ก็มีปัญหาของพื้นที่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่มีประสิทธิภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความพึงพอใจอย่างเป็นระบบ เพราะที่ผ่าน มาทางหน่วยงานราชการได้มีการทำการตลาด การประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่หลังจากหน่วยงานภาครัฐไม่ได้สนับสนุนงบประมาณจึงมีปัญหาคาดำเนินการในส่วนดังกล่าว จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพื่อนำผลการศึกษาของชุมชนบ้านท่าขันทองไปปรับใช้ ในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ให้ยั่งยืนต่อไป

คำถามวิจัย

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร
3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทองควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบล บ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบล บ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

2.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

2.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

3.1.1 ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน กลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือตัวแทนกลุ่มโฮมสเตย์ จำนวน 2 คน ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน

3.1.2 หน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กำนันตำบลบ้านแซว จำนวน 1 คน พัฒนาชุมชน อำเภอเชียงแสน 1 คน นายอำเภอเชียงแสน หรือ ตัวแทน จังหวัดเชียงราย 1 คน ท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานจังหวัดเชียงราย 1 คน กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน

3.2 ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ปี 2559 จำนวน 3,801 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือน เมษายน 2561 ถึง กันยายน 2561 ระยะเวลา ในการ ทำวิจัยทั้งสิ้น 6 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุมชน หมายถึง ชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย ที่อาศัยรวมกันอยู่เป็นกลุ่มมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีขนบธรรมเนียม มีความสัมพันธ์ จารีตประเพณีและ มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งมีการใช้การท่องเที่ยวเป็น เครื่องมือในการพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการในชุมชน เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เข้าใจบทบาทของชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและการอนุรักษ์ธรรมชาติ ตลอดจนแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง วิธีการนำข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว ข้อมูล สภาพแวดล้อมภายในภายนอก วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลด้าน การจัดการ การท่องเที่ยวที่ได้จากการศึกษานำมาสังเคราะห์กับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว เป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย แล้วนำข้อมูลมาปรับใช้ในการพัฒนาจุดอ่อน จุดแข็งเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งขึ้น
2. ทำให้ทราบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพื่อนำข้อมูลมาปรับด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจเพิ่มขึ้น
3. ทำให้สามารถรวบรวมองค์ความรู้ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับศักยภาพของ ทรัพยากรท่องเที่ยว สภาพชุมชนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
4. นำไปใช้ประโยชน์สำหรับการวางแผน ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย, การท่องเที่ยว

แห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัด
เชียงราย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมผลงานเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ บทความ เอกสาร วารสาร งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. บริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา

- 1.1 ประวัติและความเป็นมาของชุมชนบ้านท่าชันทอง
- 1.2 ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนบ้านท่าชันทอง
- 1.3 กิจกรรมของชุมชนบ้านท่าชันทอง
- 1.4 รูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัด

เชียงราย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- 2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
- 2.2 ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.3 การท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงราย
- 2.4 ความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.5 องค์ประกอบกระบวนการเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.6 องค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.7 หลักการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

- 3.1 ความหมายของความพึงพอใจ
- 3.2 องค์ประกอบของความพึงพอใจ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา

บริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งตำบลบ้านแซว เป็น 1 ใน 6 ตำบล ของอำเภอเชียงแสนที่กำหนดเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายมีพื้นที่ครอบคลุม 6 ตำบลคือ เวียง ป่าสัก บ้านแซว ศรีดอนมูล แม่เงิน โยนก สาระสำคัญ ของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ถือเป็นกรอบนโยบายในภาพกว้าง ที่กำหนดให้พื้นที่ต่าง ๆ สามารถใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ชายแดน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและนำไปสู่การพัฒนาที่ต่อเนื่องในมิติ ด้านสิ่งแวดล้อมด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม รูปแบบการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจจากการประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจอื่น ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและระดับพื้นที่

1. ประวัติและความเป็นมาของชุมชนบ้านท่าชันทอง

ชุกลิน อุณวิจิตร (2553) สภาพื้นที่โดยทั่วไปของบ้านท่าชันทอง อยู่ในตำบลบ้านแซว ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับที่ราบระหว่างหุบเขาที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำกกและแม่น้ำโขง บ้านเรือนราษฎรส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบริมฝั่งแม่น้ำและอีก 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 4, 9, 11, 12, 13 ซึ่งเป็นชาวไทยภูเขา ตั้งอยู่บนภูเขาสูง ด้านทิศใต้ของตำบลในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ สบกกฝั่งขวามีแหล่ง

น้ำธรรมชาติสำคัญ ได้แก่ลำห้วยแม่แอบ ร่องซุ่น ลำน้ำกก หนองน้ำ แม่น้ำห้วยกว๊าน และมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นแบ่งดินแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แต่เดิมพื้นที่ตำบลบ้านแซว อยู่ทิศตะวันออกของอำเภอเชียงแสนทั้งหมด เมื่อ พ.ศ. 2529 จึงแยกเขตการปกครองตำบลขึ้นใหม่ คือ ตำบลแม่เงิน ในช่วงปี พ.ศ.2508-2523 ตำบลบ้านแซวเป็นพื้นที่เขตลี้ซมพูที่มีการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มีการใช้กำลังเข้าปราบปรามทำให้สูญเสือกำลังทั้งสองฝ่าย จนในปี พ.ศ. 2514 อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย นายประหยัด สมานมิตร ถูกยิงเสียชีวิตในพื้นที่บ้านห้วยกว๊าน หมู่ 9 เนื่องจากเดินทางมารับผู้เข้าร่วมพัฒนาชาติไทยในพื้นที่ จากเหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้การพัฒนาในตำบลบ้านแซว เป็นไปอย่างล่าช้า จนถึงสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้ประกาศใช้นโยบาย 66/23 โดยใช้การเมืองนำทหาร เหตุการณ์บ้านเมืองสงบลง และตำบลบ้านแซวจึงได้รับการพัฒนาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ตำบลบ้านแซว ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเชียงแสน ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน บรรพบุรุษของชาวตำบลบ้านแซว ได้โยกย้ายมาจาก จังหวัดลำพูนและจังหวัด

ลำปาง และได้มีชาวเขาจากประเทศลาวเข้ามาตั้งถิ่นฐาน รวมทั้งกลุ่มทหารจีนคณะชาติ รวมกลุ่มกันตั้งรกรากในหมู่ที่ 4, 9 และ 11

บ้านท่าขันทองตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นหมู่บ้านที่ราษฎรอพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งแรกมีนายสวัสดิ์ ใจทาน ได้นำครอบครัว และญาติญาติจากจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7 ครอบครัว มาตั้งถิ่นฐานอยู่หลังโรงเรียนบ้านแซว ปี พ.ศ. 2506 ต่อมาในปี พ.ศ. 2507 พวกเขาย้ายถิ่นจากบ้านแซวมาอยู่ ณ ที่ปัจจุบันนี้ มีนายสวัสดิ์ ใจทาน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาครอบครัวจากอีสานอพยพมาสมทบเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2511 ได้รับการแต่งตั้งเป็นหมู่บ้าน โดยมี นายเต็ม สมนึก เป็นผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาปี พ.ศ. 2524 ได้รับการประกาศเป็นหมู่บ้าน อ.พ.ป. และ ปี พ.ศ. 2526 เป็นหมู่บ้าน ปชด. หมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ปัจจุบัน นายเวียง ศรีลาลักษณ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอเชียงแสน และหมู่บ้านเขียวชอุ่ม

อาณาเขตติดต่อของบ้านท่าขันทอง

ทิศเหนือ ติดกับหมู่บ้านสวนดอก

ทิศใต้ ติดกับหมู่บ้านแซว

ตะวันออก ติดกับคลองส่งน้ำ

ทิศตะวันตก ติดกับแม่น้ำโขง

การเดินทางจากตัวเมืองเชียงราย

รถยนต์ จากอำเภอแม่จันใช้เส้นทาง 106 ไปอำเภอเชียงแสน ใช้เส้นทาง 1129 (เลียบบแม่น้ำโขง) ถึงบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร

สภาพทางสังคม

หมู่บ้านท่าขันทองมี 210 หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 639 คน เป็นชายจำนวน 314 คน เป็นหญิงจำนวน 325 คน มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านท่าขันทองศูนย์เด็กเล็ก 1 แห่ง มีสถาบันและองค์กรศาสนา คือ วัด 1 แห่ง ชื่อวัดพระศรีมาลัยบรรพต (วัดป่าท่าขันทอง) หน่วยธุรกิจในพื้นที่ หน่วยธุรกิจในพื้นที่หมู่บ้าน มีปั๊มน้ำมัน 1 แห่ง ปั๊มหลอด 1 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง และโรงสีข้าว 2 แห่ง การบริการพื้นฐาน มีประปา 1 แห่ง มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน และถนนหลักของหมู่บ้านเป็นถนนทางหลวงชนบทของ รพช.

การบริการของชุมชน ประกอบด้วย 1) ที่ทำการประชาคมบ้านท่าขันทอง 2) สถาบันการเงินชุมชนต้นแบบบ้านท่าขันทอง 3) ร้านค้าวิสาหกิจชุมชน 4) วิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอผ้า

ทอเสื้ออีสาน 5) ศาลาประชาคมบ้านท่าชั้นทอง 6) ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน 7) โรงครัว
หมู่บ้าน

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยการปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด ทำสวนส้มโอ มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้แก่ 1) กลุ่มเงินล้าน 2) กลุ่มข้าวกล้อง 3) กลุ่มบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน (ปุ๋ยน้ำอินทรีย์) 4) กลุ่มถนอมอาหาร (ขนม) 5) กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ 6) กลุ่มเลี้ยงวัว 7) กลุ่มสิ่งทอ 8) กลุ่มน้ำประปา 9) กลุ่มแม่บ้าน 10) กลุ่มเพาะเห็ด 11) กลุ่มกลองยาว ใช้ชื่อ ชั้นทองกลองยาว 12) กลุ่มหนองเรือ 13) กลุ่มปุ๋ยเคมี เมล็ดพันธุ์ 14) กลุ่มฌาปนกิจ 15) กลุ่มใช้น้ำเพื่อการเกษตร 16) กลุ่มจิ้งหรีด

2. ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนบ้านท่าชั้นทอง

ชุมชนบ้านท่าชั้นทองเป็นชุมชนที่มีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ มีประเพณีเป็นสื่อและกิจกรรมทางศาสนาที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตที่มีความชัดเจนและมีความพร้อมเพรียงกันของคนในชุมชน วัฒนธรรมการแต่งกาย ผ้าทอ ผ้าพื้นเมือง ลวดลายของผ้าทอที่สะท้อนความเป็นท้องถิ่นหรือชุมชน เป็นการผสมกลมกลืนระหว่างการแต่งกายแบบอีสานกับทางภาคเหนือ ศาลพ่อพญานาคราชอยู่ที่ทำหมู่บ้านติดกับลำน้ำโขง ตรงบริเวณที่เชื่อว่าเป็นถ้ำพญานาค ซึ่งมีความเชื่อว่าถ้าผู้ใดได้ไปกราบไหว้สักการะ ขอพรจากเจ้าพ่อพญานาคก็จะมีโชคลาภ ประสบความสำเร็จในชีวิต และการเดินทางที่ปลอดภัย หมู่บ้านท่าชั้นทองมีศิลปะพื้นบ้านของภาคอีสานอย่างหนึ่งที่ยังคงเก็บรักษาไว้ ได้แก่ การฟ้อนซิ้ง การแสดงหมอลำ หมอแคน ดนตรีกลองยาว เป็นการแสดงที่สนุกสนานที่ใช้แสดงในงานรื่นเริงของชุมชน และแสดงให้เห็นท่วงทေးได้ชมในลานวัฒนธรรมชุมชน และการแสดงในงานสำคัญของชุมชน

ประเพณี และวัฒนธรรมในหมู่บ้านท่าชั้นทอง เป็นประเพณี และวัฒนธรรมของชาวอีสาน

2.1 บุญเข้าจี่ จัดในเดือนมีนาคม บริเวณศาลากลางบ้าน

2.2 บุญข้าวโพด จัดหลังเก็บเกี่ยวข้าวโพด

2.3 บุญบั้งไฟ จัดขึ้นในเดือนเมษายนช่วงเทศกาลสงกรานต์ บริเวณศาลหลักบ้าน

2.4 ตักบาตรข้าวเหนียว ทุกวันในตอนเช้า

2.5 บุญกฐิน ช่วงเดือนพฤศจิกายน บริเวณแยกวัดธาตุศรีมาโรบรรพต

2.6 ออกพรรษา ช่วงเดือนตุลาคม

2.7 ประเพณีลอยกระทง ช่วงเดือนพฤศจิกายน

3. กิจกรรมของชุมชนบ้านท่าชั้นทอง

บ้านท่าชั้นทองได้รับการส่งเสริมให้ชุมชนหันมาใส่ใจเรื่องสุขภาพอาหารพื้นเมืองเมนูพื้นบ้านที่เป็นเมนูเฉพาะถิ่น ล้วนทำมาจากพืชผลทางการเกษตรที่ปลอดภัยไร้พิษ ลักษณะ

ทางชาติพันธุ์ และมีเมนูเพื่อสุขภาพที่มีผลทางยา กิจกรรมการทำเกษตรของหมู่บ้าน บ้านท่าขันทอง โดยความร่วมมือกันของชาวบ้าน เช่น การปลูกข้าวแบบผสมผสาน ข้าวกล้อง ข้าวหอมมะลิ สวนถั่วดาวอินคา และสวนบักเหมา โสมสเตอร์สถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาสัมผัส ธรรมชาติ วิถีชีวิตของชาวบ้าน และพักผ่อนกับธรรมชาติ มีการจัดทำแผนที่หมู่บ้าน ท่าขันทอง ศูนย์การเรียนรู้และกิจกรรมสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ศูนย์การเรียนรู้การทำชา ถั่วดาวอินคา 2) ศูนย์การเรียนรู้การทำอาหาร 3) สวนเสาวรล 4) สวนบักเหมา 5) ศาลาประชาคม หมู่บ้าน (ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่) 6) ศูนย์การเรียนรู้การทำข้าวกล้อง 7) ศาลเจ้าปู่พญานาค 8) ศูนย์ จักสาน 9) ศูนย์เลี้ยงไหม 10) ศูนย์เรียนรู้การจัดบ้านโสมสเตอร์ 11) ศูนย์ประสานงานโสมสเตอร์ 12) ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทอผ้า 13) ศูนย์เรียนรู้การทำขนม 14) สานกิจกรรมตอนเย็น

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สนใจ คือ การเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด เป็นสัตว์เศรษฐกิจของ ชุมชน การเลี้ยงหมูหลุมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และจากการที่มีที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง มีชนเผ่า หลากหลาย จึงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น 1) เดินนวดฝ่าเท้า และการใช้ชีวิตอย่างสุขสันต์บนเกาะกลางแม่น้ำโขง 2) เรียนการทำอาหารและอาหารว่างพื้นถิ่น 3) เรียนศิลปะการแสดงพ้อนเซ็ง 4) พิธีผูกแขนบายศรีสู่ขวัญ 5) เรียนการทอผ้าทอมือ 6) นั่งรถ อีต็อกชมกิจกรรม 7) แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดบ้านพักโสมสเตอร์ให้ได้มาตรฐานโสมสเตอร์ไทย 8) เรียนรู้การทำชาถั่วดาวอินคา

อัตราค่าบริการ /จำนวนคน

5 คน ๆ ละ 1,200 บาท

10 คน ๆ ละ 980 บาท

20 คน ๆ ละ 950 บาท

30 คน ๆ ละ 800 บาท

60 คน ๆ ละ 760 บาท

มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียง อำเภอลำปาง เชียง ของ และ สปป.ลาว ดังนี้

เส้นทางที่ 1 “อิสระแห่งสายน้ำ”

ครึ่งวัน ตามรอยนครโบราณสุวรรณโคมคำ ลงเรือที่ทำนํ้าบ้านสบกก ล่องเรือไป บ้านใหม่ร่มเย็น สปป.ลาว

หนึ่งวัน ทำนํ้าบ้านสบกก ชมวิวสวยลำน้ำโขง นวดฝ่าเท้าบนหาดหิน แอ่วลาวบ้าน ใหม่ร่มเย็น ชมอดีตนครโบราณสุวรรณโคมคำ ล่องเรือไปกราบพระสิงห์คำ และพระสามสี พระ คู่เมืองบ้านแซว ล่องเรือเลียบบสุวรรณโคมคำไปหาดหินบ้านสวนดอก เก็บสาหร่ายแม่น้ำโขง

ผ่านจุดชายแดนไทย-ลาว แอ่วลาวที่บ้านศรีเมืองงาม ไหว้พระเจ้าหลวงวัดสวนดอก พักโฮมสเตย์
ท่าขันทอง

เส้นทางที่ 2 “ความสุขของความพอเพียง”

บายศรีสู่ขวัญ ชิมอาหาร ชมการแสดงวัฒนธรรมไทลื้อที่วัดวังช้าง กราบพระสิงห์คำ
และพระสามสีที่วัดบ้านแซว ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง การเลี้ยงปลากระชังบ้านทุ่ง นั่งรถอีต๊อก
ดูการทำข้าวกล้ออินทรีย์ การเลี้ยงจิ้งหรีด และการทอผ้าบ้านท่าขันทอง พักโฮมสเตย์ท่าขันทอง

เส้นทางที่ 3 “อิมอุ๋นทำบุญแก้วัด ย้อนรอยประวัติศาสตร์ 2500 ปี”

1. เชียงแสน-บ้านแซว วัดเจดีย์หลวง วัดพระเจ้าล้านทอง วัดพระธาตุจอมกิตติ
วัดพระธาตุผาเงา วัดสองพี่น้อง วัดพระธาตุวังช้าง วัดศรีหัวกว๊าน วัดบ้านแซว วัดสวนดอก

2. เชียงของ-บ้านแซว วัดศรีดอนชัย วัดหาดไคร้ วัดหลวงไชยสถาน วัดพระแก้ว
วัดแม่เงิน วัดสวนดอก วัดบ้านแซว วัดศรีหัวกว๊าน วัดพระธาตุวังช้าง

หมายเหตุ โปรแกรมนี้เที่ยวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ตามความเหมาะสม

อัตราค่าบริการ

1. ค่าที่พัก 1 คืน รวมอาหาร 2 มื้อ (เย็น-เช้า) ราคา 300 บาท/คน
2. ค่าใช้จ่ายจัดกิจกรรมต้อนรับ ได้แก่ ค่าจัดบายศรีสู่ขวัญ ชนโตก การแสดง
พื้นบ้านดนตรีพื้นบ้าน 100 บาท/คน

3. ค่าบริการมัคคุเทศก์นำเที่ยว 100 บาท/วัน

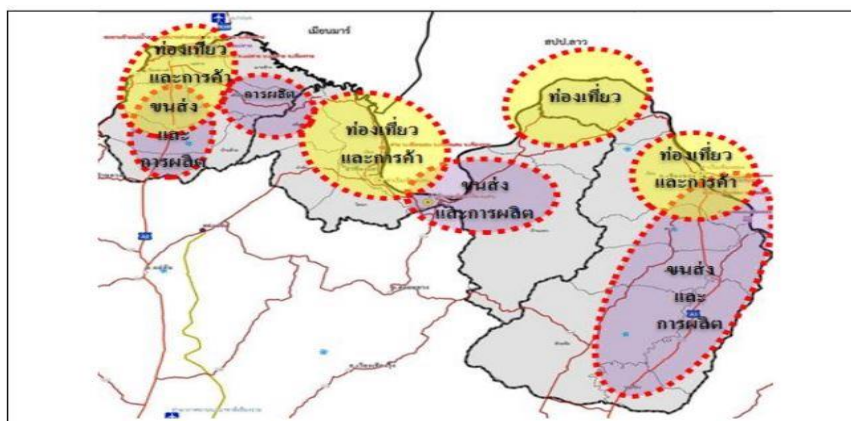
4. ค่าบริการ จักรยานปั่นชมทิวทัศน์ เลียบแม่น้ำโขง 50 บาท/คน

5. ค่าพาหนะ(เรือ รถยนต์) นำชมกิจกรรมต่าง ๆ ประสานกับกลุ่มก่อนเดินทาง

4. รูปแบบการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน
ปัญญา คอนซัลแตนท์ (2558) จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่ 1 ใน 10 ของจังหวัด
เป้าหมาย ในการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย โดยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
เชียงรายมีพื้นที่ครอบคลุม 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ที่
ปรึกษา บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
เชียงรายภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนา 3 ด้าน คือ 1) การสร้างสมดุลการพัฒนา 2) การเป็นเมือง
ที่มีคุณภาพชีวิตดี 3) การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนา 3
ด้าน ดังกล่าว ที่ปรึกษาได้กำหนดตำแหน่งจุดยืนเชิงยุทธศาสตร์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
เชียงราย ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัดตาม
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดแผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2557-2560) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประตู
การค้าและศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยง สู่อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดดเด่นการท่องเที่ยวเชิง

คุณภาพ ประชาชนอยู่ดีมีสุข” โดยมีการวางบทบาทการพัฒนาอำเภอเชียงแสน เป็น ศูนย์ ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและท่าเทียบเรือนานาชาติ มุ่งพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิง คุณภาพ ประกอบด้วยการท่องเที่ยวอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การจัดตั้งศูนย์ ศิลปวัฒนธรรมและหัตถกรรม ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมือง และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีความเป็นอัตลักษณ์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และดึงดูดนักท่องเที่ยว ผสมผสานการ บริการสุขภาพทางการแพทย์ การศึกษานานาชาติ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากการมีท่าเทียบ เรือแม่น้ำโขง ในกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและการขนส่ง

การวางแผนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย จากการวิเคราะห์ข้อมูล ศักยภาพ และโอกาสในการพัฒนาเชิงภูมิเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงพื้นที่ (Sieve Analysis) ร่วมกับการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถกำหนดผัง แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่าง ๆ ในระดับตำบล ภายใน เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ดังนี้ (ภาพ 1 และตาราง 1)

ภาพ 1 แสดงผังแนวคิดการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

ที่มา: บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด (2558, หน้า 1-11)

ตาราง 1 แสดงศักยภาพ และโอกาสกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่าง ๆ ในระดับตำบล

พื้นที่		ศักยภาพและโอกาสการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ
อำเภอ	ตำบล	
เชียงใหม่	เวียง	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติและ การค้าและบริการ การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
	ป่าสัก	การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
	บ้านแซว	การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การค้าและบริการ การขนส่ง การผลิตและแปรรูปสินค้า
	ศรีดอนมูล	การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
	แม่เงิน	การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
	โยนก	การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

ที่มา: บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด (2558, หน้า 1-11)

นอกจากนี้ ที่ปรึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่กิจกรรมหลักของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ที่สอดคล้องกับจุดยืนการพัฒนาของพื้นที่ (Positioning) อำเภอเชียงใหม่ ดังนี้ พื้นที่กิจกรรมหลักของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อำเภอเชียงใหม่

จุดยืนการพัฒนาของพื้นที่: เมืองท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ

1. กิจกรรมหลัก

- 1.1 พื้นที่ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ
- 1.2 พื้นที่แสดงศิลปวัฒนธรรม/หัตถกรรม
- 1.3 พื้นที่พัฒนาเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ/พักผ่อน
- 1.4 พื้นที่โรงแรม
- 1.5 พื้นที่ศูนย์การค้าและอาหาร
- 1.6 สถาบันอบรมฝีมือแรงงานนานาชาติ

2. กิจกรรมรอง

- 2.1 พื้นที่ธุรกรรมการเงิน (ย่อย)

3. กิจกรรมสนับสนุน

- 3.1 สำนักงานเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ย่อย)(OSS)
- 3.2 ระบบขนส่งเชื่อมโยงอำเภอแม่สาย เชียงของ และเมืองหลัก ในบริเวณ

โดยรอบ

สรุป จังหวัดเชียงรายเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยครอบคลุม 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ที่ปรึกษา บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจเชียงราย 3 ด้าน คือ 1) การสร้างสมดุลการพัฒนา 2) การเป็นเมืองที่มีคุณภาพชีวิตดี 3) การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนา อำเภอเชียงแสน เป็นศูนย์ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและท่าเทียบเรือนานาชาติ ในระดับตำบลบ้านแซว กำหนดให้มีศักยภาพ และโอกาสกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ด้าน การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การค้าและบริการ การขนส่ง การผลิต และแปรรูปสินค้า

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวถูกมองได้หลายมิติ (Multidimensional) และเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อย่างหลากหลาย จึงทำให้คำจำกัดความของ “การท่องเที่ยว” เป็นสิ่งที่ยาก และดูเหมือนว่าคำจำกัดความต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะเรื่องหรือสถานการณ์ในขณะนั้น จึงมีผู้ให้คำจำกัดความของ “การท่องเที่ยว” ไว้อย่างหลากหลายดังต่อไปนี้

Mcintost (2000) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า “การท่องเที่ยวหมายถึงผลรวมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว ภาครัฐ องค์กรเอกชน ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยว อันถูกผนวกอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน”

สุวัฒน์ จุฑากรณ์ (2557) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง “กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เดินทาง ซึ่งหมายถึงนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนกับบุคคลในท้องถิ่น ที่ไปเยือนทั้งทางตรง และทางอ้อม”

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2556) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวของมนุษย์ว่า “การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทาง (Travel) ถ้าไม่มีการเดินทาง ก็ไม่มีการท่องเที่ยว แต่ต้องเป็นการเดินทางที่เป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจมิใช่ถูกบังคับ หรือเพื่อสินจ้าง แต่เพื่อ

วัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การศึกษา กีฬา เยี่ยมญาติมิตร ประชุมสัมมนา เป็นต้น มิฉะนั้น ก็จะเป็นการเดินทางที่ไม่ใช่การท่องเที่ยว”

นิตา ชัชกุล (2551) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า “การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วย ปัจจัย 3 ประการเป็นอย่างน้อยคือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน”

Hughes (1991) อ้างอิงใน (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ, 2556) ได้นิยามการท่องเที่ยวไว้ว่า “การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของความสัมพันธ์ และปรากฏการณ์ที่เกิดจากการเดินทางและ ค้างคืน ของผู้ซึ่งไม่มีถิ่นฐานในที่นั้น ซึ่งการค้างคืนที่ไม่เป็นการค้างคืน ที่มีแบบแผน และเกี่ยวข้องกับการทำมาหาเลี้ยงชีพ”

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจ เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ไม่ใช่เป็นการหารายได้ หรือประกอบอาชีพ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปรากฏการณ์ และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว กับผู้คนในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการท่องเที่ยวมาปรับใช้ในงานวิจัย แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ให้มีกิจกรรม และกระบวนการที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว แลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กัน

ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

World Tourism Organization (1998) อธิบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็น การท่องเที่ยว ที่นำมาซึ่งผลประโยชน์และปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน ซึ่งถ้ามีการวางแผนการจัดการ ที่ดีแล้ว การท่องเที่ยวจะทำให้เกิดอาชีพในชุมชน สร้างรายได้และเป็นโอกาสให้เกิดการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังทำให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลปะงานหัตถกรรม และวัฒนธรรม ประเพณี ช่วยในการพัฒนาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เพราะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมา

ลินธุ์ สโรบล (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน “หมายถึง ทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยว ที่ชุมชนเข้ามำกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่า ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่อยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต และวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุน หรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้ง มีการพัฒนาศักยภาพของคน

ในชุมชน ให้มีความรู้ความสามารถ และบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ”

พจนานา สนวนศรี (2546) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวชุมชน คือ “การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน”

รชพร จันท์สว่าง (2546) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า “เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่ การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการสร้างงานและการกระจายรายได้ ขณะเดียวกันก็ช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ของชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตน”

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่ชุมชนมีฐานะเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาทรัพยากร ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และนโยบายสนับสนุนของรัฐ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การค้าและบริการ การขนส่ง การผลิต และแปรรูปสินค้า ซึ่งใช้การท่องเที่ยวท่องเที่ยว โดยชุมชน เป็นตัวนำสินค้าเกษตรในชุมชนให้จำหน่ายได้ โดยสนับสนุนให้ชุมชนกำหนดทิศทางการพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี คำนึงถึงคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนจากรุ่นสู่รุ่น เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเจ้าของทรัพยากร

การท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ชุกลิน อนุวิจิตร (2557) การท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงราย เริ่มมานานกว่า 25 ปี เริ่มจากการที่มีสตรีกลุ่มชาติพันธุ์บนดอยวาวี อำเภอมแม่สรวย แต่งงานกับชาวต่างชาติ การที่ตำบลวาวี มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่รวมกันหลายชนเผ่า เช่น อาข่า กระเหรี่ยง มูเซอ และ อื่น ๆ จึงได้มีชาวต่างชาติกลุ่มเล็ก ๆ หลายกลุ่มเดินทางเข้าไปในพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว หรือทำการสำรวจวิจัยด้านมนุษยวิทยา เช่น การวิจัยเรื่อง “หกเผ่าชาวดอย” ของพอล และ อีแลน ลูวิส เป็นต้น ชุมชนเริ่มปรับตัวเองจากการมองว่าชาวต่างชาติเป็นมนุษย์ต่างดาว หรือเป็นผี มาเป็นการต้อนรับชาวต่างชาติเหล่านี้ เสมือนเป็นแขกของชุมชน แต่บทบาทการต้อนรับด้านที่พัก และ

อาหารในระยะแรกยังจำกัดอยู่ที่กลุ่มผู้นำ หรือหมอผีประจำหมู่บ้านเท่านั้น ท่าทีของนักท่องเที่ยว และคนในชุมชนมีความเป็นมิตรต่อกัน เช่น มีการพูดคุย การสอนหนังสือ การซื้อเครื่องประดับ เสื้อผ้า และของใช้ที่ชุมชนจัดทำขึ้น การถ่ายรูปและการให้เงินใช้ในพิธีกรรมของหมู่บ้านเป็นต้น ชุมชนต้อนรับโดยการยิ้มแย้มเป็นมิตร เล่นดนตรี การสาธิตการตีมีด การทอผ้า การจักสาน การดำข้าว และการแสดงในตอนกลางคืนให้นักท่องเที่ยวชม ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นไปตามธรรมชาติยังไม่มีเตรียมการจัดการให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวบางอย่างที่ชุมชนไม่พอใจอยู่บ้าง เช่น การแก้ผ้าอาบน้ำของชาวตะวันตก หรือการกอดจูบในที่สาธารณะ การจับต้องสถานที่ต้องห้าม เช่น ประตูดุผี พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ได้พัฒนามาเป็นข้อควรปฏิบัติ และไม่ควรปฏิบัติสำหรับประชาชนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในบ้านห้วยซี้เหล็กในระยะต่อมา

เมื่อหมู่บ้านเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการจะไปเยี่ยมชม ก็เริ่มมีผู้ประกอบการพานักท่องเที่ยวเข้าไปในหมู่บ้านมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งยิ่งทำให้ชุมชนรู้สึกอึดอัด เริ่มถ่ายรูปชนเผ่า หรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านไปจำหน่ายเป็นสินค้า เด็ก ๆ เริ่มแย่งขนมที่นักท่องเที่ยวเอามาแจก และคนในชุมชนเองก็เริ่มขอเงินจากนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้อาวุโสเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีและขัดแย้งกับความเชื่อและค่านิยมของชุมชน

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว ในบ้านห้วยซี้เหล็กเป็นองค์กรเอกชน ในปี 2540 เมื่อมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม ซึ่งได้ขยายงานของมูลนิธิมาทำงานด้านการท่องเที่ยวได้เข้าไปช่วยลดช่องว่างระหว่างชุมชน กับคนภายนอก และปัญหาผลกระทบทางวัฒนธรรมโดยได้เข้าไปส่งเสริมให้ชุมชนสำรวจของดีของชุมชน และจัดการท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และความเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น โดยชุมชนแรกที่มูลนิธิอาสาสมัครเริ่มเข้าไปได้แก่ชุมชนชาวอาข่า บ้านห้วยซี้เหล็กหมู่ 9 ตำบลวาปี จังหวัดเชียงราย โดยมีสมาคมเพื่อการศึกษา และวัฒนธรรมชาวอาข่าเชียงราย เป็นหน่วยงานที่เลี้ยงเริ่มมีการวิจัยด้านการท่องเที่ยว ไกรสิทธิ์ สิทธิโชค ,2545 ในเวลาเดียวกันกับการวิจัยท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนชาวม้ง บ้านน้ำคะ-सानก้วย ตำบลผาซางน้อย อำเภอปาง จังหวัดพะเยา (ดารุณี บุญธรรม, 2545)

พัฒนาการทางการท่องเที่ยวที่สำคัญคือ การจัดตั้งองค์กรการท่องเที่ยวของชุมชน กลุ่มท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มเดินป่า กลุ่มตีเหล็ก กลุ่มสมุนไพร มีการทำเส้นทางท่องเที่ยว มีการกำหนด กติกาสำหรับนักท่องเที่ยว และสำหรับคนในชุมชน การวิจัยว่าการท่องเที่ยวจะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม และทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นได้โดยวิธีใด

ในระยะแรก คือ โครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมโดยมีเป้าหมายนักท่องเที่ยวกลุ่มนักศึกษาต่างชาติที่ต้องการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมอาช่า การบริหารจัดการเริ่มจากภายในชุมชน และมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาสนับสนุนส่งเสริม ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ภายหลัง

ปัจจุบันสำนักงานการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดได้เริ่มให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยได้จัดให้มีกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลชุมชน การสร้างความเข้าใจ การเตรียมความพร้อมของชุมชน การตลาด และการประชาสัมพันธ์ การทดสอบความพร้อมของชุมชน และการติดตามประเมินผล (สำนักงานการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดเชียงราย, ม.ป.ป.) และได้รวบรวมรายชื่อเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ 19 ชุมชนจากที่ ไกรสิทธิ์ สิทธิโชค ศึกษาไว้ในปี 2550 ว่ามีจำนวน 11 ชุมชน (ไกรสิทธิ์ สิทธิโชค, 2550)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงราย เริ่มได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติ ที่ต้องการมาสัมผัสวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยมีการต้อนรับจากชุมชนอย่างเป็นมิตร มีข้อห้าม และข้อพึงปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว และคนในชุมชน ซึ่งภาครัฐได้ส่งเสริมให้มีหน่วยงานหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยมีแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง ให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงประวัติศาสตร์ เชิงสร้างสรรค์ ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชน เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ร่วมกับการแนวทางการพัฒนาทัศนียภาพของธรรมชาติริมฝั่งโขง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางน้ำ เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญหลายด้าน คือ

1. มีความสำคัญต่อการวางแผนการท่องเที่ยว ไปให้ได้อย่างยั่งยืน ต้องมีกระบวนการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะการวางแผน เพื่อดำเนินการการท่องเที่ยวของชุมชนของตน และในการวางแผนระดับประเทศ ก็ควรที่จะคำนึงถึงชุมชนเป็นพื้นฐาน เช่น ลักษณะแวดล้อมความเหมาะสมโดยภาพรวม เป็นต้น
2. มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากการริเริ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรเกิดจากความสมัครใจของชุมชนเป็นหลักก่อนเป็นครั้งแรก และให้ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วม

อย่างถูกต้องทาง และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรกระจายสู่ชุมชนอย่างยุติธรรม ความยั่งยืนที่เกิดขึ้นนั้น จะเกิดได้ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

3. มีความสำคัญต่อองค์กรในทุกระดับคือ โลก กลุ่มประเทศ ภูมิภาค เนื่องจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวควรที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในรูปแบบขององค์กร ตั้งแต่ระดับโลก จนถึงระดับท้องถิ่น ซึ่งให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในด้านของการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว เนื่องจากเข้าใจว่าการท่องเที่ยวจะสำเร็จได้ยาก หากขาดความร่วมมือจากชุมชนอย่างแท้จริง

4. เป็นรายได้ที่สำคัญสู่ชุมชนโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ประเทศยากจน ความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่หลายประเทศมองเป็นหลัก โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา คือการนำรายได้มาสู่ชุมชนไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของรายได้หลัก หรือรายได้เสริม เพื่อที่จะได้รับความร่วมมือจากชุมชน ทั้งนี้ต้องเกิดการบริหารจัดการ และการกระจายผลประโยชน์ต่อชุมชนอย่างยุติธรรม

ดร.ชนิ เอ็มพันธ์ และ เรณูภา กลับสุข (2557) กล่าวถึง การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญต่อชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

1. ก่อให้เกิดรายได้ เช่น ได้รับรายได้จากการบริการนำเที่ยวเดินป่า รายได้จากค่าที่พักและอาหารในท้องถิ่นของนักท่องเที่ยว และการซื้อสินค้าของที่ระลึก

2. ก่อให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแรงงานที่ต้องใช้ความละเอียด และทักษะเฉพาะ จึงทำให้ได้รับค่าจ้างสูงกว่าการจ้างงานใช้แรงงานทั่วไป รวมถึงลดการอพยพย้ายถิ่นเพื่อเป็นแรงงานในเมือง ของประชาชนท้องถิ่น

3. ก่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่น ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะเพิ่มพูนมากขึ้น เมื่อมีการนำเอาทรัพยากรหรือวัตถุดิบของชุมชนมาผลิต และใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ก่อให้เกิดการกระตุ้นการใช้จ่ายเป็นรอบ ๆ ต่อเนื่องกันไปตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ เรียกว่า ผลของตัวทวีคูณ (Multiplier effect)

ด้านสังคม

1. ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว หรือจากค่านิยมในการเป็นผู้ดูแลจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่รักษาสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้

2. ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในท้องถิ่น โดยการบรรยายได้เสริมจากการท่องเที่ยว ลดความยากจน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และการท่องเที่ยวอาจนำมาซึ่งการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคที่เหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น เช่น ถนน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ เป็นต้น

3. ก่อให้เกิดองค์ความรู้และทักษะที่เพิ่มเติมขึ้น จากกระบวนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมระหว่างชุมชนด้วยกัน ชุมชนท้องถิ่นกับหน่วยงานภายนอก และชุมชนท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว ซึ่งองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจจัดการทรัพยากรอื่น ๆ ของชุมชน

4. ก่อให้เกิดการกระชับความผูกพัน ระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยผ่านทางการทำงานร่วมกัน ได้รู้จักสนิทสนมกัน มีการพูดคุยสื่อสารกันในชุมชน เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวด้วยกัน เช่น การประกอบอาหารต้อนรับนักท่องเที่ยว การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

5. ก่อให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น ซึ่งเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวชุมชน ทำให้เยาวชนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าของธรรมชาติ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ อันนำมาสู่ความหวงแหน และจิตใต้สำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวดังกล่าว

6. ลดการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนในท้องถิ่น การมีรายได้พอเพียงซึ่งได้รับเพิ่มเติมจากการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างอาชีพในท้องถิ่น ย่อมช่วยให้สมาชิกในครัวเรือน เช่น หัวหน้าครัวเรือน หรือบุตรไม่ต้องอพยพไปหางาน และรายได้จากที่อื่น ทำให้สถาบันครอบครัวเข้มแข็ง ลดปัญหาทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ครอบครัวไม่สามารถอยู่พร้อมหน้ากัน

7. ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้มาเยือน และได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่ากลับไป เป็นการส่งเสริมทรัพยากรบุคคลของชาติ ให้มีสุขภาพจิต และสุขภาพกายที่แข็งแรง

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. รักษาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนและไม่เสื่อมโทรม

2. คุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความสะอาด สวยงามร่มรื่น และเป็นระเบียบ

3. เกิดความหวงแหนในทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม เกิดจิตใต้สำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมตามมา

4. ป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณสถานต่าง ๆ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนในพื้นที่เหล่านั้นบ่อย ๆ ผู้กระทำความผิด เช่น ลักลอบตัดไม้ ล่าสัตว์ หรือขุดหาทรัพยากรสินมีค่าของแผ่นดิน จะไม่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวก เนื่องจากอาจเป็นที่พบเห็น และถูกจับกุมได้ง่าย

5. ทำให้เกิดแนวร่วมในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ขึ้นระหว่างประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวต่างถิ่น เมื่อมีความรัก และห่วงใยในสิ่งเดียวกันแล้ว นักท่องเที่ยวอาจเป็นกำลังสำคัญให้ประชาชนท้องถิ่น ในการรักษาทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น ชุมชนเกาะยาว จังหวัดพังงาที่ถ่ายทอดความมุ่งมั่นในการรักษาวิถีการประมงพื้นบ้าน ให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ และเกิดเครือข่ายความร่วมมือจากนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นบุคคลในสื่อมวลชน ข้าราชการ และเอกชนต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนได้

สรุป จากความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญ ต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือที่หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศชาติ ให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน กล่าวคือ เมื่อมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดึงดูดใจ สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังชุมชนเพิ่มขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจในขณะเดียวกันด้านสังคม หรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก็ให้การยอมรับ และสนับสนุนงบประมาณมาพัฒนาชุมชนเพิ่มมากขึ้น ส่วนด้านความสำคัญต่อวัฒนธรรม เช่น ภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์ในท้องถิ่นก็ได้ถูกถ่ายทอดสู่นักท่องเที่ยว โดยแกนนำชุมชน และคนในชุมชนมีความภูมิใจที่จะนำเสนอ และสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น ซึ่งเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวชุมชน เกิดการอนุรักษ์ห่วงแหน เกิดแนวร่วมในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ

องค์ประกอบกระบวนการเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชน

พจนา สนวนศรี (2546) ได้สรุปกระบวนการเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเรื่องของการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่น และผู้มาเยือน หรือนักท่องเที่ยวในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่าง ๆ ของชุมชนที่มีอยู่แล้วตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. องค์ประกอบด้านศักยภาพของคน

ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูล และคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคีทำงานร่วมกัน องค์ประกอบที่สำคัญคนจะต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนของตน ด้วยการสร้างวัฒนธรรม การเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของตน และมีการยกย่องเชิดชูผู้ที่สามารถทำได้ดีมีความสามารถ และการให้ทุกคนได้มีโอกาสในการเสนอความเห็นร่วมในการกำหนดแนวทางกลยุทธ์ขององค์กร และนำเสนออุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ผู้บริหารต้องการจำเป็นต้องประกอบไปด้วย

1.1 การกำหนด และแบ่งปันวิสัยทัศน์คุณค่ากลยุทธ์ตัวแทนของชุมชนจะต้องสามารถเข้ามาร่วมรับฟังเสนอความเห็น ในการกำหนดแผนเชิงกลยุทธ์ตั้งแต่ต้นเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจขนาดของชุมชนร่วมกัน

1.2 การเข้าถึงข้อมูลของคนในชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานชุมชนมีประสิทธิภาพได้ดีกว่าเดิมชาวบ้าน หรือตัวแทนชุมชนจะต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลที่มีความจำเป็นเฉพาะเจาะจงได้ และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้โดยตรง

1.3 การฝึกอบรมชุมชนจะต้องมีการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้งาน และจะต้องมีการติดตามประเมินผลผู้เข้าร่วมอบรมว่าผลจากการผ่านการอบรมแล้ว ผู้เข้าร่วมมีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นอย่างไร และควรมีการยกย่องเชิดชูผู้เข้ารับการอบรมที่ดีเด่น สิ่งสำคัญคือต้องมีการจัดฝึกอบรม และทดสอบทักษะความสามารถของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีการมอบใบประกาศเกียรติคุณ แก่ผู้ที่ผ่านการอบรมทุกคน

1.4 การสร้างวัฒนธรรมแห่งความคิดสร้างสรรค์ และการเปิดโอกาสให้กับคนรุ่นใหม่การสร้างวัฒนธรรมแห่งความคิดสร้างสรรค์ สำหรับคนรุ่นใหม่สิ่งนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญมากของการพัฒนา และการเพิ่มศักยภาพของคนภายในชุมชน เพราะการที่ชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมาจากที่คนในชุมชนมีความสามารถสูง มีความคิดสร้างสรรค์ และได้นำเสนอภาพที่ซ่อนอยู่ออกมาใช้งานอย่างเต็มที่

2. องค์ประกอบด้านศักยภาพของพื้นที่

หมายรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สืบสานต่อกันมาคนในชุมชนต้องรู้จักต้องรัก และหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตนสามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่า และยั่งยืนทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ตลอด จนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวคิดพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วยซึ่งสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา และถือว่าเป็นต่อองค์ประกอบนี้ คือการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นเสมือนงานพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่ง ซึ่งสิ่งที่ดูเหมือนง่ายแต่ทำยากที่ว่ายากนั้น ก็เพราะการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองกระแสบริโภคนิยมการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนหลุดออกจากการผลิตเดิมในภาคการเกษตรสู่ธุรกิจด้านบริการ กำลังซื้อที่สูงกว่าของนักท่องเที่ยวจึงสามารถกำหนดสินค้าและบริการได้ตามความต้องการ ทำให้สภาพทางสังคม และวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวมักถูกรวบงำจากวัฒนธรรมภายนอก ที่เข้ามาพร้อมกับนักท่องเที่ยวเป็นตาบสองคม และ มีความเสี่ยงอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการพัฒนา อย่างไรก็ตามก่อนที่จะเปิดหมู่บ้านต้อนรับนักท่องเที่ยวชุมชนควรจะต้องรู้ตัวเข้าใจ และตระหนักต่อการท่องเที่ยวที่ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันโดยการเตรียมความพร้อมชุมชน ซึ่งผู้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน อันมีกระบวนการทำงานด้านการเตรียมพร้อมของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวตามที่ (พจนานวนศรี, 2546) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้ชุมชนในการพัฒนาทั้งด้านบวกและลบของการท่องเที่ยวซึ่งในขั้นตอนนี้จะเฉพาะผู้นำหรือกลุ่มผู้สนใจ

ขั้นที่ 2 สร้างการมีส่วนร่วมเป็นการตั้งเอากลุ่มที่สนใจการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเช่นกลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ และผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำทางธรรมชาติมาพูดคุยเรื่องผลดี-ผลเสีย อีกครั้ง เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้ร่วมตัดสินใจเรื่องนี้ร่วมกัน

ขั้นที่ 3 ศึกษาชุมชนร่วมกับชาวบ้านโดยการทำงานร่วมกับชาวบ้าน เพื่อศึกษาในหัวข้อ ดังนี้การสำรวจทางกายภาพ

1. ทำแผนที่รอบนอก (แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินทำกิน)
2. แผนที่รอบในหมู่บ้าน (แสดงที่ตั้งของบ้านเรือน ทรัพยากรคนสร้าง และทรัพยากรธรรมชาติ)

หัวข้อที่ 2 ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน

1. ศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว
2. ศึกษากลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้จะทำให้ศักยภาพข้อจำกัดของชุมชนและปัญหาของชุมชนร่วมกัน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ทั้งในด้านศักยภาพข้อจำกัด โอกาส และความเสี่ยงในขั้นตอนนี้จะทำให้ชุมชนได้มองเห็นได้ด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงเรื่องท่องเที่ยวกับ

พัฒนาชุมชนได้ การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จะทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และอาจพบว่า เพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เรื่องการท่องเที่ยวเลยก็เป็นได้

ขั้นที่ 5 ร่วมการพัฒนาศักยภาพและแก้ไขจุดอ่อน อาทิ

1. รวบรวมองค์ความรู้ซึ่งแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันออกไป มีเอกลักษณ์เฉพาะ ชุมชน เช่น บางชุมชนเด่นด้านการพัฒนาชุมชน บางชุมชนเด่นระบบการจัดการนิเวศที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เหมาะสมเป็นต้น ซึ่งชุมชนต้องร่วมกันเตือนเอกลักษณ์ให้เห็นร่วมกันก่อนนำสู่ การเผยแพร่ออกไป

2. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สอดคล้อง ปลอดภัย ไม่ทำลายระบบ นิเวศเดิมมากนัก เช่น การปรับทางเดินในป่าเขา เป็นต้น

3. ปรับปรุงบ้านพัก และความสะดวกภายในชุมชนให้เป็นมาตรฐานของชุมชนแต่ ละแห่งที่ตกลงร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการของชุมชน ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

4. ฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น นักสื่อความหมาย การสร้าง เวกที่เรียนรู้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเห็นความสามารถของชุมชน ในการรองรับ การท่องเที่ยว ทั้งความพร้อม จำนวนบุคลากร และขีดความสามารถในการรองรับ ทั้งพื้นที่ทาง ธรรมชาติ และรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

ขั้นที่ 6 วางรูปแบบการบริหารจัดการ ในขั้นตอนนี้จะเป็นการจัดตั้งองค์กรขึ้นมา ทำงาน หรืออาจใช้องค์การที่ชุมชนมีอยู่เดิม แต่เพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ที่มีการกำหนด วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยว โปรแกรมและราคาการจัดสรร ผลประโยชน์สู่ชาวบ้าน และชุมชน และมาตรการในการป้องกันผลกระทบ โดยอาจจะเป็นการสร้างกฎ กติกาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งชาวบ้าน และนักท่องเที่ยว

ขั้นที่ 7 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับรู้ และช่วยเหลือให้ข้อมูลแก่ผู้ ที่ สนใจ

ขั้นที่ 8 ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ในขั้นตอนนี้อาจมีการจัดท่องเที่ยวนำร่อง เพื่อทดสอบความพร้อมของชุมชน โดยการเชิญบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์ หรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นทิศทางต่อไปในอนาคต

ขั้นที่ 9 ประเมินผล ในขั้นตอนนี้ประเมินผลอาจแยกออกมาเป็น 2 ส่วน คือ การ ประเมินผล และสรุปบทเรียนหลังเสร็จกิจกรรมทุกครั้ง และการประเมินผลเป็นช่วง ๆ ทุก ๆ 3-6 เดือน เป็นต้น ซึ่งการประเมินผลจะช่วยให้เกิดการทบทวนตนเอง และแก้ไขข้อบกพร่อง

ขั้นที่ 10 พัฒนาองค์กร

1. การฝึกอบรม เช่น การบริหารจัดการ การสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อความหมาย เป็นต้น

2. การศึกษาดูงาน สำหรับแกนนำองค์กรชุมชน เพื่อจัดการท่องเที่ยว เพื่อเสริมโลกทัศน์ พัฒนาทักษะการบริหาร การจัดการในชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อเป็นตัวอย่างนำไปประยุกต์ หรือเป็นบทเรียนที่ชุมชนต้องพึงระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และวางมาตรการป้องกันไว้แต่เริ่มแรก

3. องค์ประกอบด้านการจัดการ

เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community based tourism: CBT) ได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชน รู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างไร ยั่งยืนได้อย่างไร ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจายจัดสรรรายได้อย่างไร ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชน คือ การมีส่วนร่วม อันหมายรวมถึงร่วมในทุก ๆ สิ่ง ทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

สิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา และถือว่าเป็นต่อองค์ประกอบนี้ คือ กระบวนการทำงาน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และการประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยกระบวนการ ดังนี้

3.1 กระบวนการทำงาน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวเป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาที่ค่อยเป็นค่อยไปต้องใช้เวลาในการเรียนรู้การทำงานท่องเที่ยวชุมชนร่วมกัน เน้นความเข้าใจในบริบท ลักษณะปัญหาของชุมชน ซึ่งกระบวนการนี้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการทำงานส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ที่สามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ที่จะทำงานด้านการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ภาคชุมชนมีความพร้อม มีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีบทบาทจัดการการท่องเที่ยวแล้วนั้น ผู้นำชุมชนและการนำที่หลากหลาย ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครู อาจารย์ในโรงเรียน เป็นต้น ร่วมกันประชุมสัมมนา เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นการผนึกกำลัง

ความคิดสร้างสรรค์ ประสานแนวคิดของทุกคนให้เห็นเป็นภาพเดียวกัน เป็นทิศทางของการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในระยะต่อไป (พจนา สนวนศรี, 2546)

3.2 การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนา สนวนศรี, 2546) ได้กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวของชุมชน เป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ดังนั้น ทักษะความรู้ความชัดเจน การจัดการให้เหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่ชุมชนเองยังมีความกังวลอยู่พอสมควร แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เลือก และการสนับสนุนจากภายนอกพอสมควร แต่ชุมชนเองต้องสามารถคาดการณ์ และประเมินว่า วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร โดยการร่วมกันอภิปรายระดมความคิดเห็นจากชุมชนให้กว้างขวางจนสามารถสรุปด้วยมติของชุมชนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบประเมินอยู่ 7 ประการด้วยกัน คือ

3.2.1 ผู้นำชุมชนแกนนำชุมชน สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสภาพปัญหาชุมชนตลอดจนมองแนวทางแก้ไขปัญหาค่าได้แบบชัดเจน และมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่ง หรือกิจกรรมร่วมเชื่อมต่อกับทิศทางแก้ไขปัญหาค่า โดยภาพรวมของชุมชนได้ แล้วจึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมายการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว

3.2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมด เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิของชุมชนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ชนบทธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่ชุมชนต้องมีการคิดไตร่ตรอง วิจัยวิจัยและร่วมตัดสินใจ จะเป็นหมู่บ้านรองรับอย่างไร ควรเป็นรูปแบบใด ใครบ้างที่เกี่ยวข้อง ใครมีบทบาทจัดการอย่างไร และภายหลังนักท่องเที่ยวกลับแล้วมีการผลกระทบอย่างไร ด้วยวิธีการใด ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชน

3.2.3 ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรภายในชุมชน เพื่อรับผิดชอบกิจกรรมนี้หรือผลักดันให้องค์กรชุมชนอื่นที่พิจารณา แล้วมีความพร้อมทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กรทั้งนั้น แต่ทั้งนี้การดำเนินการขององค์กรต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใส เพราะมีผลประโยชน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

3.2.4 การพิจารณาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น หรือของดีในชุมชนเพื่อจัดปรับเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องของชุมชน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

3.2.5 ความพร้อมของผู้ที่สนใจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยว จะมีบทบาทหลากหลายมากขึ้น คือ จะมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่พักอาหาร และดูแลความปลอดภัยการนำพา

นักท่องเที่ยวยกการสื่อความหมาย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต้องไม่ใช่กระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม แกนนำภายในชุมชนเท่านั้น ควรีระบบกระจายที่ทั่วถึง และเป็นธรรม

3.2.6 การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่จะรองรับ นักท่องเที่ยว เพื่อสามารถจับปรับกระบวนการให้เหมาะสมสอดคล้อง และร่วมแก้ไขปัญหาก็ เกี่ยวข้องตลอดจนการลดผลกระทบของการท่องเที่ยวในครั้งต่อไป

3.2.7 ประสบการณ์ทักษะในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ต้องบูรณาการ ความต้องการความเพลิดเพลิน การตื่นตัว การเรียนรู้ให้เป็นโปรแกรม และกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

กล่าวคือการที่ประชาชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีการแสดง ทัศนคติอันการสื่อสารการพูดคุยการสื่อความคิดเห็น การตักปัญหารวมถึงการหาทางแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ จากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิชาการท้องถิ่น การร่วมกันคิด วางแผนดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกันสร้างกฎระเบียบ ของชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม ดังนั้นกระบวนการมี ส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนา ซึ่งได้หมายถึง การให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนดได้ หมายถึงการให้ ประชาชนกลุ่มชุมชนร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางและร่วมปฏิบัติตามแผนของชุมชน รับประโยชน์ร่วมกันแต่อย่างไรก็ตามหากมีองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมที่สามารถเลือก หน่วยให้ทุกคนคิด และแสดงออกโดยอิสระก็จะเกิดการเรียนรู้ซึ่งกัน และกันทั้งยังก่อให้เกิด องค์ความรู้ใหม่ และก่อให้เกิดพลัง ที่จะนำชุมชนไปสู่ความสำเร็จ หรือบรรลุเป้าหมายของ ชุมชนร่วมกัน

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญ และถือว่าจำเป็นต่อองค์ประกอบนี้ คือระดับของความร่วมมือโดยประกอบด้วย

4.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และความต้องการของชุมชนตลอดจนจัด เรื่องลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

4.2 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสาเหตุแห่งปัญหา และแนวทางต่าง ๆ ที่อาจ นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

4.3 การมีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทาง และวิธีการที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา และวางแผนเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงาน

4.4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน เพื่อแก้ไขปัญหา

4.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

สรุปการท่องเที่ยวโดยชุมชนในองค์ประกอบนี้ จำเป็นที่จะต้องอาศัยความสามัคคี และการทำงานร่วมกันการ มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาชุมชนทั้ง 5 ด้านอาจใช้เรื่องของ กฎกติกาเป็นกลไกในการทำงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนต่อไป

5. องค์ประกอบด้านผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน

หมายถึงทุกอย่างที่ดำเนินการ ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่สิ่งแวดล้อมโดยรอบ ทั้งสิ้นซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ (วีระพล ทองมา, 2547) ได้แก่

5.1 ผลกระทบด้านบวกส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึก เกิดการพัฒนาตนเองพึ่งพาตนเองคิดเป็นทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้ พัฒนาเกิดรายได้เพิ่มขึ้น มีการรวมตัวกัน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวัง และความพยายามที่จะดำเนินการ เพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมวัฒนธรรม 3) สิ่งแวดล้อมและสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน คือการรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาสืบสานสืบทอด ตลอดจนจนการนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

5.2 ผลกระทบด้านลบเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิจำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้น จากนักท่องเที่ยว การใช้ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิด กระแสการเลียนแบบมีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับ นักท่องเที่ยว และที่สำคัญ คือ ถ้าถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หรือเรียก กันว่า 5As ได้แก่ (กุลวดี ละม้ายจีน, 2559) (อ้างอิงใน ชุกสิ้น ชุ่น วิจิตร และคณะ, 2557, หน้า 8)

1. ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูด ความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจาก มีความงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่าง ๆ ท่าทีที่มีพื้นภูมิโนนาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ตหรูภูเขา

2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibilities) หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทาง

เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นใน แหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่าง ๆ

4. ที่พัก (Accommodation) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวนั้น สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการ คือ ที่พักแรม เนื่องจากในการเดินทางไปท่องเที่ยวนั้น บางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรมีการจัดบริการที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

5. กิจกรรม (Activities) หมายถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรมการร่ำรำ การจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ เปนตน องค์ประกอบที่กล่าวมาทั้ง 5 ประการดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) เปนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ผู้สนใจเฉพาะ เช่น กลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มนักผจญภัย กลุ่มนักวิชาการ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไม่ให้ความสนใจความสะดวกนัก เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าว ต้องการศึกษแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติ และวัฒนธรรมเดิม

Dickman (1996) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ชุมชนล้วนเป็นสิ่ง ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว ทูนาทางสังคม และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ วัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น นั้น ๆ วิธีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การดำรงอยู่ด้วยการพึ่งพา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน รวมถึงการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่เสริมพลังทางวัฒนธรรม บันเทิง พื้นฟู สืบสาน ตลอดจนสร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นกับเจ้าของภูมิปัญญา และชุมชน

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) มุ่งสร้างกิจกรรมสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว เป็นผู้ร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้ชม (More Participate than Observe) โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริงกับเจ้าของภูมิปัญญา

หรือแหล่งท่องเที่ยว นำไปสู่การได้รับประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hand on Experience) เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจอย่างลึก ซึ่งประวัติความเป็นมา และวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยว

3. องค์กรชุมชน และเจ้าของภูมิปัญญา จัดตั้งกลุ่มในชุมชนที่เข้มแข็ง ประสานงานกัน อย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจอันดีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านทึก หรือจัดทำ ฐานข้อมูลของครุภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย เช่น สถานที่ วัฒนธรรม ประเพณี การประกอบอาชีพต่าง ๆ และยินดีที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้กับสมาชิกในชุมชน และนักท่องเที่ยว รวมถึงชุมชนรู้สึกหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรากเหง้าของตนเอง ตลอดจนมีความพร้อมใจกัน เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการท่องเที่ยว

4. การมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ด้วย การมีส่วนร่วมแบบร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมประเมินผล และ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยการมีส่วนร่วมนี้เป็นกระบวนการสร้างการรับรู้ และรับผิดชอบต่อร่วมกัน ในการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างความรู้สึกรักในการเป็นเจ้าของทรัพยากรในชุมชน ซึ่ง สมาชิกทุกคน มีส่วนได้รับผลกระทบทางบวก และทางลบ ทั้งทางตรง และทางอ้อม

5. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีไว้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทาง ท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความสะดวกสบาย ได้แก่ บริการขนส่ง และการเดินทาง ห้องน้ำสาธารณะ ที่พักแบบสัมผัสวิถีชุมชน (Homestay) ร้านอาหาร และเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายของที่ระลึก รวมถึงข่าวสารข้อมูลท่องเที่ยว โปรแกรมท่องเที่ยว และข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว

6. การจัดการอย่างยั่งยืน การบริหารการท่องเที่ยวในภาพรวม ประกอบด้วย 1) การ วางแผนการท่องเที่ยวกำหนดเป้าหมาย/แผนงาน 2) การจัดสรรงาน ทรัพยากร และกำหนด ความสัมพันธ์ของงานต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวจัดทำโครงสร้างชุมชน กำหนด ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มงาน ระบุขอบเขตหน้าที่ และจัดคนเข้ารับผิดชอบงาน 3) การกำกับ การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และ 4) การควบคุมเป็นการติดตาม ตรวจสอบ แก้ไข ข้อบกพร่อง ประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการการท่องเที่ยว เป็นไปตามเป้าหมายที่ กำหนด รวมถึงการกำหนดกฎ กติกาในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว สร้างกลไกในการ ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข จัดสรรผลประโยชน์กระจายสู่สมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรม กำหนด ค่าบริการการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม และจัดสรรเงินจัดตั้งกองทุน เพื่อพัฒนาชุมชน รวมถึงความ ยั่งยืนในมิติของความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมทั้ง 3 มิติ ได้แก่ 1) การเพิ่ม ผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจชุมชนและท้องถิ่น 2) การเพิ่ม ผลประโยชน์ และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมต่อชุมชน และนักท่องเที่ยว และ 3) การ

เพิ่มผลประโยชน์ และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อมเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ รวมถึงการท่องเที่ยวต้องช่วยบันทึกอนุรักษ์ ฟื้นฟู วัฒนธรรม รวมถึงการสืบทอดเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตของชุมชน

7. สร้างการเรียนรู้ กิจกรรมการท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ใช้ชีวิตเช่นเดียวกับสมาชิกในชุมชน เพื่อสร้างประสบการณ์จริงให้กับนักท่องเที่ยว เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว หรือ สมาชิกในชุมชนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มาเยือน รวมถึงการสร้างการตระหนักรู้ว่า การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศ รวมถึงการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอดประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของ ท้องถิ่น ทั้งในส่วนของเจ้าบ้าน และนักท่องเที่ยว

8. พัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจของชุมชน การท่องเที่ยวต้องสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน ได้แก่ ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว รายได้จากสินค้าที่ระลึกการท่องเที่ยว บ้านเรือน และแหล่งท่องเที่ยวสะอาด สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงสมาชิกในชุมชนก็ได้รับประโยชน์ไปด้วย

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำแนกองค์ประกอบหลัก การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้ประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของ CBT ได้แก่

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

1.1 ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพา และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

1.2 ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. ด้านองค์กรชุมชน

2.1 ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน

2.2 มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย

2.3 ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3. ด้านการจัดการ

3.1 มีกฎ กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

3.2 มีองค์กร หรือกลไกในการทำงาน เพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยว กับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้

3.3 มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

3.4 มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชน

4. ด้านการเรียนรู้

ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่แตกต่าง

4.1 มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน

4.2 สร้างจิตสำนึก เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2559)

อมราวดี คำบุญ และคณะ (2556) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ ซึ่งจะวิเคราะห์ผลเป็น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยใช้วิธีของ Likert ในตอนที่ 2 ข้อมูลการประเมินความพร้อม ของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ดังต่อไปนี้

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)
2. เส้นทางคมนาคม เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities)
3. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities)
4. วิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services)
5. ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations)
6. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activites)

ตาราง 2 แสดงแนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As

ที่มา	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As
กุลวดี ละม้ายจีน, 2559	<p>แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ที่สามารถดึงดูด ความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะ ชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจาก มีความงาม ตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่าง ๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา 2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibilities) หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของ นักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่ง ท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม แต่ขาด ความ สะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชมหนว ยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องดำเนินการ จัดสร าง การคมนาคมที่สะดวกสบาย 3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใด สถานที่หนึ่ง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หนว ยงาน ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้น ใน แหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่าง ๆ 4. ที่พัก (Accommodation) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยว นั้น สิ่ง ที่นักท่องเที่ยวมีความ ต้องการคือ ที่พักแรม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรมีการจัดบริการ 5. กิจกรรม (Activities) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรม การ ร่ำรำ การจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่มา	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As
Dickman, 1996	<p data-bbox="555 421 1066 461">องค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีดังนี้</p> <ol data-bbox="555 474 1378 1935" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="555 474 1378 573">1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน <li data-bbox="555 586 1378 685">2. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) มุ่งสร้างกิจกรรมสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว เป็นผู้ร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้ชม <li data-bbox="555 698 1378 909">3. องค์กรชุมชน และเจ้าของภูมิปัญญา จัดตั้งกลุ่มในชุมชนที่เข้มแข็ง ประสานงานกัน อย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจอันดีต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชน บันทึกหรือจัดทำฐานข้อมูล ของครภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน และยินดีที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับสมาชิก <li data-bbox="555 922 1378 1088">4. การมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวด้วยการมีส่วนร่วมแบบร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ <li data-bbox="555 1102 1378 1200">5. สิ่งอำนวยความสะดวกสิ่งต่าง ๆ มีไว้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้ การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความสะดวกสบาย <li data-bbox="555 1214 1378 1312">6. การจัดการอย่างยั่งยืน การบริหารการท่องเที่ยวในภาพรวมประกอบด้วย <ol data-bbox="593 1326 1378 1536" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="593 1326 935 1366">6.1การวางแผนการท่องเที่ยว <li data-bbox="593 1379 1378 1420">6.2 การจัดสรรงาน ทรัพยากร และกำหนด ความสัมพันธ์ของงาน <li data-bbox="593 1433 1378 1473">6.3 การกำกับ การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ <li data-bbox="593 1487 1378 1527">6.4 การควบคุมเป็นการติดตาม ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง <li data-bbox="555 1550 1378 1648">7. สร้างการเรียนรู้ กิจกรรมการท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการท่องเที่ยว ใช้ชีวิตเช่นเดียวกับสมาชิกในชุมชน <li data-bbox="555 1662 1378 1935">8. พัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจของชุมชน การท่องเที่ยวต้องสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน ได้แก่ ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว รายได้จากสินค้าที่ระลึกการท่องเที่ยว บ้านเรือน และแหล่งท่องเที่ยว สะอาด สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่มา	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As
สถาบันการ ท่องเที่ยว โดย ชุมชน, 2561, สื่อ ออนไลน์	<p>องค์ประกอบหลักการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 องค์ประกอบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 1.2 ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2. องค์กรชุมชน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน 2.2 มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย 2.3 ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา 3. การจัดการ <ol style="list-style-type: none"> 3.1 มีกฎ กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และ การท่องเที่ยว 3.2 มีองค์กร หรือกลไกในการทำงาน เพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ 3.3 มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม 3.4 มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชน 4. การเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่แตกต่าง <ol style="list-style-type: none"> 4.1 มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับ ผู้มาเยือน 4.2 สร้างจิตสำนึก เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ วัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้าน และผู้มาเยือน

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่มา	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As
อมราวดี คำบุญ และคณะ, 2556	<p>การประเมินความพร้อมของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) 2. เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) 3. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) 4. วิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) 5. ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) 6. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)

ดังนั้น จึงสรุป แนวคิดและองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5As ที่นำมาใช้ งานวิจัยนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5As ประการ

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)
2. เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities)
3. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities)
4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)
5. การบริหารจัดการ (Administation)

มาศึกษาหาข้อมูลตามกระบวนการกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าข้ามทอง ตำบลน้าว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ และจะได้นำมาศึกษาตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยในข้อต่อไป

ตาราง 3 แสดงสังเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As

แนวคิดองค์ประกอบ การท่องเที่ยว 5As	กุลวดี ละม้ายจีน	Dickman	สถาบันการ ท่องเที่ยว โดยชุมชน	อมราวดี ทำบุญ และคณะ
1. สิ่งดึงดูดใจทางการ ท่องเที่ยว (Attraction)	✓	✓	✓	✓
2. เส้นทางคมนาคม เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities)	✓	✓		✓
3. สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยว (Amenities)	✓	✓		✓
4. กิจกรรมการ ท่องเที่ยว (Activites)	✓	✓	✓	✓
5. การบริหารจัดการ อย่างยั่งยืน (Administative Sceinces)		✓	✓	
6. วิธีการบริหาร จัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services)		✓		✓
7. ที่พักในแหล่ง ท่องเที่ยว (Accommodations)	✓	✓		✓
8. องค์กรชุมชน		✓	✓	

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวคิดองค์ประกอบ	กุลวดี	Dickman	สถาบันการ	อมรรวดี ทำบุญ
การท่องเทียว 5As	ละม้ายจีน		ท่องเที่ยว โดยชุมชน	และคณะ
9. ส่วนร่วมของชุมชน		✓		
10. พัฒนาคุณภาพชีวิต		✓		

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หรือพอใจ (Satisfaction) ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

Cadotte (1982) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) ความพึงพอใจ หมายถึง การเปรียบเทียบกันระหว่างความหวังต่าง ๆ กับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นไปในเชิงของการกระทำ เมื่อประสบการณ์ดังกล่าวมีความแตกต่างในทางลบจากความคาดหวังจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจขึ้น ในด้านการท่องเที่ยว ความพึงพอใจมักจะเป็นที่เข้าใจกันว่า หมายถึง ความคาดหวังต่าง ๆ ที่คนเรามีก่อนการเดินทางจะเกิดขึ้น และประสบการณ์ที่ได้รับภายหลังจากการเดินทาง

Crompton (1989) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) ความพึงพอใจ หมายถึง ผลลัพธ์ทางด้านจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ ความพึงพอใจเป็นสภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการประเมินประสบการณ์จากการมีปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ

เลิศพร ภาระสกุล (2556) ความพึงพอใจ มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกัน แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่า ความหมายที่ชัดเจนเป็นอย่างไร เพราะความหลากหลายในแนวคิด เช่น ความพึงพอใจ หมายถึง ผลต่างที่เกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและประสบการณ์ที่ได้รับ บ้างก็บอกว่า หมายถึง ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับสิ่งแวดล้อม บางคนให้คำจำกัดความเป็นความเหมาะสมพอดีระหว่างระบบค่านิยมของนักท่องเที่ยวกับระบบค่านิยมของเจ้าบ้าน

Moutinho (1987) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหมายถึง ผลลัพธ์ที่ได้จากการเปรียบเทียบกันระหว่างความคาดหวังต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวกับประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน เมื่อเขาประสบการณ์ที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับความคาดหวังต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวได้ตั้งเอาไว้ ส่งผลออกมาเป็นความรู้สึกของการบรรลุความตั้งใจ ก็หมายถึงว่านักท่องเที่ยวจะเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าผลออกมาเป็นความรู้สึกไม่เพิลิตเพิลิน ไม่สบอารมณ์ จะหมายความว่านักท่องเที่ยวไม่พอใจ

Hughes (1991) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) ได้กล่าวว่านักท่องเที่ยวซึ่งความคาดหวังได้รับการตอบสนองด้วยประสบการณ์ต่าง ๆ จะเกิดความพึงพอใจ และในทางตรงกันข้าม นักท่องเที่ยวที่ได้ประสบการณ์ที่ไม่ตอบสนองต่อความคาดหวัง จะเกิดความไม่พอใจ ยิ่งช่องว่างระหว่างความคาดหวังกับประสบการณ์ที่ได้รับมีมากเท่าไร ก็จะส่งผลให้ความไม่พอใจเกิดมากขึ้นเท่านั้น

Shames and Glover (1988) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) กล่าวว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความคาดหวังได้รับการตอบสนองเท่าที่หวังเอาไว้ หรือเกินกว่าที่หวังได้

Hughes (1991) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) ได้จำแนกความพึงพอใจทางบวกออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ พอใจอย่างยิ่ง พอใจมาก และพอใจได้พบว่ามีนักท่องเที่ยว ที่ระบุว่าความคาดหวังของเขามีความเหมือนกับประสบการณ์ที่ได้รับ เป็นการแสดงออกความพึงพอใจในระดับสูง ซึ่งแตกต่างกับนักท่องเที่ยวอีกคนหนึ่ง ที่ระบุว่า ความคาดหวังค่อนข้างจะคล้ายกับประสบการณ์ที่ได้รับ จะแสดงออกถึงความพึงพอใจในระดับที่ต่ำกว่าระดับความพึงพอใจจะลดลง ถ้าความคาดหวังไม่ได้รับการตอบสนองให้เป็นไปดังที่คาดหวังไว้

Pearce (1988) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หรือการบรรลุความคาดหวัง อาจจะขึ้นอยู่กับว่าคุณค่าให้คุณค่า หรือดีค่าผลลัพธ์ของความคาดหวังนั้นมากน้อยแค่ไหน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความพึงพอใจของคนเราขึ้นอยู่กับค่านิยมหรือความเชื่อต่าง ๆ

Olander (1977) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) ความพึงพอใจจะได้รับการวัดหรือประเมินโดยเปรียบเทียบมาตรฐานค่านิยม หรือความเชื่อต่าง ๆ ของบุคคล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ผลต่างที่เกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและประสบการณ์ที่ได้รับ ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับสิ่งแวดล้อม หลังจากได้รับการบริการจากผู้ให้บริการ

2. องค์ประกอบของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยหลายมิติ ซึ่งแต่ละมิติมีความเป็นเอกเทศ ความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยว มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวของเขา ก็ย่อมเป็นความพึงพอใจที่มีความหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วยความพึงพอใจต่อมิติต่าง ๆ เป็นด้านต่าง ๆ เช่น สิ่งต่าง ๆ ที่เขาได้รับ ประสบการณ์ในระหว่างการท่องเที่ยว เช่น ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (ที่พัก ร้านอาหาร การคมนาคม ฯลฯ) ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (ทิวทัศน์ ความเป็นธรรมชาติ ความสวยงาม ความสะอาด บริสุทธิ์ ฯลฯ) หรือความพึงพอใจต่อการบริการต่าง ๆ ซึ่งแต่ละมิติจะต้องได้รับการวิเคราะห์แยกกันเป็นด้าน ๆ ไป การที่เราระบุความพึงพอใจโดยแยกเป็นด้าน ๆ ไปนี้ จะทำให้เราสามารถทราบได้ว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ต่อด้านใด หรือเรื่องใด และเรื่องอะไรบ้างที่ทำให้เขาไม่พอใจในการท่องเที่ยวครั้งนี้ เพราะไม่ใช่ว่าในการท่องเที่ยวครั้งหนึ่งคนเราจะพอใจกับทุกเรื่องที่เราประสบ แต่ก็ไม่ใช่ที่เราจะไม่พอใจกับทุก ๆ เรื่องที่เป็นประสบการณ์การท่องเที่ยว Whipple (1988) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556)

มิติด้านต่าง ๆ ของความพึงพอใจ การที่เราจะวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เราจำเป็นต้องวิเคราะห์มิติด้านต่าง ๆ ของความพึงพอใจ Pizam Neumann and Reichel (1978) อ้างอิงใน (เลิศพร ภาระสกุล, 2556) มิติของความพึงพอใจประกอบด้วย 2 มิติ คือ

1. มิติทางด้านกายภาพ หรือ instrumental dimension ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจต่อผลการกระทำทางด้านกายภาพ เช่น ความใส ความสะอาด ความหลากหลาย
2. มิติทางด้านความรู้สึก หรือ expressive dimension ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจต่อผลการกระทำทางด้านจิตวิทยา เช่น ความสะดวก ความสบาย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประกอบของความพึงพอใจต่อผู้ให้บริการ มีองค์ประกอบ 2 มิติ คือ มิติทางด้านกายภาพ เช่น รูปร่างลักษณะภายนอก ความฉับไวในการให้บริการ และมิติทางด้านความรู้สึก หรือทางด้านจิตวิทยา เช่น การมีมิตรจิตมิตรใจ ความเอื้ออาทร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

เพชรศรี นนทศิริ (2555) ได้ทำการศึกษา เรื่อง รูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มท่องเที่ยวโดย ชุมชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการดำเนินการแบบกระจาย อำนาจ ด้านเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ด้านการ

มี ส่วนร่วม คนในชุมชนมีส่วนร่วมทั้งในการจัดตั้ง วางแผนและดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม พบ แนวโน้มของการรวมอำนาจการตัดสินใจของ ผู้นำกลุ่ม ซึ่งเป็นสาเหตุของความขัดแย้งระหว่าง สมาชิก ในบางกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีผลหลังการก่อตั้งองค์กร ที่เลี้ยง และภาวะความเป็นผู้นำของ ผู้นำกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่ม การท่องเที่ยวโดยชุมชนและ ความสำเร็จของกลุ่ม

ดวงพร อ่อนหวาน และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แผนงานการสร้างเสริมความเข้มแข็ง ให้ชุมชนบนพื้นที่สูง โดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือ กรณีศึกษา อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า เกิดกลุ่มแกนนำพัฒนาการท่องเที่ยวใน 3 ชุมชน มีการจัดตั้ง กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการจัดโครงสร้างกลุ่มและคัดเลือกคณะกรรมการตามโครงสร้างที่ตรงกับความสามารถของแต่ละคน มีการสร้างกฎกติกา ต่างๆ ของกลุ่ม เช่น กฎของคณะกรรมการและ สมาชิกกลุ่ม กฎสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ความรู้ความเข้าใจในการบันทึกเอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น บันทึกการประชุม บันทึกรายรับ-รายจ่าย เป็นต้น แกนนำมีความตระหนักถึงส่วนรวมมากกว่า เฉพาะคนในกลุ่ม มีหลักการที่ชัดเจนในการกระจายผลประโยชน์ที่กลุ่มได้รับจากกิจกรรม ท่องเที่ยว ไปพัฒนาสาธารณะประโยชน์ของชุมชน

ได้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของท้องถิ่นในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม เกิดการสร้างระบบสื่อความหมายที่เน้น กระบวนการสื่อความหมายโดยใช้บุคคลเป็นหลัก ทำให้คนในชุมชนมีโอกาสฝึกพูดเพื่อการแนะนำตัว การต้อนรับ การดูแลนักท่องเที่ยว วิธีการ นำชมและการเล่าเรื่องราว รวมถึงการอำลาที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และได้ แผนทึลี่สีเขียวภายใต้แนวคิด Green Concept ด้วยกระบวนการพัฒนาแผนที่สีเขียวแบบมีส่วนร่วม จากชุมชน และแผนที่ถูกเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวของชุมชน

ปรัชญากรณ์ ไชยเดช และคณะ (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ศักยภาพการจัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 10 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผลการศึกษา พบว่า ผู้คนในชุมชนส่วนหนึ่งเคยเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์มาลาया ที่เคย สู้รบกับรัฐบาลมาเลเซีย เนื่องจากมีความขัดแย้งอุดมการณ์ทางการเมือง มีแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และการบริการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ 7 ประเภท ประกอบด้วย ต้นไม้ใหญ่ สวนป่าพระ ปรมากิโย น้ำตก พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ ค่ายสู้รบ และ รีสอร์ทชุมชน ส่วนโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน ได้นำเสนอแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรม ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ อย่างไรก็ตาม ชุมชนแห่งนี้ควรได้รับการพัฒนา ปัจจัยพื้นฐานด้าน

การท่องเที่ยว เช่น ป้ายชี้ทาง ป้ายสื่อความหมาย ปรับปรุงถนนเข้าหมู่บ้าน และส่งเสริมให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ประวัติศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์มาลาया

รัศมี อ่อนปรีดา (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม หน้า 142 ผลการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งมุ่งเน้นสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ตามธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง อันจะช่วยเพิ่มความรู้แก่นักท่องเที่ยว และให้ผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และได้หลักพื้นฐานสำคัญ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5 ประการ คือ 1) ความยั่งยืน 2) องค์ประกอบทางธรรมชาติที่สำคัญ และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้อง 3) การศึกษา และการสื่อความหมาย 4) การมีส่วนร่วม และผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น 5) ความพึงพอใจของผู้ใช้หรือผู้มาเยือน และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 242 ผลการศึกษา พบว่า สิ่งดึงดูดใจหรือทรัพยากรท่องเที่ยวของ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มี 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่ดีประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีสัตว์ป่าและป่าไม้จำนวนมาก จึงทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลเข้าพรรษา เทศกาลดอกเบญจมาศบานในม่านหมอก เป็นต้น

วีระวัฒน์ ตาละนาถ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาผลการทบทวนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาสหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง จำกัด หน้า 171 ผลการศึกษา พบว่า การสร้างสาธารณูปโภค ภายในชุมชนได้มีการสร้าง และปรับปรุงสาธารณูปโภคที่จำเป็นหลายอย่าง เพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยว เช่น ถนนกรมทางหลวงชนบทได้เข้าปรับปรุงเพื่อพัฒนาให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยว เนื่องจากระหว่างทางเข้าสู่หมู่บ้านแม่กำปอง มีแหล่งท่องเที่ยวกระจายตามริมทางมากมาย เช่น น้ำพุร้อนสันกำแพง น้ำตกแม่กำปอง และถนนเส้นนี้ยังเป็นทางลัดออกสู่จังหวัดลำปางได้ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 242 ผลการศึกษา พบว่า อำเภอวังน้ำเขียว ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมาประมาณ 75 กิโลเมตร โดยถนนจะมีลักษณะพื้นที่ผิวลาดยาง ยกเว้นในบางหมู่บ้านจะมีลักษณะเป็นคอนกรีต ป้ายบอกทางมีเป็นระยะ แต่ไม่ชัดเจน

ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า

ตำบลวังน้ำเขียว มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบทั้ง 3 ประเภท คือ ที่พักแรม ร้านอาหาร และ ธุรกิจนันทนาการ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อลงกต สมฤทธิ์ (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ตำบลปึงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ หน้า 171 ผลการศึกษา พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ บริการ คือ มีการจัดจุดพักรถ และจุดชมวิวยังบริการ มีลานจอดรถบริการอย่างเพียงพอ

วีรพล จินตตามณี (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง: กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ หน้า 172 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมจัดการด้านกิจกรรม กิจกรรมการท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวง เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับสอง ได้แก่ กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่นเดินป่า ซี่ล่อชมไพร ถ่ายรูป ดูนก ฯลฯ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัดกิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ มีค่าความคิดเห็นมาก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิ เสริฐศรี (2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษา พบว่า กิจกรรม นั่งเรือชมวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมรองจากกิจกรรมปลูกป่า ในอดีตจะเดินทางโดยเรือเสียส่วนใหญ่ เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่มีบ้านติดริมน้ำ การเดินทางโดยเรือจึงเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกสบายที่สุด และการที่จะออกไปปลูกป่าชายเลนในแต่ละครั้ง จะต้องมีการนั่งเรือออกไปยังปากอ่าวไทยชั้นใน ก็จะมีการนั่งเรือผ่านบ้านเรือนริมสองฝั่งแม่น้ำ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นความเป็นอยู่ของชาวบ้านสองริมฝั่งแม่น้ำได้อย่างชัดเจน นักท่องเที่ยวบางคนมีการพักแรมกับชาวบ้านเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำ

ยุทธนา สมลา (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา หมู่บ้านบุไทร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า การใช้หลักพอประมาณทำให้หมู่บ้านบุไทรมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนทั้งส่วนที่เป็นบ้านพัก การให้บริการ และกิจกรรมการท่องเที่ยว ล้วนเกิดจากการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นหลัก ทำให้ลดต้นทุนในการดำเนินงานลง รวมถึงดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมนั้นไม่ส่งผลเสียต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของเหล่าสมาชิก การใช้หลักการมีเหตุผล การวางแผนการดำเนินงานของโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองมีความสอดคล้องกับเหตุ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน รวมถึงการเล่นข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการดำเนินงาน การใช้หลักภูมิคุ้มกัน มีระบบการจัดการด้าน

การเงินของกลุ่มที่ชัดเจนทำให้กลุ่มโฮมสเตย์ไม่ต้องเสี่ยงต่อภาวะขาดทุน และยังใช้รายได้ในการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย เงื่อนไขด้านความรู้ มีการนำทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์กับแนวคิดทางการท่องเที่ยว ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์และบริการรูปแบบใหม่ ที่สร้างความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวด้วย สุดท้ายคือเงื่อนไขด้านคุณธรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน ทุกขั้นตอนมีผลต่อการดำเนินงานมีความโปร่งใส และการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม มุ่งไปที่ผลประโยชน์โดยรวมของชุมชนเป็นที่ตั้ง ทำให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มของสมาชิก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ พนิดนาฏ ไชยสาร (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบสื่อความหมายธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววนอุทยานภูลังกา จังหวัดพะเยา ผลการศึกษา พบว่า บริบทด้านการบริหาร วนอุทยานภูลังกา มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ วนอุทยานภูลังกาในปัจจุบันจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับขนาดพื้นที่ในความดูแลของอุทยาน รวมทั้งการมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี วนอุทยานภูลังกาได้มีการจัดการดูแลทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งด้านการท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม แต่ชุมชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการจัดการด้านการท่องเที่ยว จึงต้องมีการฝึกอบรมชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

สุถิ เสริฐศรี (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีสถานภาพสมรสโดยระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาตอนต้น มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน โดยคนส่วนใหญ่เป็นคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมาตั้งแต่กำเนิด ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือรับจ้างทั่วไป รองลงมาคืออาชีพทำประมง (เจ้าของ) และอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวทางด้านรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 5,001-10,000 บาท เมื่อมีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี หน้า 157 ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง และมีอายุระหว่าง 25-34 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 35-44 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีสถานภาพโสด และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และนอกจากนี้ยัง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเที่ยวเป็นพนักงานในสำนักงาน มากที่สุด กล่าวคือ เป็นกลุ่มพนักงานบริษัท และพนักงานขาย เช่น บัญชี เลขานุการ ชำราชากร

เป็นต้น รองลงมา คือ ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,000 บาท หรือต่ำกว่า มากที่สุด รองลงมาคือ 25,001 บาท ขึ้นไป

ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผู้รับบริการด้านการท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 87 ส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 62 โดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 94 หาข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 38 ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 96 ไม่ชอบพักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 65 และจะกลับมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว อีกครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 93 และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาพร ยางประยงค์ และ สุรรัตน์ ช่วยมณี (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวถ้ำภูผาเพชร จังหวัดสกลนคร หน้า 67-68 ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบของการเดินทางด้วยยานพาหนะส่วนตัวท่องเที่ยวกับเพื่อน เพื่อพักผ่อน ในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ค่าใช้จ่ายในการเที่ยว 500-1,000 บาท และเป็นการมาเที่ยวครั้งแรก ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ศิริรัตน์ หอมมาน (2547) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผลการศึกษาพบว่าสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวม มีความพร้อมในระดับปานกลาง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ในภาพรวมด้านสิ่งดึงดูดใจอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่า วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพร้อมค่อนข้างมาก สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ และเห็นว่าความสวยงามโดยรอบและภูมิทัศน์ ความหลากหลายของกิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพเกษตร และนอกจากการเกษตร มีระดับความพร้อมรองลงมาหากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้น และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุกลิน อุณวิจิตร (2553, หน้า 156) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อย่างยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ แม่น้ำโขง และมีแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เพราะคนในชุมชนประกอบอาชีพการเกษตร มีการร่วมแรง ร่วมใจการพัฒนาหมู่บ้านเสมอ และมีแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานในหมู่บ้านใกล้เคียง

สุพจน์ ปงคำเพย (2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การยกระดับการให้บริการของบุคลากร แผนกแม่บ้านในธุรกิจโรงแรมบูติคของจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแผนกแม่บ้านในธุรกิจโรงแรมบูติคของจังหวัดเชียงราย ด้านการ

เข้าถึง ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ อยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา ทวีวงศ์โอฬาร (2552, หน้า 143) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า ด้านคมนาคมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาก ดังนั้น หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้ โดยมีการปรับปรุงถนนที่ใช้สัญจรภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานที่สำคัญ ๆ ให้มีความเหมาะสม สามารถสัญจรไปมาสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย อีกทั้งป้ายบอกเส้นทางการท่องเที่ยวมีความชัดเจน และสามารถเข้าใจง่าย เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนระหว่างการท่องเที่ยว

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพ และแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความต้องการด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้ ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และบริการเสริมในระดับมาก และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดลำปาง ในระดับมาก และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และสภาพทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ กุลหญิง ชียงกะบุตร (2553, หน้า 175) ได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบโฮมสเตย์ บ้านจอมแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ด้านสิ่งสาธารณูปโภค เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน โทรศัพท์มีความเหมาะสมในระดับมาก มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ความสะอาดของสถานที่ เช่น มีที่สำหรับทิ้งขยะ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 การให้บริการ internet มีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ด้านสถานที่พักอาศัย ราคาที่พักมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 ความสะอาดและเป็นระเบียบ มีความเหมาะสมในระดับมาก มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และสินค้าที่ระลึก ราคาสินค้าที่ระลึก มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

จงกลพัทธ์ เจตนะจิตร์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการล่อง เรือชมสวนเลียยบครอง มหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า มีการจัดการด้านกิจกรรม และการจัดการ นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับหนึ่ง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ศึกษาด้าน การเกษตรเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ มีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ตามเส้นทางเดินเรือ เมื่อผ่านจุดสำคัญของพื้นที่จะมีการให้ความรู้ ในการจัดกิจกรรม พบว่า มีสิ่ง ที่น่าปรับปรุงหลายประการ เช่น การจัดสื่อความหมาย ไม่มีการพัฒนาสื่อความหมายด้าน เอกสาร อย่างเช่น คู่มือการศึกษาทางการเกษตรตามกิจกรรมประกอบการท่องเที่ยว และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุกกลิ่น อุณวิจิตร (2553, หน้า 156) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนท้องถิ่นอำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย อย่างยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมเด่นของชุมชนคือ 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิสาหกิจชุมชน เช่น ชมสวนส้มโอ ชมการเลี้ยงปลา ชมการทำงานของกลุ่มข้าวกล้อง ชมการเลี้ยงจิ้งหรีด 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การล่องเรือน้ำโขงชมวิถีชีวิตริมฝั่งโขง การชมกรรมวิธีการทอผ้า (กลุ่มทอผ้า) การชมการแสดงช้างและการแสดงดนตรีพื้นบ้าน และหมอลำ พิธีบายศรีสู่ขวัญ รับประทานอาหารขันโตก และกิจกรรมตามประเพณี 12 เดือน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเจ้าของบ้าน และชุมชน

ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า จัด ประชุมสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น และภาคเอกชน เป็น ระยะเวลาเพื่อคิดค้นเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ หรือเส้นทางท่องเที่ยวตามความสนใจเฉพาะ เพื่อ จัดทำคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวแผนพับ หรือเอกสารประกอบการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในอำเภอวังน้ำเขียวเพิ่มมากขึ้น และมีความ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภาวณี เวชสิทธิ์นิรัภัย (2543, หน้า 178) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ศักยภาพ และปัญหาของการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า จุดเด่นที่ น่าสนใจ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือการจัดภูมิทัศน์ การจัดโรงเรือนไม้ดอก ไม้กระถาง บอนไซที่สวยงาม พันธุ์พืชเมืองหนาวที่แปลกใหม่ เช่น พลับ แอปเปิ้ล สาลี่ บัว และพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ มีธรรมชาติที่งดงาม และมีอากาศเย็นตลอดทั้งปี มีการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ด้วยคือ บ่ายแสดงพันธุ์พืช มีการ

ฉายสไลด์ให้ชม มีบุคลากรคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีอาหาร และบ้านพักไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ภาครัฐควรจัดการคมนาคม และการจราจรโดยกำหนดพื้นที่จอดรถของนักท่องเที่ยว เพื่อควบคุมความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการคมนาคม และการสัญจร ภายในสถานที่ท่องเที่ยว และจัดให้มีรถนำเที่ยว พร้อมกำหนดตารางเวลาเดินทางเที่ยวเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่ จัดทำแผนที่ หรือแผนผังของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งอำเภอ โดยติดตั้งในสถานที่สำคัญ ๆ ที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาประจำ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศริย์ ดิยะพิพัฒน์ (2559, หน้า 179) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติริมสองฝั่งแม่น้ำปิง ผลการศึกษาพบว่า ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีแนวทางการพัฒนาทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาพาหนะในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย 2) การพัฒนาวิธีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยความรวดเร็ว 3) การพัฒนาการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการป้ายบอกทาง ให้มีเพียงพอต่อความต้องการขนาดของป้าย สี และขนาดของตัวอักษรทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษจะต้องมองเห็นได้ง่าย มีความชัดเจนภายใต้มาตรฐานเดียวกัน และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สิทธิกร โนรินทร์ (2522) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรม และทัศนคติต่อการจัดการ และอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติแม่ยม จังหวัดแพร่ ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษา พบว่า ด้านการวางผังบริเวณ และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานที่พัก หรือเต็นท์ของนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และการวางผังพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติมีความเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

เพียงกานต์ นามวงศ์ (2522) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ควรพัฒนา ดังนี้ คือ ควรจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับผู้มาเยือน โดยคนในชุมชน รวมถึงบุคคลภายนอกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ภาษา กาย และการแต่งกาย และ

กระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่องเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ตลอดจนกระบวนการทำงานการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนอย่างถูกต้อง และเหมาะสม และมีความชัดเจน โดยจัดกิจกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ทำให้คนในชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มาเยือน เช่น พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน นอกจากนี้ควรให้การศึกษากับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และความประทับใจ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิ เสริฐศรี (2558, หน้า 116) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกนอ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ควรมีการเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้หลากหลายจากที่มีอยู่เดิม เช่น การถักกระดานไม้มเหยย การพายเรือคายัก ชมความงามทางธรรมชาติของป่าชายเลน บริเวณปากอ่าวชั้นใน การพักอาศัยกับคนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน และการลงมือทำกะปิกับกลุ่มแม่บ้านคลองโคกนอ ซึ่งการท่องเที่ยวเหล่านั้นนอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ความรู้ ความเป็นกันเองกับชาวบ้านในชุมชนแล้วยังจะได้รับความประทับใจจากกิจกรรมท่องเที่ยว อันเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว

ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรวางตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ การจัดเก็บข้อมูลการวางแผนการกำหนดแนวทางปฏิบัติการติดตาม และประเมินผลโครงการ รวมถึงจัดตั้งกองทุนสำหรับการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว เพื่อให้สมาชิกมีแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว และสังคม และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง (2559, หน้า 181) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการองค์กรในชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นประเด็นสำคัญ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในลักษณะโครงสร้างองค์กร ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้า หรือประธานกลุ่มรองหัวหน้า หรือรองประธานกลุ่ม เลขา เหรัญญิก นอกจากการกำหนดโครงสร้างหน้าที่การดำเนินงานยังมีการสร้างกฎ กติกา หรือข้อระเบียบข้อตกลงในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

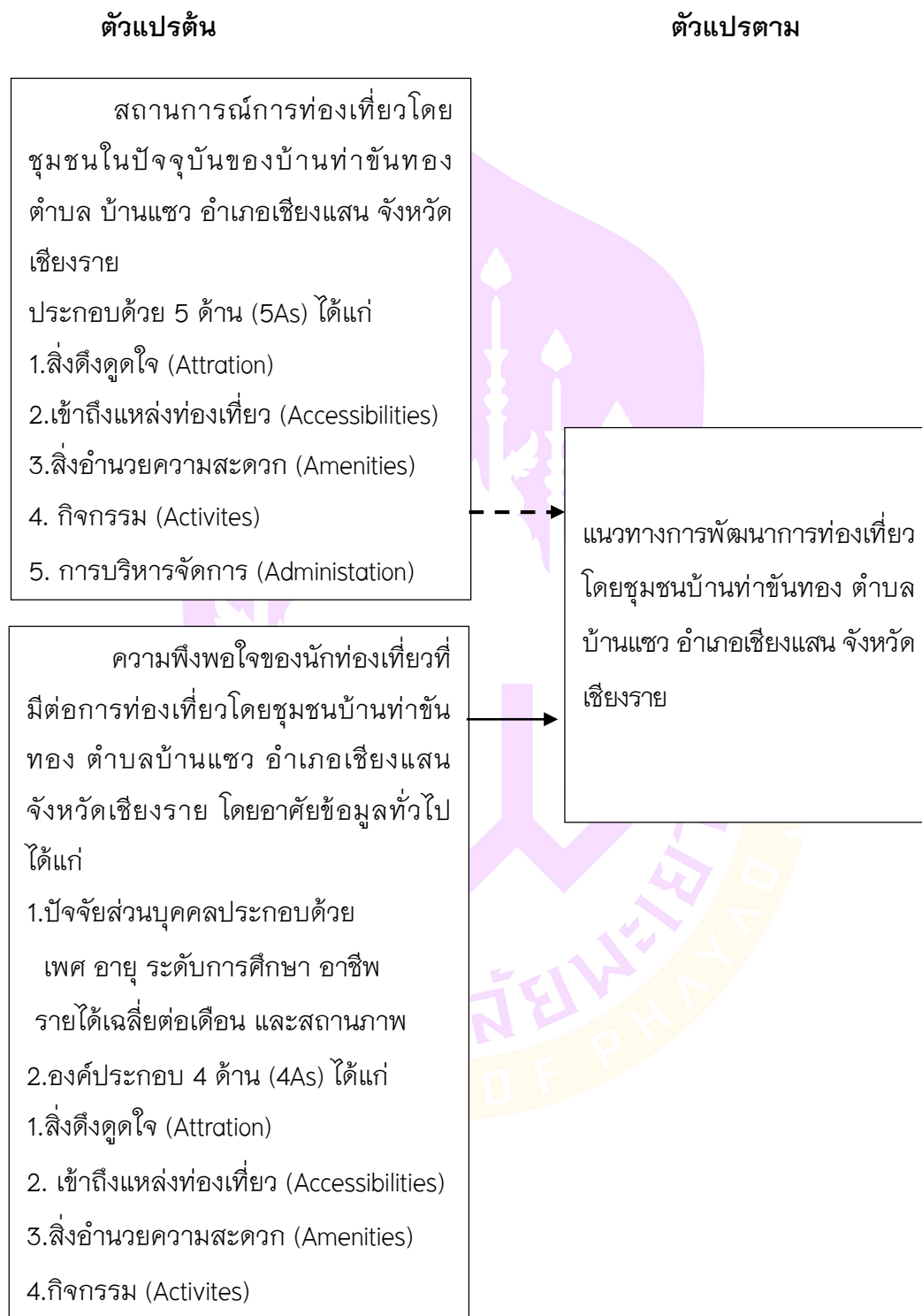
ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้จากการที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาทำกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีตัวแปรตามคือ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และตัวแปรต้น

สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2) กิจกรรม (Activities) 3) เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) 4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 5) การบริหารจัดการ (Administration)

ซึ่งเกิดจากการสังเคราะห์งานที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ ที่จะนำเอาแนวคิดทัศนคติ และแนวคิดทั้ง 5 ด้านจากผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ ได้ศึกษามาก่อนนี้ กลุ่ดีละม้ายจีน (2556), Dickman (1996), สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน และอมราวดี ทำบุญและคณะ (2556) มีความเห็นสอดคล้องกัน เกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อใช้ในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว และตัวแหล่งให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพ 4 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- การสร้างเครื่องมือ
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา พร้อมทั้งซักถามรายบุคคลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เฉพาะเรื่อง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ในการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือตัวแทนกลุ่มโฮมสเตย์ ประชาชนชาวบ้าน ผู้ให้ข้อมูลต้องมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทน หน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย กำนันตำบลบ้านแซว พัฒนาชุมชนอำเภอเชียงแสน นายอำเภอเชียงแสน หรือ ตัวแทนจังหวัดเชียงราย ท่องเที่ยวและกีฬาสำนักงานจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยว

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน กลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือตัวแทนกลุ่มโฮมสเตย์ จำนวน 2 คน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กำนันตำบลบ้านแซว จำนวน 1 คน พัฒนาชุมชน อำเภอเชียงแสน จำนวน 1 คน นายอำเภอเชียงแสน หรือ ตัวแทน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน ท่องเที่ยวและกีฬาสำนักงานจังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก 11 คน

การสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 การสร้างเครื่องมือ

1.1.1 การศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

- 1) ทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
- 2) แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As
- 3) แนวคิดองค์ประกอบกระบวนการการเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview)

สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาจะใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ผู้ให้การสัมภาษณ์ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง สถานที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการทำงาน บทบาทหน้าที่ในชุมชน วัน/เดือน/ปี ที่ทำการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาออกแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยนำคำถามการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดของวัตถุประสงค์ที่ 1 ของการวิจัย คือ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5As มาทำการออกแบบคำถามในการสัมภาษณ์โดยคำถามจะคำนึงถึง ดังนี้ 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2) เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) กิจกรรม (Amenities) 5) การบริหารจัดการ (Administration) และได้นำแนวคิดองค์ประกอบ กระบวนการการเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านศักยภาพของคน 2) องค์ประกอบด้านศักยภาพของพื้นที่ 3) องค์ประกอบด้านการจัดการ 4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม 5) องค์ประกอบด้านผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

1.2 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาจะนำร่างแบบสัมภาษณ์ สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมตามเนื้อหา แล้วนำร่างแบบสัมภาษณ์ของสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขและหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ค่า IOC ทุกข้อต้องอยู่ตั้งแต่ 0.50-1.00 คณะกรรมการเพื่อประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้ นางสาวปทุมพร แก้วคำ อาจารย์ประจำ โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย นางจรัสศรี รัตนบุรี พัฒนาการอำเภอเชียงแสน และ นางวชิราภรณ์ โลหะชาละ อาจารย์ประจำแผนกวิชาการท่องเที่ยว วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความสมบูรณ์ และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2557)

+ 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม
 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม
 - 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม
 จากนั้นนำไปวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้ (สุวิมล ติรกานันท์,
 2557)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

1.2.1 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

1.2.2 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ทั้งนี้ ข้อคำถามทั้งหมดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60-1.00 จึงนำไปใช้ได้
 และได้แก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึง
 การใช้ภาษา

1.2.3 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือใน
 การเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมา
 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัย

1.2 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนที่ผู้ศึกษากำหนดโดยตรง
 จากประชากรทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษากำหนด ได้แก่ กลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการ
 ท้องเที่ยวโดยชุมชน และกลุ่มหน่วยงานของรัฐและเอกชน

1.3 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured
 Interview) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากจำนวนที่กำหนดเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาก็นำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในช่วงเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึง 30 ตุลาคม 2561 เป็นระยะเวลา 1 เดือน จำนวน 3,801 คน (สถิตินักท่องเที่ยวบ้านท่าขันทอง 2560)

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ขนาดตัวอย่างกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ (Yamane Taro, 1973) (อ้างอิงใน ธานีินทร์ ศิลป์จารุ (2550, หน้า 49) โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึง 30 ตุลาคม 2561 เป็นระยะเวลา 1 เดือน

$$n = \frac{N}{1 + (Ne^2)}$$

เมื่อ n คือขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือขนาดของประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในรายงานการวิจัย

กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05 ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{3,801}{1 + (3,801 \times (0.05)^2)}$$

$$= 361.91 \text{ หรือ } 362$$

โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีวิธีการสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว 4As

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ ความพึงพอใจ

2.2 ร่างแบบสอบถาม เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีประเด็นดังแนวคิดด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว 4As ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2) เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) กิจกรรม (Activities) โดยมีค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) กำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้ แบ่งออกเป็น 5 ระดับใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเป็นตัวเลข และความหมาย คือ

5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย

4.21–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจสูงที่สุด

3.41–4.20 หมายถึง มีความพึงพอใจสูง

2.61–3.40 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

1.81–2.60 หมายถึง มีความพึงพอใจต่ำ

1.00–1.80 หมายถึง มีความพึงพอใจต่ำที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะแนวทาง
พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าซันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

3. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้จะใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้ศึกษาจะนำร่างแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้าน
ท่าซันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ
เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมตามเนื้อหา แล้วนำร่างแบบสอบถามเสนอ ให้กับ
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำ ของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวัดผล ประเมินผล
พิจารณาหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective
Congruence) ค่า IOC ทุกข้อต้องอยู่ตั้งแต่ 0.50–1.00 คณะกรรมการเพื่อประเมิน ความ
เหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้ นางสาวปทุมพร แก้วคำ อาจารย์ประจำ
โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงราย นางจรัสศรี รัตนบุรี พัฒนาการอำเภอเชียงแสน และ นางวชิราภรณ์ โลหะชาละ
อาจารย์ประจำแผนกวิชาการท่องเที่ยว วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่ได้รับการแก้ไขแล้ว
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความสมบูรณ์ และความ
ครอบคลุมของเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สุวิมล ตีรกานันท์, 2557)

+ 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม

- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม

จากนั้นนำไปวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้
(สุวิมล ตีรกานันท์, 2557)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม

$$\sum R \text{ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

3.1.1 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

3.1.2 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ทั้งนี้ ข้อคำถามทั้งหมดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60-1.00 จึงนำไปใช้ได้

และได้แก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา

3.2 การทดสอบความเที่ยงตรง หมายถึงความคงที่ของผลที่ได้จากการวัด ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันกับคนกลุ่มเดียวกันในเวลาที่แตกต่างกัน (สุวิมล ติรภานันท์, 2557) (อ้างอิงใน บุญญฤทธิ์ มหาวงศนันท์ หน้า 56) โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาแล้ว ผู้ศึกษาได้นำไปทดสอบความเที่ยงกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่เป้าหมาย ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่ คือบ้านสบกก ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 โดยวิธีการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัท (Cronbach's alpha coefficient) (สุวิมล ติรภานันท์, 2557) (อ้างอิงใน บุญญฤทธิ์ มหาวงศนันท์, หน้า 56, ม.ป.ป.)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{1 - \sum si^2}{st^2} \right\}$$

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

si^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

st^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

ผู้ศึกษากำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของเครื่องมือวิจัยค่าความเชื่อมั่นที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับ 0.86

3.3 จัดพิมพ์แบบสอบถาม ฉบับจริงเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความร่วมมือไปยังกลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และหน่วยงานภาครัฐและเอกชน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

4.2 ทำการเก็บแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในช่วงระหว่างเวลาที่ทำการศึกษาระหว่าง วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึง 30 ตุลาคม 2561 เป็นระยะเวลา 1 เดือน

4.3 นำแบบสอบถาม มาทำการถอดรหัสจากแบบสอบถามป้อนข้อมูลและวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา เป็นการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)

5.2 ค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 มีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

ซึ่งแปลความหมายของระดับคะแนนตามเกณฑ์การวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตได้ดังนี้

4.21-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากที่สุด

3.41–4.20 หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก

2.61–3.40 หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

1.81–2.60 หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.80 หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ เป็นการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)

ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงปริมาณ ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยวนั้น หลังจากการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสถิติ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) กับค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ในการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ชุมชน บ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ โดยผู้ศึกษากำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือตัวแทนกลุ่มโฮมสเตย์ และปราชญ์ชาวบ้าน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย กำนันตำบลบ้านแซว พัฒนาชุมชน อำเภอเชียงแสน นายอำเภอเชียงแสน หรือ ตัวแทนจังหวัดเชียงราย ท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานจังหวัดเชียงราย และกลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยว

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน กลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือตัวแทนกลุ่มโฮมสเตย์ จำนวน 2 คน ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กำนันตำบลบ้านแซว จำนวน 1 คน พัฒนาชุมชน อำเภอเชียงแสน 1 คน นายอำเภอเชียงแสน หรือ ตัวแทน จังหวัดเชียงราย 1 คน ท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานจังหวัดเชียงราย 1 คน กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม จำนวน 11 คน

2. การสร้างเครื่องมือ

ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือการวิจัยดังนี้

2.1 ทบทวนผลการศึกษาจากแบบ สัมภาษณ์ที่ได้จาก วัตถุประสงค์ที่ 1 สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม และการบริหารจัดการ

2.2 ทบทวนผลการศึกษาจากแบบสอบถามที่ได้จาก วัตถุประสงค์ที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรม

2.3 การสนทนากลุ่ม โดยมีตัวแทนจาก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 5 คน และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชน จำนวน 6 คน รวมทั้งหมดจำนวน 11 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม เพื่อวิเคราะห์ แนวทางการ

พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม และการบริหารจัดการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มตามธรรมชาติ เป็นการสนทนาที่ได้จากการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ผลจากการศึกษา วัตถุประสงค์ที่ 1 สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

3.2 ผลจากการศึกษา วัตถุประสงค์ที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

3.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน ในด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม และการบริหารจัดการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษานำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน ในประเด็นด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม และการบริหารจัดการ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

5. การนำเสนอข้อมูลและอภิปรายผล

การนำเสนอข้อมูล หลังจากที่ได้นำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกันแล้ว ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลเป็นแบบพรรณนา (Descriptive) เพื่อเป็นการอธิบายผลการวิจัยในเชิงลึก ด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม และการบริหารจัดการ และเมื่อผู้ศึกษาได้ถอนตัวออกจากพื้นที่การวิจัยแล้ว ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลงานดังกล่าวแก่ชุมชน เพื่อที่ชุมชนได้นำเอาผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย การศึกษาวิจัยนี้เป็น การวิจัย แบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) มีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดย ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ตอบแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียในพื้นที่ และกลุ่ม 2 ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จากการกำหนดเป้าหมายโดยใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activities) การบริหารจัดการ (Administration) โดยใช้เครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จึงได้ข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ และ สังเคราะห์บทเรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลงานที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้ง 5 ด้าน

1. ลึงดึงดูใจ (Attraction)

1.1 ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านท่าขันทองในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต เมื่อปี พ.ศ. 2506 มีครอบครัวของคนอีสานหนีความทุกข์กันดารทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ มาอาศัยอยู่ร่วมกับบ้านแซว 4-5 ครอบครัว โดยการนำของ พ่อสวัสดิ์ ใจทาน ซึ่งมาจาก จังหวัดร้อยเอ็ด และมีอีกหลายจังหวัดย้ายตามมาจากการบอกปากต่อปาก ต่อมา มี 2 ครอบครัว พี่กับน้อง นามว่า พ่อใหญ่จันทร์กับแม่ใหญ่ทอง ได้มีความคิดที่อยากจะย้ายถิ่นฐาน ออกจากบ้านแซว เพื่อหาที่อยู่ใหม่โดยมีการต่อแพไม้ไผ่สองตามแม่น้ำโขง โดยได้ตั้งอธิฐาน จิตไว้ว่า ถ้าแพไม้ไผ่ลอยไปติดอยู่ตรงไหนก็จะขึ้นตั้งถิ่นฐานใหม่ตรงนั้น ซึ่งปรากฏว่าแพได้ลอย ตามแม่น้ำโขงลงมาติดป่าแขง ป่าไคร้ที่ท่าน้ำเยื้องกับศาลพ่อปู่หลักบ้านในปัจจุบัน ออกไปทาง ทิศเหนือ 20 เมตร พ่อใหญ่จันทร์กับแม่ใหญ่ทองเลยขึ้นท่ามาพร้อมครอบครัว ถากถางป่าเพื่อ จับจองพื้นที่ปลูกบ้านเรือนเป็น 2 หลังแรกของหมู่บ้าน จากนั้นก็มีผู้คนย้ายตามมาโดยแรก ๆ ก็จะมาอาศัยอยู่กับแม่ใหญ่ทองก่อน เพราะแม่ใหญ่ทองเป็นบ้านชั้นเดียว แต่มีขนาดใหญ่กว่า บ้านพ่อใหญ่จันทร์ เมื่อชาวบ้านสามารถสร้างบ้านตัวเองเสร็จแล้วถึงจะย้ายออกจากบ้านแม่ใหญ่ทอง ต่อมาก็ได้ตั้งชื่อหมู่บ้านเป็นครั้งแรก ชื่อว่าบ้านท่าขันทอง เพราะล่องแพมาขึ้นท่าน้ำ และสร้าง บ้านเรือนส่วนใหญ่ก็จะขนาดยาวไปตามแม่น้ำโขง และส่วนคำว่า ขันทอง ก็มาจากพ่อใหญ่จันทร์ กับแม่ใหญ่ทอง ส่วนครั้งที่ 2 ก็มีการปรับชื่อหมู่บ้านใหม่ให้ดูสวยงามขึ้นเป็น “บ้านใหม่ท่าขันทอง” ต่อมาครั้งที่ 3 ก็ปรับเปลี่ยนใหม่เป็น “บ้านท่าขันทอง” ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่ตั้งติดเส้นทางหลักหมายเลข 1229 ติดกับแม่น้ำโขงอยู่ระหว่างบ้านแซว และบ้านสวนดอก สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่ทำไร่ สวนผลไม้ ลักษณะประชากร เป็นชาวไทยอีสานที่อพยพมาจาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สกลนคร ยโสธร อุตรดิตถ์ ขอนแก่น อุบลราชธานี อาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคมเครือญาติ ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ มีวัดป่า 1 แห่ง คือวัดพระธาตุศรีมาลัยบรรพตเป็นศูนย์กลางประกอบพิธีกรรม ทางศาสนา งานประเพณีสำคัญ ได้แก่ งานบุญกฐิน วันปีใหม่ งานบุญข้าวจี่ งานก๋วยสลาก งาน วันสงกรานต์ งานวันลอยกระทง งานบุญบั้งไฟพญานาค นอกจากนี้ยังมีความเชื่อที่เรื่อง ใน น้ำโขงมีปากถ้ำพญานาค วังพญานาค และคนในชุมชนยืนยันมาเคยปรากฏให้ชาวบ้านท่าขันทองได้ พบเห็น เมื่อปี พ.ศ.2557 บ้านท่าขันทอง เป็นหมู่บ้านที่ประชาชนมีความสามัคคีสูงมาก จนได้รับ รางวัลต่าง ๆ มากมาย เช่น ปี พ.ศ. 2524 ได้รับการประกาศเป็นหมู่บ้าน หมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง (อพป.) ปี พ.ศ. 2526 ได้รับการประกาศเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ป.ชต.) หมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ได้รับโล่รางวัลประกวดหมู่บ้าน หมู่บ้านอาสาพัฒนา

และป้องกันตนเอง (อ.พ.ป.) อันดับ 1 ของภาคเหนือ และได้รับโล่รางวัลประกวดหมู่บ้านโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ป.ชด.) อันดับ 2 ของภาคเหนือ ปี พ.ศ.2528 เพราะช่วงปี พ.ศ. 2508-ปี พ.ศ. 2523 ตำบลบ้านแซวเป็นพื้นที่เขตสีชมพู มีการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ทำให้การพัฒนาในพื้นที่ในตำบลบ้านแซวเป็นไปอย่างล่าช้า รัฐบาลได้ประกาศนโยบาย 66/23 โดยใช้การเมืองนำทหาร เหตุการณ์ในการทางการเมืองในพื้นที่จึงสงบลง บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซวจึงได้รับการพัฒนาตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2551 บ้านท่าขันทองได้มีการพัฒนาหมู่บ้าน จนได้รับรางวัลร้านค้าชนบท รางวัลบ้านอยู่ดีมีสุข หมู่บ้านสีเขียว รางวัลเศรษฐกิจพอเพียง รางวัลพัฒนาบ้านดีเด่น และได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่น ด้วยศักยภาพของบ้านท่าขันทอง มีการจัดทำโฮมสเตย์อยู่แล้ว จำนวน 23 หลังคาเรือนแต่ยังไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม ประกอบกับมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นทัศนียภาพริมฝั่งโขงที่สวยงาม และมีวัฒนธรรมของคนอีสาน มีน้ำใจ อ่อนโยนดี เป็นหมู่บ้านที่มีคนอีสานเกือบทั้งหมดจึงมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นภายในชุมชน มีการเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน เป็นการมุ่งประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ทำให้บ้านท่าขันทองได้รับการยกย่องว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี และความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้พัฒนาตนเอง จึงได้รับคัดเลือกให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ร่วมกับผู้นำ และสมาชิกของชุมชนตำบลบ้านแซว โดยมีหน่วยงานวิจัยของ ดร.ชูกลิ่น อุนวิจิตร และคณะ ซึ่งประกอบด้วย นางสาวปทุมพร แก้วคำ นายไพรัช โรงสะอาด นางสาวฤดีกร เดชาชัย และ นางสาวสุกฤตา ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โปรรวมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว ซึ่งประกอบด้วย นางสาวเนียง อินทรพรม และ นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบด้วย นายเสริฐ ไซยานันดา เป็นหน่วยงานและผู้ดำเนินการวิจัย จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ 1) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นอำเภอเชียงแสน เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน 2) โครงการการจัดการโฮมสเตย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และ 3) โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของชุมชนท้องถิ่น เพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวบนเส้นทาง R3E โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2551 ระยะเวลาในการทำวิจัยตั้งแต่ เดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2551 ถึงเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2553 โดยมีแกนนำของชุมชนบ้านท่าขันทอง จำนวน 34 คน เข้าร่วมโครงการวิจัยทั้ง 3 โครงการ หลังจากเสร็จสิ้นโครงการการจัดการโฮมสเตย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น แกนนำชุมชนบ้านท่าขันทองได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการให้บริการโฮมสเตย์ตนเอง ได้จัดตั้งคณะกรรมการโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตั้งระเบียบของโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองใช้กระบวนการ

การมีส่วนร่วมของชุมชน และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนมา เป็นแนวทางในการพัฒนาการจนได้รับการรับรองเป็นหมู่บ้านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จากสำนักพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 4 หลัง และจากนั้นมีการพัฒนาโฮมสเตย์เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวน 20 หลังคาเรือน ตลอดเวลาที่ผ่านมานั้นโฮมสเตย์ บ้านท่าขันทอง ยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ชัดเจน มีนายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว เป็นผู้ประสานงานกับชุมชน คือ นางสาวเนียง อินทรพรหมมา แล้วทำการประสานงานกับกลุ่มอาหาร เพื่อจัดทำขันโตกเลี้ยงต้อนรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายคือ หน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ นักเรียน นักศึกษา มาใช้บริการบ้านพักโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มชีพต่าง ๆ ของกลุ่มบ้านแซวและชื่อของฝากของที่ระลึกจากชุมชนบ้านท่าขันทอง เช่น ข้าวกลัอง ผ้าทอพื้นเมือง อาหารพื้นบ้าน เช่น แจ่วบอง ในการจัดประชุมในโครงการวิจัยครั้งนั้นทำให้ชุมชนให้ความร่วมมือด้านการจัดการที่เหมาะสมเช่น 1) ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต สร้างจิตสำนึกให้กับคนให้คนในชุมชนรักษาประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามเพื่อเก็บไว้ให้ลูกหลาน 2) การจัดการที่ยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีความพอดี ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนเกิดความพร้อมและการจัดการโฮมสเตย์ไม่เป็นภาระให้แก่ชุมชน 3) การจัดการที่มีเงื่อนไขของกระบวนการการมีส่วนร่วมรับรู้ทุกขั้นตอนตั้งแต่การคิดวางแผน การพัฒนา การจัดสรรผลประโยชน์การประเมินผล การสื่อสารภายในชุมชนที่ดีมีผลต่อความร่วมมือของชุมชน นอกจากนี้โครงการวิจัยดังกล่าวทำให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแซว ขึ้น 3 เส้นทาง คือ 1) เส้นทางอิมบุงญไหว้พระ 9 วัด 2) เส้นทางความสุขความพอเพียง และ 3) เส้นทางเชื่อมโยงกับเมืองสุวรรณโคฒาคำ เป็นเส้นทางที่มีการเดินทางท่องเที่ยว ในตำบลบ้านแซว โดยมีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดเชียงราย นำเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซว เสนอต่อจังหวัดเชียงราย มีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย นายสุเมธ แสงนิมนวน ได้นำ หัวหน้าส่วนราชการและผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 74 คน ร่วมทัวร์ในเส้นทางดังกล่าว ในโครงการ “ผู้ว่าพาเที่ยว” โดยใช้เส้นทางจากบ้านไทยลือวังช้างที่อพยพมาจากสิบสองปันนา การล่องเรือในแม่น้ำโขง ที่บ้านสบกก วัดบ้านแซว แวะโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ซึ่งมีจุดเด่น คือ 1) ด้านกิจกรรมการต้อนรับและการนำชมสถานที่ 2) การแสดงกลองยาว 3) ความมีมาตรฐานความน่าสนใจของบ้านพักโฮมสเตย์ และ 4) รสชาติของอาหารดี จากนั้นคณะได้ชมวิสาหกิจชุมชนบ้านท่าขันทอง จากนั้นได้เดินทางไปวัดบ้านสวนดอก ก่อนจะเดินทางไปอำเภอเชียงแสน จากการทัวร์ครั้งนั้น พบว่า กลุ่มโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองมีความพร้อมสูงสุด มีสื่อมวลชนได้นำเส้นทางดังกล่าวไปทำเป็นสารคดีแนะนำการท่องเที่ยวโดยเน้นการท่องเที่ยวที่โฮมสเตย์บ้านท่าขันทองให้เป็นศูนย์กลางของการ

ท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว เผยแพร่ในรายการโทรทัศน์ ช่อง 11 จากนั้นในปี พ.ศ. 2556 โฮมสเตย์บ้านท่าขันทองได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (รางวัลกินรี) ระดับดีเด่น ประเภทองค์กรสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวส่งผลทำให้มีจำนวนคณะดูงานที่เข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังได้รับการประชาสัมพันธ์จากสื่อสาธารณะและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น ทำให้ชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นที่รู้จักในวงกว้างและมีชื่อเสียงมากขึ้นในปี พ.ศ. 2559 มีการเผยแพร่รายการโทรทัศน์ ชัดขาวเที่ยง สโลว์ไลฟ์ โฮมสเตย์ริมโขง ในช่วงเดือน มีนาคม ปี พ.ศ. 2560 จากการที่ผู้ศึกษาวิจัย ได้เข้าไปศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้มีส่วนได้ช่วยเหลือนายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว และตำแหน่งกรรมการและเลขานุการโฮมสเตย์ เตรียมข้อมูลร่วมประกวดคัดเลือกรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (รางวัลกินรี) ในครั้งนั้นได้ช่วยพัฒนาเว็บไซต์ของโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ผ่าน Google Site และสร้างระบบการจองโฮมสเตย์และกิจกรรมการท่องเที่ยวผ่าน Google From ขึ้นครั้งแรกสังเกตว่าการดำเนินงานในครั้งนั้นมีเพียง นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว และตำแหน่งกรรมการและเลขานุการโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว ที่มีความกระตือรือร้นในการส่งโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองเข้าร่วมประกวด และมีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบโดยมีแกนนำโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง และสมาชิกชุมชนได้ร่วมทำกิจกรรม ต้อนรับนักท่องเที่ยว ทำฐานกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มอาชีพ ทอผ้า สวนเกษตร จักสาน กลุ่มกลองยาว ซึ่งเป็นการใช้โฮมสเตย์เป็นจุดขายดึงนักท่องเที่ยวมาเรียนรู้ในชุมชน เกิดการกระจายรายได้ให้คนในชุมชน ซึ่งกลุ่มคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องได้มาร่วมนำเสนอข้อมูลในการประกวดครั้งนั้น ทำให้โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง เข้ารอบได้รับรางวัลจากคณะกรรมการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (รางวัลกินรี) ในวันที่ 30 มีนาคม ปี พ.ศ. 2560 เป็นโฮมสเตย์ที่มีผู้นิยมมาพักมากที่สุดติด 1 ใน 7 ของประเทศโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองได้แผนการตลาดออนไลน์ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ การจัดทำข้อมูลไว้เว็บไซต์ www.bansaeo.go.th การเผยแพร่ผ่าน Facebook ชื่อโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว การเข้าร่วมกลุ่ม CBT เชียงราย การออกรายการโทรทัศน์ เช่น เปิดโลกเศรษฐกิจการออกในวารสาร Jib Jib สายการบินนกแอร์ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ออกข่าวหนังสือพิมพ์ เดลินิวส์รายวัน หนังสือพิมพ์แนวหน้า วันพุธ ที่ 15 มีนาคม 2560 ได้ออกบทในจังหวัดเชียงราย ในงาน “ท่องเที่ยววิถีไทย วิถีชุมชนท่องเที่ยวเชียงรายยั่งยืน” วันที่ 13-14 มีนาคม 2560 ได้ออกงานที่สวนลุมพินีในงาน “เทศกาลเที่ยวเมืองไทย” วันที่ 25-29 มกราคม 2560 ร่วมกับ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โฮมสเตย์บ้านท่าขันทองเข้าร่วมประกวดโครงการ Village to the world ประจำปี พ.ศ. 2560 จนได้รับการคัดเลือกจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ให้เป็นชุมชนสร้างสรรค์ มีสื่อมวลชนให้ความสนใจมากขึ้น มีภาครัฐช่วยส่งเสริมด้านการตลาด เช่น นโยบายประชารัฐร่วมกับหน่วยงานบูรณาการทำงาน จัดทำการส่งเสริมการขายให้เด็กในเมือง 6-12 ขวบ เพื่อมาทำกิจกรรมร่วมกับโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง การได้ร่วมกับเครือข่ายท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบนจัดบูทที่โรงแรมคุ้มเจ้าหลวงเชียงใหม่ ได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เชียงรายจัดบูท ที่โรงแรมดุสิตไฮแลนด์ และได้ร่วมกับการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย จัดร้านที่ ณ หน้าที่ว่าการ อำเภอเชียงแสน การบริการจัดการภายใต้แนวคิด นโยบายวิสัยทัศน์ ของ นายเศรษฐศักดิ์ดี พรหมมา การนำโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองเข้าร่วมประกวดรางวัลต่าง ๆ การประสบการณ์ด้านการจัดการโฮมสเตย์ มาเป็นเวลากว่า 10 ปี มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ส่งผลให้ โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว ได้มีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีโฮมสเตย์เพิ่มขึ้นภายในหมู่บ้านท่าขันทอง จำนวน 21 หลังคาเรือน นักท่องเที่ยวนิยมมาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 1-3 คน ไปจนถึง 80 คนส่วนใหญ่เป็นชาวไทย กลุ่ม ศึกษาดูงาน นักวิจัย มาทำกิจกรรมในชุมชน ซึ่งมีผู้มาใช้บริการกว่า 3,801 คน (สมุดบันทึกเข้าพักของนักท่องเที่ยวบ้านท่าขันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว) โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว แต่ในบางช่วงที่เป็นฤดูร้อนและฤดูฝน หรือช่วงที่ไม่มียางปริมาณสนับสนุนจากภาครัฐทำให้ไม่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักโฮมสเตย์

ตาราง 4 แสดงจำนวนคณะผู้มาศึกษาดูงาน ชุมชนบ้านท่าขันทอง

ปี พ.ศ.	จำนวน (คณะต่อปี)	พ.ศ.	จำนวน (คณะต่อปี)
2551	22	2556	41
2552	34	2557	65
2553	45	2558	63
2554	67	2559	66
2555	62	2560	64

ที่มา: โครงการวิจัยเพื่อประเมินความคุ้มค่าของโครงการวิจัยและพัฒนา ภายใต้สำนักงานบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษา และพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ 2560

หลังจากได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ Village to the world ประจำปี พ.ศ. 2560 ช่วงปลายปีเริ่มมีหน่วยงานภาครัฐบางหน่วยงานมาพัฒนาชุมชน โดยขาดการศึกษาชุมชนอย่างรอบด้านโดยเฉพาะเครือข่ายการทำงานของโฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว ที่มีการเริ่มต้นบุกเบิกทำงานมาด้วยกันมาตั้งแต่ระยะแรก (ปี พ.ศ. 2551 ถึง ปัจจุบัน ปี พ.ศ.2560) ทำให้เกิดการแบ่งฝ่ายของคนในชุมชนระหว่างฝ่าย หน่วยงานภาครัฐที่ให้งบมาทำโครงการร่วมกัน และเครือข่าย โฮมสเตย์บ้านท่าชันทองการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว ที่นำโดยนายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซวและตำแหน่งกรรมการ และเลขานุการโฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว และ นายเสถียร บุญปก ประธานกรรมการ โฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบ้านแซว แต่ด้วยหน้าที่ของนางสุรรัตน์ อินทรพรหมมา ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จึงได้ร่วมกับแกนนำ โฮมสเตย์บ้านท่าชันทองการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว คือ นางสาวกิ่งกานดา อนุภาพ และสมาชิกจำนวนหนึ่งมาขับเคลื่อนพัฒนาบ้านท่าชันทองตามนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วยช่วงนั้นเกิดปัญหาการกระจายรายได้ และผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรมในกลุ่ม หลังจากที่ได้รับคัดเลือกในโครงการ Village to the world ประจำปี พ.ศ.2560 และการจ่ายเงินให้แก่สมาชิกแบบไม่มีมาตรฐาน สมาชิกบางคนลงทุนไปมากกว่าแต่ได้ผลตอบแทนน้อย แต่ขณะเดียวกันบางคนลงทุนน้อยแต่ได้มาก ทำให้สมาชิกโฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว ลาออกมารวมอยู่กับกลุ่มนางสุรรัตน์ อินทรพรหมมา ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และ นางสาวกิ่งกานดา อนุภาพ ประธานแม่บ้านบ้านท่าชันทอง จากปัญหาการบริหารจัดการรายได้ที่ไม่เป็น การไม่มีการชี้แจงรายรับ รายจ่าย แก่สมาชิก ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎกติกาของสมาชิกโฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง อีกทั้งประกอบกับมีหน่วยงานภาครัฐบางหน่วยงานเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยว โดยชุมชนโดยไม่ศึกษาให้รอบด้าน ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายในชุมชน ขาดความรู้เรื่องแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวชุมชนที่ยั่งยืน ที่ถูกต้อง จึงเกิดปัญหาความขัดแย้งและแตกต่างทางความคิดของโฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว เริ่มออกจากกลุ่มในปลายปี พ.ศ. 2560 มาตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นใหม่ ทำให้ปัจจุบันกลุ่มโฮมสเตย์ในหมู่บ้านท่าชันทองจึงมีการแบ่งแยกออก 2 กลุ่ม คือกลุ่มเดิมที่นำโดย นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ตำแหน่งกรรมการ และเลขานุการ และ นายเสถียร บุญปก ประธานกรรมการใช้ชื่อกลุ่มว่า “ท่องเที่ยวบ้านท่าชันทอง โดยชุมชน ตำบลบ้านแซว” และกลุ่มใหม่ที่แยกตัวออกมาโดยมี นางสุรรัตน์ อินทรพรหมมา ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เป็นที่ปรึกษากลุ่มโฮมสเตย์และ นางสาวกิ่งกานดา อนุภาพ เป็นประธานโฮมสเตย์ ใช้ชื่อกลุ่มว่า โฮมสเตย์และการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ซึ่งได้จดทะเบียน

การจัดตั้งในปี พ.ศ. 2561 ความขัดแย้งดังกล่าวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ส่งผลกระทบด้านสังคมของชุมชนบ้านท่าชันทอง ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือการไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในระดับบุคคล และระดับกลุ่ม เช่น จะไม่ซื้อสินค้าจากร้านค้าที่ไม่อยู่กลุ่มตัวเอง ไม่พูดคุยไม่ยุ่งเกี่ยวกับ เมื่อมีงานส่วนรวมของหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือลดน้อยลง เข้าร่วมประชุมน้อยลง มีเวลาทำความเข้าใจพัฒนาในหมู่บ้านน้อยลง นอกจากนี้ยังมีกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ หลังจากที่แยกออกจากกลุ่มของนายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว และทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการโฮมสเตย์บ้านท่าชันทองการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว ทำให้โฮมสเตย์ของกลุ่มที่แยกออกไปขาดรายได้เพราะ ไม่มีช่องทางการตลาดที่ผ่านมามีคนทำหน้าที่ประสานงานกับนักท่องเที่ยวหน่วยงานของรัฐและเอกชนตั้งแต่เริ่มแรกก่อนปี พ.ศ. 2551 คือ นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ไม่มีการกระจายนักท่องเที่ยวมาพักกลุ่มโฮมสเตย์ที่เป็นฝ่ายตรงข้าม แต่เมื่อมีนักท่องเที่ยวมากเกินกว่าจะรองรับได้จึงมาขอกระจายนักท่องเที่ยวเข้าพักโฮมสเตย์ซึ่งบางหลังก็ยอมรับนักท่องเที่ยว แต่บางหลังก็ไม่ยอมต้อนรับนักท่องเที่ยวขณะเดียวกันผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนบ้านท่าชันทองกลุ่มของนาง สุวีร์รัตน์ อินทรพรหมมา ผู้ใหญ่บ้าน ขาดโอกาสในการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว จึงไม่ได้มีความเต็มใจที่จะเป็นเจ้าบ้านที่ดีเหมือนที่เคยเป็น

ปี พ.ศ. 2561 โฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ให้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารอย่างเป็นทางการ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) หมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม ของกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย มีการพัฒนาบุคลากรตาม โครงการฯ และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ เช่น สารคดีรายการตะลุยกีฬาเที่ยวเมืองไทย ช่อง 3 SD นำเสนอบ้านท่าชันทอง บ้านเส้นทางหลวง อำเภอแม่จัน บ้านป่าซางวิวัฒน์ อำเภอเมือง วันที่ 26 สิงหาคม ได้รับการคัดเลือกหมู่บ้านตามโครงการหมู่บ้านดีเด่น (บ้านสวย เมืองสุข) ประจำปี 2561 ระดับเขต (เขตตรวจราชการกรมการปกครอง) คัดเลือกจากหมู่บ้านที่สามารถขับเคลื่อนนโยบาย และโครงการสำคัญได้สำเร็จเป็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

ในอนาคตการท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าชันมีแนวทางพัฒนา ที่สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐโดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำ มีการพัฒนาการบริหารจัดการ โฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง มีหน่วยงานจากภาครัฐ เช่น พัฒนาชุมชนเป็นที่ปรึกษา มีการขับเคลื่อนหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) การเชื่อมโยงกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว 8 เส้นทาง มีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงให้แก่หมู่บ้านที่กำลังพัฒนา ให้การบริการโฮมสเตย์บ้านท่าชันทองให้กับหมู่บ้านอื่นที่มีแขกมาเที่ยวแต่ไม่มีที่พักแบบโฮมสเตย์บริการ มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายผู้ประกอบการอื่นในพื้นที่ เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พัก พัฒนาลินค้าและบริการ

ในชุมชนพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงทั้งทางน้ำทางบก สร้างแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย เพื่อดึงดูดกลุ่มศึกษาดูงาน การพัฒนาด้านการบริหารจัดการภายในชุมชนให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ร่วมกันพัฒนาเครือข่ายโฮมสเตย์ให้มีบริการที่มีมาตรฐานอยู่เสมอ ช่วยกันรักษาชื่อเสียงของบ้านท่าขันทองในด้านความสามัคคีที่มีมาตั้งแต่ในอดีตให้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น พัฒนากองทุนอาชีพเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของสมาชิก มีการจัดการรายได้อย่างเป็นธรรม มีการคิดค่าที่พัก และการบริการในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นเพื่อนำรายได้ส่วนหนึ่งมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างเครือข่ายการทำงานที่รองรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้เปิดโอกาสให้คนทุกรุ่นทุกวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ เด็กประถม เด็กวัยรุ่น วัยกลางคน ตลอดจนผู้สูงอายุในชุมชนได้เข้ามาร่วมกิจกรรม เพื่อเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนอย่างถ้วนหน้า

1.2 รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านท่าขันทอง มีหลากหลายรูปแบบเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มศึกษาดูงานที่มีความต้องการหลากหลาย ซึ่งหลัก ๆ แบ่งได้ 5 รูปแบบ คือ 1) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) เชิงวิถีชีวิต 3) เชิงนิเวศ 4) เชิงเกษตร 5) เชิงประวัติศาสตร์ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่รองรับกลุ่มศึกษาดูงาน เช่น

1.2.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการจัดแสดงวัฒนธรรมอีสานผสมกับล้านนา มีการแห่ขันโตกพร้อมการแสดงพื้นบ้าน การส่งเสริมสืบสานการเล่นพื้นบ้านแบบอีสาน

1.2.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต มีศูนย์การเรียนรู้ วิถีเกษตรพอเพียง เยี่ยมชมศูนย์จักสาน ดูงานหัตถกรรมผ้าทอมือ แห่ไข่มดแดง

1.2.3 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแม่น้ำโขงที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญทำให้จัดกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติในริมฝั่งโขงไทยลาว

1.2.4 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ล่องเรือในแม่น้ำโขงพร้อมทั้งฟังเรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเมืองโบราณสุวรรณโคมนาค

1.2.5 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ดำนา วิถีเกษตรพอเพียง ชมสวนเกษตรตัวอย่าง เช่น สวนเสาวรส สวนหมากเหม่า

1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านท่าขันทองที่มีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้แก่

1.3.1 คนในชุมชนมีเสน่ห์อีสานล้านนา มีเสน่ห์ด้วยวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต ความเชื่อแบบ”อีสาน”

1.3.2 โฮมสเตย์อยู่แนวริมโขง อากาศเย็นสบายแบบเมืองเหนือ สะอาด ปลอดภัย อากาศดีแบบเมืองเหนือ

1.3.3 กิจกรรมการต้อนรับประทับใจด้วยอัครยาชัยรอยยิ้มมิตรไมตรี แวดต้ามิตรไมตรี ดูแลเอาใจใส่ เป็นกันเอง

1.3.4 กิจกรรมพ่อนช้างอีสานล้านนาสวยสนุกกระทึ่มประทับใจ ด้วยพ่อนช้างอีสานล้านนา สนุกกับการแสดงวิถีชีวิต กระทึ่มเร้าใจด้วยพลังของทีมกองยาว การแสดงแห่ขันโตก พร้อมการแสดงพื้นบ้าน

1.3.5 กิจกรรมนั่งอีต๊อกชมเมือง ชมแหล่งเรียนรู้ ไร่หัวฟอปปูแม่ย่านาคราช และศาลหลักบ้านศักดิ์สิทธิ์ ชี้จักรยานออกกำลังชมวิวยุริมาโขง

1.3.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนทุกวัยร่วมมือสามัคคี นักแสดงรำรำมีทั้งเด็กเล็กอนุบาล เด็กประถม คนหนุ่มสาว จนถึงผู้สูงอายุ

1.3.7 มีกิจกรรมฐานการเรียนรู้ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้เรียนรู้ สร้างงานสร้างรายได้ เช่น กลุ่มผ้าทอ เลี้ยงไหม จักสาน อาหาร อาหารแปรรูป สวนเกษตร สวนเสาวรสน สวนหมากเหม่า ไร่นา

1.4 ทริพยากรที่คนในชุมชนร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1.4.1 สร้างศาลเจ้าปู่พญานาค สื่อถึงวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตความเชื่อแบบอีสาน สื่อถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเชื่อพญานาค ปากถ้ำพญานาค และ วังพญานาคที่เคยปรากฏให้ชาวบ้าน ทำขันทองได้พบเห็นเมื่อ ปี 2557 เมื่อมาศึกษาดูงานจุดแรกที่ต้องทำคือมาไหว้ขอพรเจ้าปู่พญานาคเพื่อให้เกิดมงคลกับตัวเอง เกิดความราบรื่นมีสิ่งศักดิ์ช่วยรักษา

1.4.2 บรรยากาศของพักของโฮมสเตย์ที่มีมาตรฐาน ซึ่งแต่ละหลังจะมีชื่อเรียกที่เป็นเอกลักษณ์

1.4.3 เส้นทางปั่นจักรยานริมฝั่งโขงที่มีต้นดอกยี่โถตลอดเส้นทางเพื่อสร้างบรรยากาศ

1.4.4 จุดถ่ายรูปรูปออนซอนเดโฮมสเตย์ทำขันทอง ณ บริเวณริมฝั่งโขง

1.5 แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจที่สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนบ้านท่าขันทองประกอบด้วย

การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนใกล้เคียง และแหล่งท่องเที่ยวหลักโดยใช้โฮมสเตย์ บ้านท่าขันทองเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในพื้นที่ ไปเที่ยวแล้วกลับมาพักโฮมสเตย์เชื่อมโยงโครงการหลวงสะเงาะ ดอยสะเงาะ อำเภอเชียงแสน ซึ่งอยู่ในความดูแลของศูนย์พัฒนา

โครงการหลวงสะโงะ เป็นจุดชมวิวยิวทัศน์มีพื้นที่ กว้างและตั้งอยู่บนจุด สูงสุดของหมู่บ้าน บนจุดชมวิวมองเห็นวิวทิวทัศน์ของดินแดนสามประเทศ ทั้งดินแดนไทย ลาว และพม่า พร้อมสายน้ำโขงอย่างชัดเจน และมองเห็นถึงชุมชนของ 3 อำเภอ เชียงแสน แม่จัน และแม่สาย สามารถชมวิวดูได้แบบ 360 องศา ในช่วงฤดูหนาวอากาศหนาวเย็น ในยามเช้าสามารถชมทะเลหมอก และรอชมพระอาทิตย์ขึ้น ยามค่ำคืนชมดาวเต็มท้องฟ้า หากมาเที่ยว ในช่วงเดือน พฤศจิกายน- ธันวาคม จะได้เห็นทุ่งดอกเก๊กฮวยแบ่งบานอีกด้วย บนจุดชมวิวเป็นลานโล่ง ๆ กว้าง ที่โดดเด่น คือ บ้านพักโฮมสเตย์ ที่สร้างเป็นกระท่อมของชนเผ่าอาข่า ซึ่งเป็นชนเผ่าหลักที่อาศัยอยู่บนยอดดอย แห่งนี้ มีชิงช้าและเครื่องเล่นของชนเผ่าอย่าง ม้าโยก รถมั่งดอย สามารถเลือกที่พักโฮมสเตย์ หรือเลือกบริการลานกางเต็นท์ที่ดอยสะโงะ หรือ ที่พักโฮมสเตย์ ที่บ้านท่าขันทองได้ มีกิจกรรม เที่ยวชมแปลงสาธิตเกษตร แปลงดอกเก๊กฮวยที่มีให้ชมในเดือน พฤศจิกายน- ธันวาคม การเชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยวกับเมืองโบราณสุวรรณโคฒาคำ ตั้งอยู่บ้านใหม่ร่มเย็น ของ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โบราณพันปี ลุ่มแม่น้ำโขง ชายแดนไทย-ลาว โดยนั่งเรือชมเมืองโบราณสุวรรณโคฒาคำ หรือข้ามไปเที่ยวยังฝั่งลาวได้ โดยใช้ ท่าเรือบ้านสบกก ท่าเรือบ้านสวนดอก และท่าเรือวัดบ้านแซว ที่อยู่ระหว่างบ้านสบกก และบ้าน สวนดอก ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีหมู่บ้านไทยลื้อ บ้านวังซาง อยู่ในเส้นทางผ่านไปท่าเรือสบกก ซึ่งท่าเรือบ้านสบกกมีทิวทัศน์ที่สวยงาม เป็นจุดพักของกลุ่มประมงสามารถชมได้จากการนั่งเรือ แวะเที่ยวริมน้ำโขง ได้แก่ หาดหินเกาะช้างตาย ทิวทัศน์ของวัดเกาะผาคำ วัดศรีหัวกว๊าน วัดบ้านแซว และหาดหินบ้านสวนดอก นอกจากนี้ฤดูน้ำลดยังสามารถนำท่องเที่ยวเก็บสาหร่ายโก หรือปิกนิก ที่หาดหินได้ด้วย การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมไปทางตำบลเวียงเชียงแสน ได้แก่ วัดเจดีย์ หลวง วัดป่าสัก วัดพระธาตุจอมกิตติ วัดผ้าขาวบ้าน วัดพระธาตุ ผาเงา วัดปู่เจ้า วัดพระเจ้าลาน วัดสองพี่น้อง สามารถเดินทางไป อำเภอเชียงแสนได้ทั้งทางน้ำและทางบก แหล่งท่องเที่ยวใน อำเภอเชียงของ ได้แก่ วัดพระแก้ว วัดศรีดอนชัย วัดหลวงไชยสถาน วัดหาดไคร้ วัดหัวเวียง วัดสบสม แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอเชียงแสน อำเภอเวียงแก่น สามารถเดินทางไปอำเภอ เชียงของ และอำเภอเวียงแก่น ได้ทั้งทางน้ำและทางบก การเชื่อมโยงทางน้ำโขงเข้ากับเส้นทาง ท่องเที่ยว 5 เชียง ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ เชียงตุง เชียงรุ่ง เชียงทอง โดยใช้เส้นทางน้ำ เชื่อมโยงจากอำเภอเชียงแสนไปยังเชียงรุ่ง ลิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีนได้ใช้เวลา ประมาณ 12 ชั่วโมง หรือเชื่อมโยงทางบกใช้เส้นทาง R3A จากอำเภอเชียงแสนไปยังเชียงรุ่ง ผ่าน ด่านเชียงของ ด่านห้วยทราย เมืองหลวงน้ำทา ด่านบ่อเต็น ด่านบ่อหาน เมืองเมิ่งลา เชียงรุ่ง ซึ่ง จากด่านเชียงของไปถึงเชียงรุ่ง 414.7 กิโลเมตร ถ้าขับรถยนต์ จะใช้เวลาเดินทาง 8 ชั่วโมง 10 นาที สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง R3A ในแขวงบ่อแก้ว หลวงน้ำทา เช่น วัดตาด

สุวรรณผาคำ วัดจอมเขามณีรัตน์ วัดหลวงขอนแก่นนาราม พระธาตุคุ้มปุก และวัดโกลี้อใน หมู่บ้านกาหลันป่า เมืองสิบสองปันนา เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว บ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสนไปทางอำเภอแม่สาย เพื่อเชื่อมเส้นทาง R3B ไปเชียงตุง ผ่านด่าน แม่สาย ด่านท่าซี้เหล็ก เมืองท่าเตือ เมืองพยาก ถึงเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า จากด่านแม่สายไปเชียงตุงระยะทาง 162 กิโลเมตร ถ้าขับรถยนต์จะใช้เวลา 4 ชั่วโมง 15 นาที เชื่อมโยงจากเชียงแสน ไปยังหลวงพระบาง ได้ โดยเริ่มจากด่านเชียงของ ผ่านด่านห้วยทราย เมืองหลวงน้ำทา เมืองอุดมไชย ถึงหลวงพระบาง เดินทางบก 493 กิโลเมตร ใช้เวลาขับรถยนต์ 10 ชั่วโมง 40 นาที เชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอแม่สายได้ เช่น ชุมชนปางห้า ชุมคอยผาหมี ชุมชนคอยผาฮี้ ชมวิวดอยนางนอนและขึ้นไป ยังกอยตุงได้ นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักอื่น ๆ เช่น คอยแม่สลองชมไร่ชา และวิถีชีวิตชาวจีนในคอยแม่สลอง การเชื่อมโยงเส้นทางน้ำและทางบกไปยัง จังหวัดน่าน และไปยังหลวงพระบาง ประเทศลาว การเชื่อมโยงโครงการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) 8 เส้นทาง ทั้งในพื้นที่ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และ เส้นทางอารยธรรมล้านนา จำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และ พะเยา เชื่อมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ทั้งในแหล่งท่องเที่ยวหลักและท่องเที่ยวรอง

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities)

2.1 เส้นทางที่สามารถเดินทางมายังชุมชนบ้านท่าขันทอง การเดินทางสะดวก ทั้งทางอากาศที่สามารถลงเครื่องบินที่ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง มีโดยรถรับจ้างไม่ประจำทาง แท็กซี่ รถแท็กซี่ให้เช่า หรือกรณีมาเป็นหมู่คณะใหญ่ใช้รถตู้ รถบัส เดินทางมาตามถนนเส้นทางหลักหมายเลข 1229 อยู่ติดกับแม่น้ำโขงและอยู่ระหว่างบ้านแซวและบ้านสวนดอก สามารถเดินทางมาได้สะดวก เชื่อมโยงกับ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ส่วนการเดินทางทางเรือ สมัยก่อนมีเรือรับจ้าง แต่สมัยนี้ไม่มีแล้ว เพราะมีรถยนต์ขับกันหมดแต่สามารถจ้างเรือรับจ้าง จากท่าเรือเทศบาล เวียงเชียงแสน หรือเรียกว่าท่าเรือแห่งที่ 1 และเรือรับจ้างบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ จากในตัว อำเภอเวียงเชียงแสน มาบ้านท่าขันทองได้ นอกจากนี้ยังมีท่าเทียบเรือเล็กอีกหลายแห่ง เช่น ท่าเรือ บ้านสบกก ท่าเรือบ้านสวนดอก และท่าเรือวัดบ้านแซว การเดินทางทางนี้มีค่าใช้จ่ายสูง นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการเรือรับจ้างจึงไม่นิยมเดินทางมาบ้านท่าขันทองทางน้ำ แต่เส้นทางทางน้ำแม่น้ำโขงที่ผ่านบ้านท่าขันทอง สามารถใช้เชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางน้ำจากบ้านท่าขันทอง ไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและจีนได้

2.2 รถสาธารณะที่เดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าขันทองมีน้อยมาก สามารถเลือกนั่งรถจากสนามบินแม่ฟ้าหลวงมายังสถานีขนส่งเชียงรายแห่งที่ 1 จากนั้นต่อรถจากสถานีขนส่ง

เชียงรายแห่งที่ 1 มาบ้านท่าชันทองได้โดยลงเครื่องบินที่ทำอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จังหวัด เชียงราย ซึ่งมีสายการบิน ถึง 72 เที่ยวบินต่อวัน เมื่อลงเครื่องแล้วสามารถเปลี่ยนการเดินทาง มาใช้รถโดยสารปรับอากาศ CR BUS โดยบริษัท ธนภณ 888 จำกัด ไปยังสถานีขนส่งแห่งที่ 1 แล้วต่อรถประจำทางไปยัง มาลัยอำเภอเชียงแสน จากนั้นนั่งรถสองแถวให้บริการวันละ 1 เที่ยว ซึ่งมีต้นทางจากอำเภอเชียงของ มารับผู้โดยสารที่อำเภอเชียงแสนและมาส่งคนที่บ้านท่าชันทอง บ้านสวนดอก ในช่วงประมาณ 07.30 น. ค่าบริการ ยี่สิบกว่าบาท แต่การเดินทางแบบนี้ ต้องเช็ค เวลารถออกให้ชัดเจน และมีโอกาสที่รถที่ให้บริการสาธารณะจะขาดช่วง ทำให้การวางแผนการเดินทางคลาดเคลื่อน จึงไม่มีนักท่องเที่ยวใช้บริการนอกจากคนในพื้นที่ใกล้เคียง กรณีบริการ รถสาธารณะ เป็นรถรับจ้าง ไม่ประจำทาง สามารถเช่าขับเอง หรือเช่าพร้อมคนขับมาได้สะดวก ราคาเหมาพร้อมน้ำมันราคาารถตู้ ราคา 2,500 บาทต่อวัน กรณีเช่ารถแท็กซี่ขับเองวันละ 800-1,200 กรณีเช่ารถแท็กซี่พร้อมคนขับวันละ 1,500 บาท-2,000 บาท แล้วแต่ฤดูกาล

2.3 เรือเพื่อเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าชันทอง มีน้อยมากและไม่ใช้เรือที่ต้องวิ่ง ประจำทาง ซึ่งนาน ๆ จะมาครั้งหนึ่ง เช่น มีเรือตำรวจน้ำ เรือของนักท่องเที่ยวล่องจากที่ลาว ขนาด 10-20 ที่นั่ง และเรือสินค้า เรือหาปลา หรือเรือขนส่งสินค้าทางการเกษตรของชาวบ้าน

2.4 มีป้ายบอกทางเพื่อให้เข้าถึงชุมชนบ้านท่าชันทอง มีบอกทางเข้าหมู่บ้าน ของกรมทางหลวงเหมือนชุมชนทั่วไป ที่บอกชื่อหมู่บ้านท่าชันทอง ระหว่างทางไม่มีป้ายอื่นใด ที่บอกทางเข้าหมู่บ้าน

2.5 ระบบการติดต่อสื่อสาร เว็บไซต์ แผนที่เดินทาง ป้ายสื่อความหมาย

กรณีต้องการติดต่อกับท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าชันทองที่มีการนำโดย นางสุวิรัตน์ อินทรพรหมมา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ติดต่อผ่านเบอร์โทรศัพท์มือถือ โทร 0942519117 แม่หลวงกุ่มบ้านท่าชันทอง ที่อยู่ติดต่อได้ เลขที่ 195 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน รหัสไปรษณีย์ 57150 Email: pure.domeff@gmail.com มีเว็บไซต์ <https://www.onzondayhomestay.com> ผู้ติดตาม 43 คน มี Facebook Page ออนซอนเดท่าชันทอง มีผู้กดถูกใจเพจ 201 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นใหม่แยกตัวไม่เคยได้ออกสื่อ เป็นผู้นำหน้าที่อื่นอยู่เบื้องหลังจึงไม่เป็นที่รู้จักไม่มีเครือข่ายการทำงานในหน่วยงานราชการ เมื่อมีการเผยแพร่ข่าวสาร นำเสนอช่องทางติดต่อจึงมีเฉพาะ ข้อมูลของ “ท่องเที่ยวบ้านท่าชันทอง โดยชุมชน ตำบลบ้านแซว” ขึ้นมาในหน้าแรกของ Google เสมอ ซึ่งคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าชันทอง รวมกลุ่มกันใหม่ยังไม่ถึง 1 ปี จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาช่องทางติดต่อให้หน่วยงานภายนอกองค์กร ได้รับรู้ในรูปแบบออนไลน์และ

ออนไลน์ ชูจุดที่แตกต่างในการเป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) และท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าขันทอง ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอเชียงแสน

มีแผนที่บอกทางติดไว้บริเวณอาคารอเนกประสงค์แต่ยังเป็นข้อมูลเก่ายังไม่ได้ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

มีป้ายสื่อความหมาย มีป้ายอีก 3 ป้ายที่มีวัตถุประสงค์ต่างกันเช่น 1) ป้ายชื่อหมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง 2) มีป้ายบอกซอยแต่ละซอยตั้งแต่ ซอย 1-ซอย 11 3) ป้ายชื่อหมู่บ้าน OTOP Village ที่ติดตั้งไว้บริเวณปากทางเข้าหมู่บ้าน ซึ่งเพิ่งได้ในปี พ.ศ.2561 มีรูปภาพเล็ก ๆ ประกอบข้อความ OTOP Village คือภาพนักท่องเที่ยวนั่งรถอีต๊อก ภาพงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ภาพชมกรรมวิธีการทอผ้าไหมแบบดั้งเดิม ภาพวิถีชีวิตอีสานในดินแดนล้านนา ภาพผลิตภัณฑ์ผ้าทอไหมธรรมชาติ ไม่มีป้ายบอกจุดติดต่อประสานงานของกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าขันทอง และประสานงานหมู่บ้าน OTOP Village ไม่มีสำนักงานเพื่อจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบชัดเจนแต่ใช้วิธีการมอบหมายให้สมาชิกที่เป็นคณะกรรมการรับผิดชอบจัดเก็บงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของตนเอง ส่วนป้ายประสานงานโฮมสเตย์ที่มีอยู่เดิมเป็นของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบ้านแซว

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

3.1 สถานที่จอดรถในชุมชนบ้านท่าขันทอง สามารถรองรับรถบัส และรถตู้ ได้มากกว่า 20 คัน โดยใช้ลานจอดรถที่ของอาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน และนอกจากนี้ยังจอดในบ้านพักโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านท่าขันทองได้ ส่วนห้องสุขา บริเวณศาลาอเนกประสงค์ หรือศาลาประชาคม มีห้องน้ำใหม่จำนวน 4 ห้องและห้องน้ำเก่า 2 ห้อง อยู่ในสภาพใช้งานได้แต่ยังไม่มีฝ่ายรับผิดชอบเรื่องความสะดวก และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้สะดวก สะอาด ถูกสุขลักษณะ จะเปิดให้ใช้ในกรณีมีแขกเป็นหมู่คณะมาใช้สถานที่ หรือมีงานของชุมชน นอกจากนั้นได้ปิดล็อกประตูห้องน้ำไว้ไม่เปิดใช้งาน กรณีมีนักท่องเที่ยวที่มาแบบส่วนตัวจะเข้าห้องน้ำที่โฮมสเตย์ได้ กรณีที่ไม่เคยมาเที่ยวบ้านท่าขันทอง และไม่รู้จักใครก็จะได้ไม่ได้รับความสะดวกทั้งที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านค้า เพราะชุมชนไม่ได้เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยวที่มาแบบส่วนตัว จึงจำเป็นต้องมีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า

3.2 มีระบบไฟฟ้าส่องสว่าง และน้ำประปาในชุมชนบ้านท่าขันทอง

มีไฟส่องสว่างบริเวณทางเดินในซอยของหมู่บ้าน แต่บ้านบางหลังไม่เปิดทำให้บางจุดมืดบางครั้งก็เกิดอุบัติเหตุในเส้นทางหลักท้ายหมู่บ้าน ชุมชนมีความต้องการไฟฟ้าแบบโซล่าเซลล์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางตอนค่ำคืน น้ำประปาสะอาด แต่ในโฮมสเตย์บางหลังไหลน้อย

3.3 สถานพยาบาลใกล้เคียง

มีสถานอนามัย และคณะกรรมการโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง จักรพงษ์มอเตอร์ไซด์พร้อมกระเป๋าพยาบาลเคลื่อนที่ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มาให้บริการตรวจสุขภาพ วัดชีพจร ในวันที่มีนักท่องเที่ยวมาศึกษาดูงาน โดยทางคณะกรรมการฯ จะมีค่าตอบแทนให้ วันละ 300 บาท ต่อคน ต่อวัน เป็นการกระจายรายได้ให้สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แต่ยังคงขาดระบบการจัดเก็บข้อมูล ผู้มาใช้บริการ และการบริการที่หลากหลายเพื่อสร้างความประทับใจให้ผู้มาใช้บริการ

3.4 ที่พัก /โฮมสเตย์ในชุมชนบ้านท่าขันทอง เกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านในชุมชนบ้านท่าขันทองตั้งแต่ก่อนปี 2550 มีโฮมสเตย์ 23 หลังคา โดยนำพื้นที่ใช้สอยในบ้านมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก และแบ่งเป็นสัดส่วนให้แก่ผู้เข้าพักนักท่องเที่ยวที่มาพักได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน สมาชิกในครอบครัวยินดี และเต็มใจให้นักท่องเที่ยวเข้าพักแรม เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี ขณะนั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากภาคใต้ และภาคอีสาน ได้ติดต่อผ่าน นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว และประสานงานกับ นางสาวเนียง อินทรพรหมมา เป็นผู้จัดสรรนักท่องเที่ยวเข้าสู่บ้านโฮมสเตย์ โดยคิดค่าที่พักและอาหาร 150 บาท ต่อ/คน และทำการหักเงินเข้าส่วนกลาง จำนวน 10 บาท เพื่อนำไปบริหารจัดการภายในหมู่บ้านเป็นค่าน้ำค่าไฟ และเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัย แต่ขณะนั้นยังไม่มีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ รวมทั้งยังไม่มีการจัดบันทึก ในการเข้าใช้บริการบ้านพักของนักท่องเที่ยว ต่อมาในปี พ.ศ.2550 มีคณะวิจัยศึกษาความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมในการจัดการโฮมสเตย์ของชุมชน โดยผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม ภายใต้โครงการ “การจัดการโฮมสเตย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชน” ที่เน้น และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดการโฮมสเตย์ให้ได้มาตรฐาน ซึ่งต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และศักยภาพของชุมชนในการกำหนดแนวทาง กฎ กติกา ที่กำหนดขึ้นโดยชุมชนเอง ผ่านกระบวนการจัดการที่คำนึงถึงการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งขณะนั้น คนในชุมชนมีความสามัคคี เข้มแข็งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยขณะนั้นมีการประชุม มีมติคัดเลือกคณะกรรมการโฮมสเตย์ ดังนี้ ประธานโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง คือ นายเสถียร บุญปก รองประธานฯ นายวิวัฒน์ วิเวกวิณ เลขาฯนาง บังอร ไชยสาร เสร็จบุญก นางประกอบเกียรติ แสงชาติ และประชาสัมพันธ์ (กรรมการ) คือ นางบุญโฮม วงศ์ศรีแก้ว และมีรายชื่อเจ้าของโฮมสเตย์ จำนวน 23 คน จัดทำศูนย์ประสานงานโฮมสเตย์ บ้านท่าขันทองติดตั้งไว้ที่บ้าน

ประธานกลุ่ม โสมสเดย์และได้จัดทำเอกสารมาตรฐานโสมสเดย์ แจกแก่สมาชิก ทุกคน โดยมี กำหนดตำบลบ้านแซวช่วยประชาสัมพันธ์โครงการให้แก่ชุมชนบ้านแซว หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 14 ทั้งสอง หมู่บ้านให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมพัฒนาโสมสเดย์ และนำรายชื่อที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกโสมสเดย์เพิ่มเติม โดยมีรายชื่อชุมชนบ้านแซว หมู่ที่ 1 จำนวน 18 คน และรายชื่อสมาชิก กลุ่มโสมสเดย์บ้านแซว หมู่ที่ 14 บ้านแซวกลาง 6 คน ทำให้มีสมาชิกโสมสเดย์เพิ่มมากขึ้นมีการร่วมกลุ่มกันระหว่างหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์โสมสเดย์บ้านท่าชันของครั้งแรกทางสถานีโทรทัศน์ ไทย PBS เป็นแนวทางหนึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมาพักโสมสเดย์บ้านท่าชันทอง อีกทั้งเป็นการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางมาพักโสมสเดย์ ในฐานะเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ปัจจุบันมีบ้านพักโสมสเดย์ที่เปิดให้บริการในชุมชนบ้านท่าชันทองมีจำนวนเพิ่มขึ้น เป็น 31 หลัง แต่มีการแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกที่น่าโดย นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา และนายเสถียร บุญปก ใช้ชื่อว่า “ท่องเที่ยวบ้านท่าชันทอง โดยชุมชน ตำบลบ้านแซว” มีโสมสเดย์ จำนวน 12 หลัง กระจายอยู่ในซอย 2,3,4,6,8,10,11 และกลุ่มที่สอง น่าโดย นางสุรรัตน์ อินทรพรหมมา ผู้ใหญ่บ้าน และ นางกิ่งกานดา อนุภาพ ใช้ชื่อว่า “ออนซอนเดโสมสเดย์ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง” มีที่พักให้บริการ 19 หลัง รองรับนักท่องเที่ยวได้พอดีสำหรับ 90 คน จากปัญหาการไม่ปฏิบัติตาม กฎ กติกา ข้อตกลงของสมาชิก ที่ร่วมกัน กำหนดขึ้น เรื่องการจัดการด้านการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ตลอดจน การที่หน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานเข้ามาพัฒนาชุมชนโดยไม่คำนึงถึงความยั่งยืน ทำให้สมาชิกโสมสเดย์เกิดความคิดเห็นไม่ตรงกัน แตกแยก จากที่เคยมีความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความขัดแย้งดังกล่าวที่เกิดขึ้น ในสมาชิกโสมสเดย์หมู่บ้านท่าชันทองที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม จึงเกิดการไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือร่วมมือกัน ในระดับกลุ่มโสมสเดย์เมื่อมีแขกที่เป็นกลุ่มศึกษาดูงาน มาท่องเที่ยวจำนวนมากที่พักของแต่ละกลุ่ม ไม่เพียงพอต่อความต้องการ กลุ่มที่มีที่พัก โสมสเดย์ว่างอยู่จะไม่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพัก ไม่ยินดีต้อนรับแขกของอีกกลุ่มหนึ่ง จากการสัมภาษณ์พบว่า เป็นเรื่องของผู้นำกลุ่มที่ขัดแย้งกัน ทำให้สมาชิกโสมสเดย์ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง แต่อย่างไรก็ตามชื่อเสียงของบ้านท่าชันทอง ในเรื่องชุมชนต้นแบบได้มาตรฐานโสมสเดย์ ก็ยังมีนักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงานเข้ามาพักอยู่เสมอ จึงเป็นเรื่องทางด้านการตลาดที่กลุ่ม นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา และ นายเสถียร บุญปก ใช้ชื่อว่า “ท่องเที่ยวบ้านท่าชันทองโดยชุมชนตำบลบ้านแซว” จะมีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยวมากกว่า

เพราะได้ทำการประชาสัมพันธ์ และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องกว่า 10 ปี และมีการเชื่อมโยงกับหมู่บ้านใกล้เคียงให้จัดทำโฮมสเตย์รองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีการควบคุมมาตรฐานห้องพักโฮมสเตย์อย่างสม่ำเสมอ นักท่องเที่ยวจะได้ติดต่อผ่าน นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมาปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว และประสานงานเข้าพักบ้าน แต่หลังจากมีการจ่ายเงินให้กับโฮมสเตย์และผู้มีส่วนร่วม ส่วนกลุ่ม “ออนซอนเดโฮมสเตย์ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง” นักท่องเที่ยวติดต่อเข้าพักกับ นางสาวริรัตน์ อินทรพรหมมา ผู้ใหญ่บ้าน และส่งต่อให้ นางกิ่งกานดา อนุภาพ ดำเนินการต่อ แต่ยังคงการวางแผนร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ และการเข้าถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการมาศึกษาดูงานโฮมสเตย์ เพราะที่ผ่านมาสมาชิกกลุ่มนี้ไม่ได้ทำหน้าที่ด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย จึงขาดระบบการจัดการที่ดีในด้านดังกล่าว ทำให้มีนักท่องเที่ยวมาพักในช่วงหลังลดลง จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาสื่อออนไลน์รูปแบบเพจเฟสบุ๊ก เว็บไซต์ การโฆษณาผ่าน Google การสร้างวิดีโอในยูทูปเพื่อเพิ่มช่องทางการติดต่อและนอกจากนี้ยังต้องการพันธมิตรที่เป็นบริษัทท่องเที่ยวเข้ามาเป็นตัวกลาง ในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชน และนอกจากนี้ยังมีแนวทางการคิดต้นทุน เพื่อตั้งราคาห้องพักโฮมสเตย์เพื่อนำรายได้ส่วนหนึ่งไปใช้ในการบริหารจัดการชุมชน และสร้างกองทุนอาชีพสำหรับสมาชิกในกลุ่มโฮมสเตย์รายการต้นทุนต่อคนต่อห้องของที่พักโฮมสเตย์ห้องมาตรฐาน (ตัวอย่าง)

1. น้ำดื่มต้มในกาน้ำร้อน จำนวน 1 ขวด หน่วยละ 5 บาท
2. น้ำดื่ม 2 ขวด หน่วยละ 5 บาท
3. กาแฟ 2 ซอง หน่วยละ 4 บาท
4. สบู่ 2 ก้อน
5. แชมพู 2 ซอง
6. ทิชชู (ในห้องน้ำ+ห้องนอน) 2 ห่อ
7. ถูขยะ (ในห้องน้ำ+ห้องนอน) 2 ถู
8. ค่าน้ำอาบ น้ำใช้ L.S.
9. ค่าไฟ (ไม่รวมแอร์) (น้ำอุ่น พัดลม มือถือ Notebook กระติกน้ำ เตารีด ฯลฯ) L.S.
10. ค่าวิกซอล น้ำยาทำความสะอาด ผงซักฟอก L.S.
11. ค่าแรงทำความสะอาดห้องน้ำ L.S.
12. ค่าแรงทำความสะอาดห้องนอน L.S.

13. ค่าแรงซัก-ตาก-อบ-รีด และปูผ้า L.S.

14. ผ้าปูเตียง ผ้าห่ม ปลอกหมอน 2 หมอนอิง 2 หมอนข้าง 2 ผ้าขนหนู 2 ผ้าเช็ดเท้า 2 รวมประมาณ 232 บาท ที่ผ่านมาชุมชนคิดค่าบริการอัตราค่าห้อง = 250-300 บาท/คนเมื่อนำรายได้ 250-232 คงเหลือ 18 บาท หรือถ้าเก็บค่าบริการ 300 บาท นำรายได้มาลบค่าใช้จ่าย 300-232 คงเหลือ 68 บาท (ตัวอย่าง)

รายการต้นทุน อาหารเช้าต่อ 1 ราย

1. น้ำดื่ม 1 ขวด หน่วยละ 5 บาท
2. ผลไม้ 1 ชุด หน่วยละ 5 บาท
3. ขนมพื้นบ้าน 1 ชุด หน่วยละ 5 บาท
4. ข้าว 1 จาน หน่วยละ 10 บาท
5. กับข้าว เช่น ไช้เจียว น้ำพริก ผักลวก 1 ชุด หน่วยละ 25 บาท

รวม ต้นทุน อาหารเช้าต่อ 1 ราย 50 บาท

3.5 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกในชุมชนบ้านท่าขันทอง ร้านอาหารตามสั่ง ร้านขายของที่ระลึก ยังมีน้อยมาก เช่น ร้านอาหารตามสั่งที่เปิดมาแล้วจำนวน 1 ร้านค้า และเพิ่งเริ่มก่อสร้างแต่ยังไม่แล้วเสร็จอีกจำนวน 1 ร้านค้า สาเหตุที่มีน้อยเพราะกำลังซื้อของคน ในชุมชนมีน้อย และจำนวนประชากรในชุมชนน้อย จากการสำรวจข้อมูลประชากร เดือนสิงหาคม 2561 มีจำนวน 187 หลังคาเรือนที่ยังอาศัยอยู่ในชุมชน และนักท่องเที่ยวจะมาในรูปแบบ คณะศึกษาดูงาน ซึ่งมีการรวมค่าอาหาร ที่พัก กิจกรรม ต่อหัวไว้แล้ว จึงไม่เกิดการซื้อขาย การบริการร้านอาหารให้นักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงาน ส่วนร้านขายของที่ระลึกของชุมชน ยังไม่มีเป็นอาคารถาวร แต่มีการจำหน่ายบริเวณอาคารเอนกประสงค์ของชุมชนจะวางจำหน่าย เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาแต่ละครั้ง และนอกจากนี้ยังมีสินค้าวางจำหน่ายที่ศูนย์การเรียนรู้ ในแต่ละจุด และจำหน่ายที่บ้านพักโฮมสเตย์บางหลัง ซึ่งชุมชนยังต้องการให้ภาครัฐช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้มีจุดจำหน่ายของที่ระลึกในชุมชน

4. กิจกรรม (Activities)

4.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน สามารถเลือกรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว มีที่พักโฮมสเตย์ให้บริการรองรับการมาท่องเที่ยว แบบคณะศึกษาดูงาน และมาเป็นครอบครัว ส่วนการทำกิจกรรมอะไรร่วมกับท่องเที่ยวชุมชน บ้านท่าขันทองนั้น ก็แล้วแต่วัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการผสมผสานรูปแบบการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ คือรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ เชิงวิถีชีวิต เชิงเกษตร มีการจัดมีลำดับการทำ

กิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ดังนี้ กิจกรรมต้อนรับ นักท่องเที่ยวสร้างความประทับใจแรกที่พบเห็น โดยมีกลุ่มคณะกรรมการแสดง เช่น ฟ้อนซึ้ง กลองยาว การแสดงต้อนรับที่ขณะนักท่องเที่ยวลงจากรถ และต้อนรับสวัสดิ์โดยคณะผู้นำกลุ่มทุกภาคส่วนของออนซอนเดโฮมสเตย์ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง มีการบริการ อาหาร 1 เบรก เช่น น้ำสมุนไพร ของหวาน มีพิธีกล่าวเปิดงานต้อนรับแขก พร้อมแนะนำชุมชน และทีมงาน รวมถึงประวัติหมู่บ้านแบบย่อ เมื่อพิธีกรกล่าวต้อนรับ ทักทายแขก บรรยายให้ความรู้ สอบถามข้อมูลที่นักท่องเที่ยวต้องการเรียนรู้ พร้อมเชิญหัวหน้าคณะเดินทางท่องเที่ยวศึกษาดูงาน กล่าวทักทายทีมงาน ออนซอนเดโฮมสเตย์ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ที่มาต้อนรับ (ใช้เวลาประมาณ 45 นาที) รวมถึงการรีแล็กซ์ผ่อนคลายหลังจากเดินทางมาได้เดินเล่นซื้อของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่นำมาจำหน่ายบริเวณศาลาประชาคม การทักทายพูดคุยกับทีมงาน ออนซอนเดโฮมสเตย์ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง กิจกรรมเดินทางท่องเที่ยวมีกลุ่มบริการอีดีอก ตั้งขบวนรถต้อนรับ และนำพานักท่องเที่ยวไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พร้อมชมการแสดง รับประทานอาหาร ถวายสักการะหลังจากนั้นเดินทางไปยังฐานเรียนรู้ และจุดชมวิวต่าง ๆ จุดละ 30 นาที หลังจากนั้นกลับเข้าอาคารเอกประสงค์ทบทวนองค์ความรู้ พร้อมทั้งแนะนำเจ้าของบ้านโฮมสเตย์และพาแขก หรือนักท่องเที่ยวเข้าพักโฮมสเตย์ ระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในโฮมสเตย์ เจ้าบ้านจะบริการให้ความรู้แก่แขก พร้อมทั้งขอให้แขกช่วยบันทึกข้อมูลคำแนะนำติชมไว้ในสมุดบันทึกเพื่อนำไปรวบรวมสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในที่ประชุมภายหลังกิจกรรมทานอาหารค่ำ ก่อนรับประทานอาหารจะมีพิธีต้อนรับ บายศรีสู่ขวัญ ผูกแขน ข้อมือ จากนั้นมีขบวนขันโตก สำหรับอาหาร และชมการแสดงหลากหลายจากกลุ่มนักแสดงเยาวชน และกลุ่มกลองยาวก่อนจบงานจะมีการละเล่นรำวง ฟ้อนรำร่วมกันแล้วพากลับที่พักรับประทานอาหารเข้าที่โฮมสเตย์ จากนั้นมาที่อาคารเอกประสงค์ ทักทายสอบถาม กิจกรรมตอนกลับ กล่าวคำอำลา ร้องเพลงร่วมกัน ทีมงานออนซอนเดโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตั้งขบวนส่งแขก

4.2 มีปฏิทินและโปรแกรมการท่องเที่ยว หลักของชุมชนมีดังนี้ (ตัวอย่าง)

- 06.00–07.00 ทำบุญใส่บาตร
- 07.00–08.00 รับประทานอาหารเช้า
- 08.00–09.00 ไหว้ปู่ย่าขนาด/ ซี่จักรยาน–เดินชมวิว ริมโขง
- 09.00–10.00 จิบกาแฟสด/ ชาดอกอินคา/ น้ำเสาวรส
- 10.00–11.00 ชมเจดีย์พันปี ฟังธรรม รับพร
- 11.00–12.00 เรียนรู้ การทำข้าวจี๋–ปิ้งย่าง
- 12.00–13.00 รับประทานอาหารเที่ยง

13.00–14.00 ฐาน 1–เรียนรู้ภาพรวมการจัดการชุมชนท่องเที่ยว

14.00–15.00 ฐาน 2–เรียนรู้กลุ่มอาชีพจักสาน และทอผ้า

15.00–16.00 ฐาน 3–เรียนรู้กลุ่มอาชีพสวนเกษตร

16.00–17.00 กลับที่พักโฮมสเตย์/ อาบน้ำ

17.00–18.00 พักผ่อนตามอัธยาศัย

18.00–18.30 พิธีรับขวัญ

18.30–20.00 รับประทานอาหารเย็น (โตก-พาแลง)

18.30–20.00 และชมการแสดง

20.00 กลับที่พักโฮมสเตย์ พักผ่อนตามอัธยาศัย

ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ยังไม่ได้จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวชัดเจน
อย่างไรก็ตามหลังจากเมื่อได้เข้าร่วมโครงการ หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village)
จะมีการพัฒนาจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียง มีแนวทางในการ
พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในโปรแกรมท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น 1) เพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว
ทางน้ำโดยการลงเรือล่องน้ำโขงชมวิวและเทียบท่าไหว้พระ 2) กิจกรรมการลงนา หว่านข้าว ดำนา
เกี่ยวข้าว จับปู 3) กิจกรรมพายเรือ ดำข้าว ทำอาหาร พ้อนแข็ง

4.3 ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยชุมชนเริ่มรวมกลุ่มกัน
ปลายปี พ.ศ. 2560 เดือน ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน 2560 และได้ดำเนินการ 1) ร่วมกันจัดตั้งโฮมสเตย์
และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ภายใต้แบรนด์ ชื่อออนซอนเดท่าขันทอง 2) แต่งตั้ง
ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และคณะกรรมการกลุ่ม 3) เปิดรับสมัครการเข้าร่วม
กลุ่มเพื่อสนับสนุนการจัดทำโฮมสเตย์ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนและ 4) ยื่นจดทะเบียนโดย
ประธานกลุ่ม นางสาวกิงกานดา อนุภาพ ในวันที่ 25 มกราคม 2561 โฮมสเตย์และการท่องเที่ยว
โดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีนโยบายกลุ่ม ดังนี้

4.3.1 มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวนำการพัฒนา

4.3.2 ให้ความสำคัญกับการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน

4.3.3 การส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของคนในชุมชน มี
วัตถุประสงค์ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อ

1.1) สร้างงาน สร้างรายได้

1.2) เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ และยั่งยืน

- 2) ส่งเสริมอาชีพหลักและกลุ่มอาชีพเสริมที่สมาชิกในชุมชนทำอยู่ เพื่อ
 - 2.1) เพิ่มช่องทางในการตลาดให้หลากหลายขึ้น
 - 2.2) สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน
 - 2.3) การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์เพื่อการแข่งขันทางการตลาด
- 3) ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อ
 - 3.1) เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความสามารถ
 - 3.2) เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้โดดเด่นและคงอยู่
 - 3.3) ต่อยอดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - 3.4) เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมไม่ด้านใดก็ตามหนึ่ง

คณะกรรมการโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มี นางสาวกิงกานดา อนุภาพ ทำหน้าที่เป็นประธานโฮมสเตย์ และ น.ส.กชกร สาสุนันท์ ทำหน้าที่รองประธาน สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านท่าขันทอง แบ่งตามความรู้ความสามารถ และทักษะของสมาชิกและชุมชน โดยแบ่งเป็นแผนก/ฝ่าย ดังนี้

1. ยานพาหนะนำเที่ยว (รถอีต๊อก)
 2. จักสาน
 3. หม่อนไหม
 4. ผ้าทอมือ/เสื้อทอตก
 5. สวนเกษตร
 6. กลองยาว /กลองแห่
 7. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
 8. บายศรีสู่ขวัญ รำขอพรพ่อปู่พญานาค
 9. ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- (อปพร.)
10. อาหาร เบรค
 11. การแสดง
 12. บ้านพักโฮมสเตย์
 13. พิธีกลอน (ฝ่ายต้อนรับ) ไกด์ (ฝ่ายนำเที่ยว) นักเล่าเรื่อง
 14. ทำความสะอาด คูแลงภูมิทัศน์

ปัจจุบันโดยมีพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการพัฒนาตามแนวทาง หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) โดยมี ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐ

มาสู่ชุมชน มีการเข้าร่วมกลุ่ม ของกลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรีแม่บ้าน มีส่วนร่วม การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการเรื่องท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม มีการแสดง พื้นฐาน การแต่งกาย พิธีกรรม อาหาร การต้อนรับการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ชุมชนมีส่วนร่วมในการ เตรียมความพร้อมด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้าน การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การจัดบ้าน การ พุดคุยนำเสนอเรื่องราวของชุมชนในทุกเรื่อง ซึ่งมีสมาชิกในชุมชนประมาณ 30 คน ได้รับการอบรม มาอย่างดีจากคณะวิจัยที่เข้ามาพัฒนา ตามโครงการ “การจัดการโฮมสเตย์แบบมีส่วนร่วมของ ชุมชนเมื่อปี 2550 และผ่านการปฏิบัติจริงซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง จนมาถึงปัจจุบัน ได้มีการขยายผล ถ่ายทอดองค์ความรู้มายังกลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรีแม่บ้านในชุมชนบ้านท่าขันทอง และ ในอนาคตมีแนวทางในการขยายผลไปยัง หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) อื่น ๆ ที่เริ่มต้นพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการสำรวจข้อมูลประชากร บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เมื่อเดือน สิงหาคม 2561 มีจำนวน 187 หลังคาเรือน

มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง 123 หลังคาเรือน แบ่งเป็นโฮมสเตย์จำนวน 19 หลัง

มีจำนวน 64 หลังคาเรือน ที่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน ท่า ขันทอง โดยจำแนก ออกเป็นชอย ตั้งแต่ ชอย 1-11 พบสาเหตุที่ไม่มีส่วนร่วม มีดังนี้

สาเหตุจากการไม่มีส่วนร่วม คือ 1) ไปทำงานอื่น หรือมีงานประจำ 18 หลังคาเรือน 2) ไม่มีคนอยู่บ้าน ปิดบ้านไว้แล้วไปอยู่ที่อื่น 20 หลังคาเรือน 3) เป็นคนชราหรือบางคนช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ 10 หลังคาเรือน 4) ในบ้านมีเด็กน้อยที่ต้องเลี้ยงดู 2 หลังคาเรือน และ 5) อยู่กลุ่มการ จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว 12 หลังคาเรือน มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 5 แสดงการมีส่วนร่วมท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง

ชอย	การมีส่วนร่วมท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง (หน่วย : หลังคา)			สาเหตุไม่เข้าร่วม
	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม	รวม	
1	18	4	22	ทำงานอื่น 1 ไม่มีคนอยู่บ้าน 3
2	23	7	29	ทำงานอื่น 1 ไม่มีคนอยู่บ้าน 2 มีคนชรา 2 อยู่กลุ่มบ้านแซว 2
3	9	3	12	ทำงานอื่น 1 ไม่มีคนอยู่บ้าน 1 อยู่กลุ่มบ้านแซว 1
4	9	3	12	ทำงานอื่น 1 ไม่มีคนอยู่บ้าน 1 อยู่กลุ่มบ้านแซว 1
5	7	5	12	ทำงานอื่น 4 ไม่มีคนอยู่บ้าน 1
6	11	7	18	ทำงานอื่น 2 มีคนชรา 1 มีเด็กเล็ก 1 อยู่กลุ่มบ้านแซว 3
7	7	5	12	ทำงานอื่น 4 ไม่มีคนอยู่บ้าน 1
8	11	7	18	ทำงานอื่น 2 มีคนชรา 1 มีเด็กเล็ก 1 อยู่กลุ่มบ้านแซว 3

ตาราง 5 (ต่อ)

ชอย	การมีส่วนร่วมท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง (หน่วย : หลังคา)			
	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม	รวม	สาเหตุไม่มีส่วนร่วม
				ทำงานอื่น 2
				ไม่มีคนอยู่บ้าน 5
9	14	14	28	มีคนชรา 5 มีเด็กเล็ก 1 พิการ 1 ทำงานอื่น 3
10	10	8	18	ไม่มีคนอยู่บ้าน 4 อยู่กลุ่มบ้านแซว 1
11	5	3	8	ทำงานอื่น 2 อยู่กลุ่มบ้านแซว 1
	123	64	187	

4.4 มีกิจกรรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวเองโดยไม่ได้นัดหมาย คือ กิจกรรมทำบุญใส่บาตร ไหว้ปู่ย่าขนาด / ไร่จักรยาน-เดินชมวิว ริมน้ำโขง จิบกาแฟสด/ ชาดอกอินคา/ น้ำเสาวรส ชมเจดีย์พันปี ฟังธรรม รับพร เรียนรู้กลุ่มอาชีพจักสาน และทอผ้า

4.5 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ ท่องเที่ยวโดยชุมชนโฮมสเตย์บ้านท่าช้างทอง แยกตัวออกจากการท่องเที่ยวบ้านท่าช้างทอง โดยชุมชนตำบลบ้านแซว มีคำถามที่ทุกฝ่ายสงสัยว่ากลุ่มของ นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา กับกลุ่มนางสุริรัตน์ อินทรพรหมมาผู้ใหญ่บ้านบ้านท่าช้างทอง กลุ่มไหนเป็นท่องเที่ยวชุมชนจริง และกลุ่มไหนเป็นท่องเที่ยวชุมชนปลอม ซึ่งประเด็นนี้ทำให้ ท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์บ้านท่าช้างทองที่นำโดยผู้ใหญ่บ้าน ต้องสร้างความเข้าใจให้แก่หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมของชุมชน ให้รู้ว่าท่องเที่ยวโดยชุมชนโฮมสเตย์บ้านท่าช้างทอง จะมีการท่องเที่ยวอย่างไร ยั่งยืนอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง และมีการกระจายรายได้จากรายได้อย่างไร ชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างไร และทำอะไรเพื่อส่วนรวมบ้าง ซึ่งที่ผ่านมานั้นทางผู้นำยังไม่ได้สร้างความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เช่น การท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดเชียงราย เห็นได้จาก

ในช่วง ระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมาชุมชนไม่ได้รับการสนับสนุนตามนโยบายของภาครัฐ นอกจากนี้ผู้นำต้องสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มสมาชิกเกี่ยวกับแนวคิด วิสัยทัศน์ แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนโฮมสเตย์บ้านท่าชั้นทอง และหลังจากตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาแล้วจะขับเคลื่อนอย่างไรที่ทำให้ชุมชนเกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในคน หมู่่มาก

การยอมรับความและการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้เสนอความคิดเห็นร่วมกัน ในการกำหนดแนวทางกลยุทธ์มีน้อยมาก ประกอบกับที่ผ่านมาผู้นำและชุมชนได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) หรือ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทำให้ตัวแทนผู้นำชุมชนมีโอกาสในการเข้าร่วมอบรมจากวิทยากรที่มีความรู้ มีโอกาส ร่วมระดมความคิดเห็นในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยว และได้เสนอให้ผู้นำชุมชน แต่ยังไม่ได้รับการตอบสนองและขับเคลื่อน ทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกล้มใจ ขาดกำลังใจ และแรงจูงใจในการทำงานที่จะมีส่วนร่วมในการคิดและพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนโฮมสเตย์บ้านท่าชั้นทอง

มีการพัฒนาจากหน่วยงานของภาครัฐบ้างหน่วยงานโดยไม่ศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มต่าง ๆ เครือข่ายการทำงานร่วมกันในชุมชน หน่วยงานของภาครัฐขาดความรู้ในการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงเกิดปัญหาชุมชนแตกแยกแบ่งกลุ่ม เลือกว่าฝ่ายทำให้การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนมีปัญหา

การที่สมาชิกและผู้นำไม่ทำตามกฎกติกา และข้อตกลงของสมาชิกทำให้เกิดความไม่พอใจในการบริหารจัดการและเกิดการแบ่งกลุ่ม

5. การบริหารจัดการ (Administration)

5.1 มีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชั้นทอง

5.1.1 ส่งเสริมแนวคิดในจัดการดี มีการประชุมปรึกษาหารือกันบ่อยและต่อเนื่อง ทำงานกันเป็นทีม สามารถทำแทนกันได้ วางระบบ กระจายรายได้ โปร่งใส เป็นธรรม สร้างงานสร้างรายได้สู่กลุ่มผ้าทอ เลี้ยงไหม จักสาน อาหาร อาหารแปรรูป สวนเกษตรไร่นา ฯลฯ มีการบริหารค่าตอบแทนให้มีระบบสวัสดิการ แก่คณะกรรมการทุกคน เช่น กองทุนสำหรับอาชีพ ทอผ้า สวนเกษตร ส่งเสริมอาชีพเพื่อการจัดทำโฮมสเตย์ ดูนานต่างประเทศ กองทุนปันผล จ่ายรายปี กองทุนเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทำเฟสบุ๊ค ทำคลิป

5.1.2 การพัฒนาผู้นำผู้ให้มีประสบการณ์ในการบริหาร

5.1.3 ส่งเสริมให้สมาชิกโฮมสเตย์ที่มีประสบการณ์มาเป็นเวลากว่า 10 ปี (นับตั้งแต่ปี 2551 ถึงปัจจุบัน ปี 2561) ให้มีส่วนร่วมในการแนะนำพัฒนาสมาชิกใหม่ของกลุ่มโฮมสเตย์ให้มีการบริการ ที่ได้มาตรฐาน ให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5.1.4 มีการประชาสัมพันธ์เชียงใหม่ ผ่าน เว็บไซต์ บล็อกเกอร์ เฟสบุ๊ก สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพราะปัจจุบันนี้ทุกคนบริโภคสื่อออนไลน์เยอะ จะเจอเชียงใหม่ น้อย ถึงน้อยมาก ประมาณ 30 โพล มีนักท่องเที่ยวโพลเองแค่ 1-3 โพล ส่วนใหญ่จะเป็นสามเหลี่ยมทองคำ วัดเจดีย์หลวง วัดพระธาตุผาเงา หมู่บ้านทุกที่มีที่เที่ยว อยู่ที่ว่าเราจะทำออกมาในรูปแบบไหน ให้บ้านท่าขันทอง นำข้อมูลสิ่งดูใจนักท่องเที่ยว มาให้ บริษัท ทริซิคไนส์ ที่ทำเกี่ยวกับออนไลน์มีเดีย ประกอบด้วยผู้อำนวยการด้านมีเดียดิจิทัลออลไทยแลนด์ โปรดักชั่นแมนเจอร์ของเคลิโนวล์ ซึ่งทั้ง 2 คนนี้เก่งในด้านการทำสื่อออนไลน์ เงื่อนไขก็คือ เขาจะโพลให้ 15 คอนเทนท์ ก่อนมาถ่ายทำวิดีโอร้านอาหาร ลงเฟสบุ๊ก หรือ อินสตราแกรม อันนี้คือเป็นสิ่งที่เริ่มต้น ปัญหาคือขาดคอนเทนท์เรื่องราว ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการต่าง ๆ มาคุยกับทีมมีเดีย จะทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวได้ยินสถานที่ท่องเที่ยวดีดู ให้มองว่า จุดเด่นของ บ้านท่าขันทอง อ.เชียงใหม่ สถานที่ท่องเที่ยวคืออะไร เดินทางสะดวกไหม จะไปอย่างไร ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเอารถส่วนตัวมา ถ้าเป็นวัยรุ่นจะไม่ได้ใช้รถส่วนตัวมาเที่ยว เช่นจะนั่งรถขนส่งไป กลุ่มนี้จะเยอะมาก ถ้าเขาหาข้อมูลไม่ได้หรือไม่อัปเดต กลุ่มวัยรุ่นก็จะหาไปเที่ยวที่อื่นที่มีข้อมูลที่แน่นอนกว่า นักท่องเที่ยวต้องการอาหารที่ดีหลากหลาย มีจุดถ่ายรูป ที่พัก ที่สะดวกสบาย ที่สามารถทำได้คือในระหว่าง 1 ปี นี้จะมีการโพลทุกเดือน เช่นดู โฮมสเตย์ คูสถานที่ท่องเที่ยว ถ้าทำแล้วให้ทุกคนช่วยกันแชร์ ในระหว่างเดือนนี้ จะให้บล็อกเกอร์ ยูทูบเปอร์ ถ่ายทำ และให้ทุกท่านช่วยเหลือกัน แล้วกำหนดวิสัยทัศน์ให้ดีให้ทุกท่านช่วย เพราะผมไม่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชียงใหม่ หน้าที่ของรัฐบาลมีแค่ช่วยเหลือหน้าที่ของเราคือขายของ เพราะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็ไปหมดในภาพรวม

5.2 มีการบริหารจัดการแหล่งเที่ยวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

ในอดีต มีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชน เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 มีประมาณ 30 คน ที่ผ่านการอบรมทุกด้าน มีการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานในส่วนกลางและหน่วยงานท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย (ทกจ.ชร.) กรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เช่น เรื่องการจัดการท่องเที่ยว ตั้งแต่ต้อนรับนักท่องเที่ยว การจัดการที่พัก การจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวภายในชุมชน การตั้งราคา การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์และการตลาด การนำโปรแกรมไป

จำหน่าย การรับจ่ายเงิน การรับจองต้องทำอะไร เมื่อมีนักท่องเที่ยวมา มีการวางแผน มีการประชุม เรื่องหน้าที่ของแต่ละคน เรื่องใครจะมีรายได้เท่าไร มีวิธีการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไร พนักงานท่องเที่ยวไปตามโปรแกรมอย่างไร จัดพาหนะนำเที่ยวอย่างไร นำเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ต้องทำอะไร การบริการอาหารกลางวัน อาหารเย็น การจัดโต๊ะอาหาร อาหารเช้าทานร่วมกับชาวบ้านโฮมสเตย์ การจัดโฮมสเตย์เป็นมาตรฐาน การต้อนรับ การแสดงเป็นการแสดงในพื้นที่ที่เป็นอัตลักษณ์ การรักษาความปลอดภัย การเตรียมความพร้อมในการปฐมพยาบาล การแนะนำนักท่องเที่ยวในฐานะกิจกรรมต่าง ๆ การแนะนำเล่าเรื่องราวทุกอย่างในชุมชน เช่น ชุมชนมาจากไหน ทำนาต้องทำอะไร ทุกเรื่องเป็นเรื่องเล่า ผู้ที่ผ่านการอบรมได้นำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติจริง มีการถอดบทเรียนมีการปรับปรุงครั้งต่อไป และเข้าไปอบรมใหม่ใช้หลักการ PDCA มีการกระจายหน้าที่ออกไปตามความถนัดและความสามารถมีการถ่ายทอดให้แก่สมาชิกในกลุ่มผ่านการปฏิบัติจริง

ปัจจุบัน หลังจากการแยกตัวออกของสมาชิก เกิดการแบ่งกลุ่มใหม่ขึ้น หน่วยอื่นที่เคยให้ความช่วยเหลือในอดีตลดการช่วยเหลือลง ไม่ได้มีการสนับสนุนด้านความรู้เท่าที่ควร เพราะเห็นว่าเป็นชุมชนที่เคยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาแล้ว ขณะเดียวกัน มีพัฒนาชุมชนอำเภอเชียงแสน มีงบประมาณในการพัฒนาคนในชุมชน เมื่อได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OTOP มีการคิดราคาค่าห้องพักในอัตราที่สูงขึ้นตามต้นทุนที่สูงขึ้น เช่น การเก็บค่าบริการการเข้าพัก แบ่งตามทำเลและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้ เช่น กรณีเข้าพักเป็นหมู่คณะ คิดค่าบริการเป็นรายคน

อนาคต ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทองต้องมีการเปิดตัวหมู่บ้านเพื่อประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายนอกรู้จักมากขึ้น มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกลุ่มที่มาเที่ยวโดยไม่ได้เน้นตลาดวงหน้า และมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภายนอก คือ ทั้งสองกลุ่มที่แตกแยกกันต้องเปิดใจร่วมกัน ยอมรับสภาพความเป็นจริงหันหน้ามาตกลงพูดจากัน โดยมีคนกลางเข้ามาเชื่อมผู้นำทั้งสองฝ่าย เช่น นายกเทศบาลตำบลบ้านแซว หรือนายอำเภอเชียงแสน หรือหน่วยงานสถานศึกษาที่เป็นคนที่มีอิทธิพลต่อผู้นำทั้ง 2 ฝ่าย ยอมรับท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าช้างทองมีการพัฒนาระบบการจัดการที่ดี มีกองทุนสำหรับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีการพัฒนาและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะชุมชนอื่น ก็พยายามพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

5.3. บทบาทหน้าที่ในการวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง

เป็นหน้าที่ของชุมชนที่ต้องวางแผนพัฒนาชุมชนอยู่แล้ว หน่วยงานของรัฐสนับสนุน ด้าน การพัฒนาศักยภาพคนอย่างต่อเนื่อง ชุมชนต้องการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว เชื่อมโยง กับแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่เหมาะสมกับ บริบท ของบ้านท่าช้างทอง มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมน่าอยู่ มีจุดถ่ายรูป มีกองทุนอาชีพต่างๆ ในชุมชน พัฒนาการบริหารจัดการที่ดี มีมาตรฐาน

5.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยวมีหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

หน่วยงานภาครัฐ เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่มาให้ ความรู้ พัฒนาศักยภาพคน เช่น โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village)

5.5 ท่านคิดว่าภาครัฐควรมีแนวทางสนับสนุนงบประมาณด้านการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านท่าช้างทองให้พัฒนาสูงขึ้น

โครงสร้างขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟส่องสว่าง รถสาธารณะเพื่อขนส่งมวลชน ความ ปลอดภัย ในการท่องเที่ยวทางเรือ บ้ายสื่อความหมาย ความรู้ด้านการพัฒนาคนด้าน ระบบ การจัดการกองทุน การตลาด การเชื่อมโยงกับเครือข่ายบริษัทท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเพศ

เพศ	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. ชาย	108	29.20
2. หญิง	254	70.20
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.20 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.20 ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. 15-20 ปี	3	0.80
2. 21-30 ปี	11	3.00
3. 31-40 ปี	204	56.40
4. 41-50 ปี	110	30.40
5. มากกว่า 50 ปี	34	9.40
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้มีอายุระหว่างอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.40 รองลงมา ได้แก่ อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.40 อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.40 อายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.00 และน้อยที่สุด คือ อายุระหว่าง 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับประถมศึกษา	76	21.00
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	115	31.80
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	89	24.60
4. ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า	38	10.50
5. ระดับปริญญาตรี	35	9.70
6. อื่น ๆ	9	2.50
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวยชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 31.80 รองลง ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 24.60 ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.00 ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 10.50 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.70 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. เกษตรกรรม	210	58.00
2. ค้าขาย	13	3.60
3. รับจ้าง	83	22.90
4. รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	36	9.90
5. ไม่มีอาชีพ	3	0.80
6. อื่น ๆ	17	4.70
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมา ได้แก่ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 22.90 รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.90 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.70 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 3.60 และน้อยที่สุดไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	178	49.20
2. 10,000-20,000 บาท	143	39.50
3. 20,000-50,000 บาท	37	10.20
4. มากกว่า 50,000 บาท	4	1.10
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.20 รองลงมา ได้แก่ 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.50 รายได้ 20,000-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.20 และน้อยที่สุด คือมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.10 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. โสด	78	21.50
2. สมรส	277	76.50
3. หม้าย	4	1.10
4. หย่าร้าง	3	0.80
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 76.50 รองลงมา ได้แก่ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 21.50

สถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 1.10 และน้อยที่สุด สถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเดินทาง

สถานภาพ	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. ท่องเที่ยว /พักผ่อน	33	9.10
2. ประชุม /สัมมนา /ศึกษาดูงาน	324	89.50
3. เยี่ยมญาติ /เพื่อน	2	0.60
4. ธุรกิจ	2	0.60
5. อื่น ๆ	1	0.30
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อยู่ส่วนใหญ่ประชุม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 89.50 รองลงมา ได้แก่ ท่องเที่ยว/พักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 9.10 เยี่ยมญาติ /เพื่อน และธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 0.60 และน้อยที่สุด อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามระยะเวลาในการท่องเที่ยว

ระยะเวลาในการท่องเที่ยว	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. 1-3 วัน	351	97.00
2. 4-6 วัน	11	3.00
3. 7-9 วัน	0	0.00
4. ตั้งแต่ 10 วันขึ้นไป	0	0.00
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างใหญ่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-3 วัน คิดเป็นร้อยละ 97.00 และน้อยที่สุด ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 4-6 วัน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวันที่เดินทางท่องเที่ยว

วันที่เดินทางท่องเที่ยว	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. วันธรรมดา	22	6.10
2. วันเสาร์-วันอาทิตย์	319	88.10
3. วันหยุดนักขัตฤกษ์/เทศกาล	21	5.80
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างใหญ่เดินทางท่องเที่ยวมาในวันเสาร์-วันอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 88.10 รองลงมาเดินทางท่องเที่ยวมาในวันธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 6.10 และน้อยที่สุดเดินทางท่องเที่ยวมาในวันหยุดนักขัตฤกษ์/เทศกาล คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทางมาด้วย

กลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทางมาด้วย	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. เดินทางมาคนเดียว	6	1.70
2. เดินทางมากับเพื่อน	27	7.50
3. เดินทางมากับครอบครัว	12	3.30
4. อื่น ๆ	317	87.60
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างใหญ่อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 87.60 รองลงมาเดินทางมากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 7.50 เดินทางมากับ

ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 3.30 และน้อยที่สุดเดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามว่าจะกลับมาเที่ยวอีกหรือไม่

จะกลับมาเที่ยวอีกหรือไม่	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. มา	343	94.80
2. ไม่มา	0	0.00
3. ไม่แน่ใจ	18	5.00
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างใหญ่คิดว่า จะเดินทางกลับมาอีก คิดเป็นร้อยละ 94.80 และน้อยที่สุด ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามว่าจะแนะนำนักท่องเที่ยวอื่นให้มาอีกหรือไม่

จะแนะนำนักท่องเที่ยวอื่นให้มาอีกหรือไม่	จำนวนคน (คน)	ร้อยละ
1. แนะนำ	362	100.00
2. ไม่แนะนำ	0	0.00
3. ไม่แน่ใจ	0	0.00
รวม	362	100.00

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างใหญ่ คิดว่า จะแนะนำนักท่องเที่ยวอื่นให้มาอีก คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

ตาราง 18 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน	
		มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)			
1.1 ชุมชนบ้านท่าชันทองได้จัดศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เลื่อทอกก จักรสาน หม่อนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ และสวนเกษตรที่หลากหลายไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชม และเรียนรู้ อย่างเหมาะสม	3.46	0.67	ปานกลาง
1.2 ชุมชนบ้านท่าชันทองมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.65	0.70	มาก
1.3 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จุดชมวิวิทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง	3.66	0.69	มาก
1.4 คนในชุมชน/เจ้าของชุมชน มีความสัมพันธ์ไมตรีจิตที่ดี	3.54	0.73	มาก
รวม	3.58	0.67	มาก

จากตาราง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สำหรับสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.58 อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จุดชมวิวิทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง มีค่าเฉลี่ย 3.66 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.65 อยู่ในระดับมาก คนในชุมชน/เจ้าของชุมชนมีความสัมพันธ์ไมตรีจิตที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.54 อยู่ในระดับมาก และ ชุมชนบ้านท่าชันทอง ได้จัดศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เลื่อทอกก จักรสาน หม่อนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ และสวนเกษตรที่หลากหลายไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชม และเรียนรู้ อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.46 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านการเข้าถึง (Accessibilities)

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
2. การเข้าถึง (Accessibilities)			
2.1 เส้นทาง/ถนนในการเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความสะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทาง	3.10	0.41	ปานกลาง
2.2 ที่ตั้งชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความสะดวกเข้าถึงง่าย เส้นทางเป็นถนนคอนกรีต มีความสะดวกในการเดินเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน	3.33	0.72	ปานกลาง
รวม	3.21	0.55	ปานกลาง

จากตาราง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สำหรับการเข้าถึง (Accessibilities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.21 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า ที่ตั้งชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความสะดวกเข้าถึงง่าย เส้นทางเป็นถนนคอนกรีต มีความสะดวกในการเดินเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง และเส้นทาง /ถนนในการเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความสะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทาง มีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตาราง 20 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)			
3.1 ป้ายบอกทาง /ป้ายสื่อความหมาย การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจและหาได้ง่าย	2.91	0.53	ปานกลาง
3.2 สถานพยาบาลที่สะดวกและใกล้เคียง ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยว	3.13	0.33	ปานกลาง
3.3 ที่พัก/โฮมสเตย์มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่	3.39	0.73	ปานกลาง
3.4 ร้านอาหาร ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง ห้องสุขา มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	3.12	0.48	ปานกลาง
3.5 ร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก ของที่ระลึก มีหลากหลาย สะดวกต่อนักท่องเที่ยว	3.20	0.46	ปานกลาง
รวม	3.15	0.44	ปานกลาง

จากตาราง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า ที่พัก/โฮมสเตย์มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้านจำหน่ายสินค้าของฝากของที่ระลึกมีหลากหลาย สะดวกต่อนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง สถานพยาบาลที่สะดวกและใกล้เคียงที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.13 อยู่ในระดับปานกลาง ร้านอาหาร ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง ห้องสุขา

มีเพียงพอ ต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.12 อยู่ในระดับปานกลาง และป้ายบอกทาง/ป้ายสื่อความหมาย การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจ และหาได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 2.91 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตาราง 21 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านกิจกรรม (Activities)

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน	
		มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
4. กิจกรรม (Activities)			
4.1 การเข้าเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เลื่อทอกก จักสาน หม่อนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ สวนเกษตร หมากเม่า เสาวรส มีความหลากหลายและเดินชมได้ง่าย	3.42	0.66	ปานกลาง
4.2 ชมวิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรมที่โดดเด่นอาหารและการแต่งกาย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.52	0.68	มาก
4.3 นั่งรถอีต๊อก ชมแหล่งการศึกษาเรียนรู้	3.52	0.68	มาก
4.4 ปั่นจักรยาน ชมหมู่บ้าน ชมวิว ริมฝั่งโขง	3.48	0.72	มาก
4.5 สถานที่ถ่ายรูปรุ่นาสนใจมีการตกแต่งประดับดอกไม้สวยงาม	3.44	0.63	มาก
รวม	3.48	0.61	มาก

จากตาราง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สำหรับกิจกรรม (Activities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.48 อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าชมวิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรมที่โดดเด่นอาหารและการแต่งกาย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และนั่งรถอีต๊อก ชมแหล่งการศึกษาเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ปั่นจักรยาน ชมหมู่บ้าน ชมวิว ริมฝั่งโขง มีค่าเฉลี่ย

3.48 อยู่ในระดับมาก สถานที่ถ่ายรูปรูปน่าสนใจมีการตกแต่งประดับดอกไม้สวยงาม มีค่าเฉลี่ย 3.44 อยู่ในระดับมาก และการเข้าเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เสื้อทอกก จักสาน หม่อนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ สวนเกษตร หมากเม่า เสาวรส มีความหลากหลายและเดินชมได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และวัตถุประสงค์ที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย นำผลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม และการบริหารจัดการ มาทำเป็นร่างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสวยงามเป็นธรรมชาติของวิวน้ำโขง วัฒนธรรม ของคนอีสาน เรื่องราวความเป็นมาของการมาตั้งถิ่นฐานในบ้านท่าชันทอง

แนวทางการพัฒนาที่ 1 ประยุกต์เรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ของหมู่บ้านชุมชนบ้านท่าชันทองมาสร้างแบรนด์ การนำเสนอชุมชนให้สังคมภายนอกมองว่าเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความอดทนเด็ดเดี่ยวที่มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นคนดี มีจิตใจบริสุทธิ์ ใส่ชื่อเป็นกลุ่มที่ร่วมกันอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในแนวชายแดน ด้วยความรักความสามัคคีร่วมพลังพัฒนาตนเองจนมีผู้เป็นความตั้งใจมอบรางวัลได้รับโล่รางวัลมากมายทั้งในระดับภาคและระดับประเทศ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม จุดชมวิวยิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง พัฒนาศาลาที่พักไว้ให้นักท่องเที่ยวได้พักระหว่างเดินเล่น พัฒนาจุดถ่ายภาพ จัดมุมถ่ายภาพ จุดเช็คอินที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านท่าชันทอง พัฒนาปรับภูมิทัศน์ให้เข้ากับวิวแม่น้ำโขง เช่น ปลุกต้นมะพร้าว ไว้เป็นกลุ่มแบบ เมื่อมองตัดกับแม่น้ำโขงจะทำให้ทัศนียภาพสวยงามมากยิ่งขึ้น บำรุงรักษาต้นไม้ ดอกไม้โดยเฉพาะต้นยี่โถที่เคยได้งบบมาปลูก เสริมด้วยดอกไม้หลากสี เพื่อสร้างบรรยากาศและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาที่ 2 ชุมชนบ้านท่าขันทองมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านวัฒนธรรมอีสานการที่มีเรื่องราวของกลุ่มคนอีสานที่อพยพหนีความทุรกันดานทางภาคอีสานเพื่อมาหาที่อยู่ใหม่ เป็นสถานที่ที่มีเรื่องราวของประวัติศาสตร์นับพันปีของเมืองสุวรรณโคฒาคำที่อยู่ตรงข้ามกับชุมชนบ้านท่าขันทอง ควรสร้างจุดถ่ายภาพ ทำมาสดอตริมฝั่งแม่น้ำโขงที่มีเอกลักษณ์ สอดคล้องและสื่อถึงเรื่องราวในอดีต สื่อถึงเรื่องราวความเชื่อเกี่ยวกับพญานาค ปากถ้ำพญานาค และ วังพญานาค บริเวณจุดชมวิวยิมฝั่งโขง สร้างจุดดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มาแบบส่วนตัวที่ชอบถ่ายภาพ ทานอาหาร การพักผ่อนเพื่อหาแรงบันดาลใจในการทำงาน

แนวทางการพัฒนาที่ 3 คนในชุมชน/เจ้าของชุมชนมีความสัมพันธ์ไมตรีจิตที่ดี พัฒนาเสริมสร้างความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวตามแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาสื่อประกอบการบรรยายควบคู่พัฒนาคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนบ้านท่าขันทองให้มีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว การเป็นเจ้าของที่ดี เพื่อให้ความช่วยเหลือและสามารถบอกเส้นทางสถานที่ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันทั้งทางน้ำทางบก เรื่องราวด้านประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงความเป็นมาในอดีตนับหนึ่งพันปีที่เป็นเรื่องราวเมืองโบราณสุวรรณโคฒาคำที่เชื่อมโยงกับชุมชนใน ริมฝั่งโขงของประเทศลาว ที่เชื่อมโยงทางน้ำทางบกไปยังประเทศลาว และจีนได้ นอกจากนี้ยังขาดสื่อและแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงวิถีชีวิต เชิงนิเวศ เชิงเกษตร และ เชิงประวัติศาสตร์ ของกลุ่มคนอีสานที่หนีความทุรกันดานทางภาคอีสานเพื่อหาที่อยู่ใหม่เป็นพื้นที่สีชมพูมีการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ การเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) มีการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมภายในชุมชนจนได้รับรางวัลต่าง ๆ เช่น ได้รับโล่ห์รางวัลหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง อันดับ 1 ของภาคเหนือ โล่ห์รางวัลประกวดหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) อันดับ 2 ของภาคเหนือ รางวัลบ้านอยู่ดีมีสุขหมู่บ้านสีเขียว รางวัลเศรษฐกิจพอเพียง รางวัลพัฒนาบ้านดีเด่น รางวัลเยาวชนดีเด่น รางวัลหมู่บ้านมาตรฐานโฮมสเตย์ที่มีผู้มาพัก 1 ใน 7 ของประเทศไทย จนถึงปัจจุบันที่ชุมชนได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) มีโฮมสเตย์รองรับนักท่องเที่ยว มีฐานการเรียนรู้ด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ เชิงเกษตร และเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีศักยภาพและโอกาสพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจทางด้านการเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การค้าและการบริการ การขนส่ง การผลิตและการแปรรูปสินค้า การมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้ง่ายต่อการถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวและเพื่อให้การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวมีรูปแบบที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ก่อนการไปเรียนรู้ยังศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาเมื่อกรณีมีฝนตกไม่สามารถ

พานักท่องเที่ยวออกไปดูกิจกรรมตามฐานการเรียนรู้ได้ก็สามารถใช้สื่อป้ายความรู้ ศิลปวีดีโอ ภาพประกอบ นำเสนอแก่นักท่องเที่ยวได้

แนวทางการพัฒนาที่ 4 ชุมชนบ้านท่าชันทองได้จัดศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เสื้อทอก กก จักรสาน หมอนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ และสวนเกษตร ควรมีการพัฒนาการให้บริการด้าน ข้อมูลในศูนย์การเรียนรู้ให้มีมาตรฐาน และมีป้ายสื่อความหมาย มีสื่อวีดีโอประกอบการบรรยาย มีคู่มือทั้งรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ย้อนหลังได้

แนวทางการพัฒนาที่ 5 พัฒนาจุดออกกำลังกาย เช่น การวิ่ง การเล่นโยคะ การเดิน การปั่นจักรยาน การมีสวนสาธารณะ ริมน้ำโขงสำหรับคนรักสุขภาพ โดยมีจุดเด่นด้าน อากาศ ที่ปลอดโปร่งบริสุทธิ์ จุดจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพโดยนำผักปลอดสารพิษที่ปลูกไว้มาสร้าง มูลค่า

2. การเข้าถึง (Accessibilities)

แนวทางการพัฒนาที่ 1 ที่ตั้งชุมชนบ้านท่าชันทอง เดินทางโดยเส้นทางหมายเลข 1229 มีความสะดวกเข้าถึงง่าย เส้นทางเป็นถนนลาดยาง รองรับรถบัสของนักท่องเที่ยวได้ควรพัฒนาการ ขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางที่เชื่อมจากอำเภอเชียงแสนมาบ้านท่าชันทอง และพัฒนาการเข้าถึง ทางน้ำมีเรือสาธารณะ

แนวทางการพัฒนาที่ 2 เส้นทาง/ถนนในการเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความ สะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทาง แต่ควรมีการพัฒนาชุดรองน้ำไม่ให้เกิดน้ำขังโดยเฉพาะ ในช่วงฤดูฝน ส่วนช่วงฤดูร้อนและหนาว ไม่ได้เป็นอุปสรรคสามารถศึกษาดูงาน คู่มือวิถีชีวิตของคน ในชุมชนได้ถนนในซอยรองรับรถยนต์ รถอีต๊อก รถตุ๋นได้สะดวก

แนวทางการพัฒนาที่ 3 พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ สร้างท่าเทียบเรือสำหรับ รับส่งผู้โดยสารรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศล่องเรือตามลำน้ำโขงโดยเรือที่ได้รับมาตรฐาน ความปลอดภัย รองรับกลุ่มศึกษาดูงาน ตามโครงการ หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำไปยังอำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และ อำเภอเวียงแก่น ได้

แนวทางการพัฒนาที่ 4 พัฒนาป้ายบอกทางในเขตทางหลวงมาถึงทางเข้าหมู่บ้าน เพื่อสื่อสารให้นักท่องเที่ยวทราบว่าท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทองมีเป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อ การท่องเที่ยว (OTOP Village) มีที่พักโฮมสเตย์ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาแบบส่วนตัวและมาเป็น หมู่คณะ

แนวทางการพัฒนาที่ 5 เส้นทางเข้าถึงฐานกิจกรรมที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ เช่น ทอผ้า จักสาน หมอนไหม สวนเกษตร หมากเหมา เสาวรส ระหว่างเส้นทางที่นักท่องเที่ยวจะไปถึงฐาน

การเรียนรู้ควรมีป้ายสื่อความหมาย เพื่อสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้มาศึกษาดูงาน อย่างชัดเจน มีมาตรฐานการบริการ

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

แนวทางการพัฒนาที่ 1 พัฒนาระบบการจัดการกลุ่มโฮมสเตย์โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ มีเว็บไซต์ที่นำเสนอโฮมสเตย์แต่ละหลัง มีระบบการจัดเก็บข้อมูลสมาชิกโฮมสเตย์และผู้มาใช้บริการ สถิติผู้มาใช้ จัดหางบประมาณและคณะกรรมการสำหรับประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ทางสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มีการจัดระบบการจองออนไลน์ การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า, แจงรายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน ควบคุมและประเมินมาตรฐานที่พัก/โฮมสเตย์อย่างต่อเนื่อง เคารพกฎบัตรข้อตกลงที่มีร่วมกัน

แนวทางการพัฒนาที่ 2 พัฒนาร้านจำหน่ายสินค้าของฝากที่เป็นจุดจำหน่ายที่มั่นคงถาวร ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า ของที่ระลึกโดยส่งเสริมให้นำผลผลิตจากชุมชนเข้ามาขายเพื่อสร้างรายได้ ร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก ของที่ระลึกเพื่อสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาที่ 3 มีห้องปฐมพยาบาลไว้ที่ศาลาประชาคมของหมู่บ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงการให้บริการได้สะดวก และรวดเร็ว อีกทั้งพัฒนาระบบการให้บริการที่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) รถเคลื่อนที่ ให้มีการจัดเก็บข้อมูลผู้มาใช้บริการโดยการลงทะเบียนการเข้าใช้ด้วย QR-Code การแต่งการที่นำเชือกถือหรือสร้างความเป็นเอกลักษณ์

แนวทางการพัฒนาที่ 4 พัฒนาร้านอาหารริมฝั่งโขงโดยส่งเสริมให้นำผลผลิตจากชุมชนเข้ามาใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน พัฒนาห้องน้ำ/สุขา จุดจอดรถให้ได้ตามมาตรฐาน ของกรมการท่องเที่ยว โดยแยกชายหญิง ป้ายบอกทางที่ชัดเจนและหาได้ง่าย มีความสะอาด และมีการติดไฟส่องสว่าง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแบบส่วนตัวหรือมาตามสื่อที่ประชาสัมพันธ์ หรือที่แวะมาพักรถเข้าห้องน้ำ ชมวิวริมโขง ถ่ายรูป ทานอาหารแล้วกลับไม่ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนซึ่งกลุ่มนี้มีมากและเกิดความยั่งยืนกว่า

แนวทางการพัฒนาที่ 5 พัฒนาศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่มาติดต่อในชุมชนให้ชัดเจนมีมาตรฐาน การมีฝ่ายการขาย การตลาดที่ประสานกับเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยว การพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการเชื่อมโยงกับผู้ให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวทั้งทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ

4. กิจกรรม (Activities)

แนวทางการพัฒนาที่ 1 พัฒนากิจกรรมแสง สี เสียง โดยนำศิลปะการแสดงที่นำเรื่องราวในประวัติศาสตร์ของชุมชนมาประกอบฉากการแสดง ระหว่างการทานอาหารค่ำควรมีการผสมกับกิจกรรมที่ชุมชนมีอยู่แล้ว เช่น ต้อนรับ บายศรีสู่ขวัญ ขบวนขันโตกสำหรับอาหาร และชมการแสดงหลากหลายจากกลุ่มนักแสดงเยาวชน และกลุ่มกลองยาวก่อนจบงานจะมีการเล่นรำวงเพื่อนำร่วมกันแล้วกลับที่พัก

แนวทางการพัฒนาที่ 2 ตั้งระเบียบที่คำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ในขณะที่ทำกิจกรรม และต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น กรณีการขับรถโดยสารประจำทางถิ่น (รถอีต๊อก) คือ ผู้ขับขีรถจะต้องเตรียมอุปกรณ์สำหรับอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสาร อาทิ เสื้อ อุปกรณ์กันแดด นั่งรถอีต๊อก ชมแหล่งการศึกษาเรียนรู้ กรณีท่องเที่ยวทางน้ำให้ใช้เรือที่ได้มาตรฐานเท่านั้น

แนวทางการพัฒนาที่ 3 การพัฒนากิจกรรมต้อนรับนักท่องเที่ยวทางเรือ การสร้างกิจกรรมในเรือสำราญที่ล่องในลำน้ำโขง เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ ระหว่างอยู่ในเรือ มีกิจกรรมการเล่นพ็อนเซ็ง มีกิจกรรมการแข่งขันทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการนำเสนอลินค้าของดีในชุมชน การเล่าเรื่องที่น่าสนใจ ชุมชน เรื่องราวของแม่น้ำโขงในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต

แนวทางการพัฒนาที่ 4 มีการจัดโซนไว้ให้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาแบบส่วนตัว ได้มีกิจกรรมที่ทำเองได้ เช่น สร้างจุดถ่ายรูปที่เป็นชื่อโฮมสเตย์ที่สุดตตา ดึงดูดความสนใจ การสแกน QR-Code เพื่อรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ชุมชนจัดเตรียมไว้ให้กรณีที่มาเที่ยวโดยไม่มีรถนำเที่ยวล่วงหน้ากับชุมชน มีกิจกรรมให้เช่ารถจักรยาน ทำป้ายให้เห็นชัดเจนในโฮมสเตย์หรือทำจุดให้บริการนักท่องเที่ยว มีการเตรียมรถจักรยานให้มีสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ปั่นจักรยาน ชมหมู่บ้าน และชมวิว ริมฝั่งโขง ปั่นจักรยาน ชมหมู่บ้าน

แนวทางการพัฒนาที่ 5 พัฒนากิจกรรมประจำปี ปีละ 1 ครั้ง เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้มาร่วมงาน เช่น ฉลองครบรอบได้รับโล่รางวัลการประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อ.พ.ป) ทุกวันที่ 22 มกราคมของทุกปี มีการเชิญชวนภาคธุรกิจ ร้านค้าหลายประเภท มาออกร้าน มีการจับคู่ธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการ มีการจำหน่ายบัตรเพื่อจองสิทธิ์เข้ามาร่วมงาน มาใช้บริการโฮมสเตย์ มาทานอาหาร และร่วมกิจกรรมอื่น ๆ โดยนำรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายไปพัฒนาในด้านต่างเพื่อต่อยอดการท่องเที่ยว เช่น สร้างพัฒนาท่าเทียบเรือในหมู่บ้านท่าขันทอง สร้างศูนย์การเรียนรู้พิพิธภัณฑ์ประวัติความเป็นมาของชุมชนให้มีสถานที่จัดแสดงโล่รางวัลของหมู่บ้าน จัดทำป้ายสื่อความหมายในแหล่งเรียนรู้ จัดทำห้องน้ำสาธารณะบริเวณริมโขง

และพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่ชุมชนบ้านท่าช้างทองเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนและได้รับประโยชน์สูงสุด

5. การบริหารจัดการ (Administration)

แนวทางการพัฒนาที่ 1 พัฒนานโยบายมีการวางแผนที่แน่ชัด ทำตามนโยบาย มีการประชุมปรึกษาหารือกันบ่อยและต่อเนื่อง มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

แนวทางการพัฒนาที่ 2 เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการการท่องเที่ยวโดยชุมชน สร้างการรับรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ นโยบาย แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง เพื่อให้เกิดการยอมรับในวงกว้าง

แนวทางการพัฒนาที่ 3 พัฒนาคอนให้มีความมาตรฐานการบริการเป็นรูปแบบเดียวกัน เช่น มาตรฐานคนที่เป็นเจ้าบ้านให้ให้บริการในโฮมสเตย์ มาตรฐานเจ้าหน้าที่ ชรบ., อปพร., อสม. ที่ให้บริการรถพยาบาลเคลื่อนที่ มาตรฐานผู้ให้บริการยังจุดศึกษาดูงานต่าง ๆ เช่น ทอผ้า จักสาน หม้อนไหม สวนเกษตร กลองยาว/กลองแห่ บายศรีสู่ขวัญ รำขอพรพ่อบุญานาค กลุ่มเบรค การแสดง พิธีกรฝ่ายต้อนรับ ไกด์ นักเล่าเรื่อง และหน้าที่อื่น ๆ จำเป็นต้องมีคู่มือแนวทางปฏิบัติ ขณะให้บริการ และควบคุมมาตรฐานให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ สมาชิกที่มีประสบการณ์มาเป็นเวลากว่า 10 ปี มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำสมาชิกที่เข้ามาใหม่และร่างมาตรฐานการบริการ เพื่อให้เป็นสื่อสอนผู้เข้ามาทำหน้าที่ใหม่ เพื่อจะได้สะดวกและเข้าใจตรงกัน

แนวทางการพัฒนาที่ 4 ส่งเสริมอาชีพเพื่อการจัดทำโฮมสเตย์ ดูงานต่างประเทศ กองทุนปันผลจ่ายรายปี กองทุนเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทำเฟสบุ๊ค ทำคดลิป ที่ดีโดยมี มีที่ปรึกษา พี่เลี้ยงที่เป็นหน่วยงานภายนอกมาอบรม แนะนำแนวทางการจัดการอย่างมีระบบเพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ 5 พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของบ้านท่าช้างทอง มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมน่าอยู่ มีจุดถ่ายรูป มีกองทุนอาชีพต่างๆ ในชุมชน พัฒนาการบริหารจัดการที่ดี มีมาตรฐาน

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้สรุปสาระสำคัญเป็นผลการวิจัยและเสนอเป็นลำดับตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบัน ของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

สรุปผลการวิจัย

สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และหน่วยงานของรัฐและเอกชน ในด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึง (Accessibilities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Amenities) และการบริหารจัดการ (Administration) พบสรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ดังนี้

ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย หรือ ยื่นจดทะเบียนเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2561 ภายใต้ชื่อ “โฮมสเตย์และการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” โดยมี นางสาวกิ่งกานดา อนุภาพ ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกลุ่ม และ นางสาวริรัตน์ อินทรพรหมมา เป็นที่ปรึกษา ความเป็นมาของและสภาพทั่วไปของชุมชน บ้านท่าขันทองในอดีตผู้วิจัยได้แบ่งเหตุการณ์ในอดีตออกเป็น 2 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 คือ 45 ปีแรก ที่เริ่มจากการสร้างชุมชน พ.ศ. 2506-2551 เริ่มจากการที่มีราษฎรจากจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือย้ายถิ่นฐานมาอยู่ตำบลบ้านแซว จนมาตั้งอยู่ที่บ้านท่าขันทอง ในปัจจุบันซึ่งจากเริ่มแรกมีอยู่เพียง 7 ครอบครัวจากนั้นมีญาติพี่น้องย้ายตามกันมาเพิ่มขึ้น ซึ่งขณะนั้นในพื้นที่ ตำบลบ้านแซวยังมีการเคลื่อนไหวก่อการร้าย

คอมมิวนิสต์ ประกอบกับบ้านท่าขันทองมีที่ตั้งติดชายแดนประเทศลาว รัฐบาลจึงได้มีนโยบายให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง จนได้รับโล่รางวัลอันดับ 1 ของภาคเหนือ ในด้านประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ได้รับโล่อันดับ 2 ของภาคเหนือ ในการประกวดหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน และนอกจากนี้ยังได้รับรางวัลบ้านอยู่ดีมีสุข หมู่บ้านสีเขียว รางวัลเศรษฐกิจพอเพียง รางวัลพัฒนาดีเด่น กิจกรรมดังกล่าวได้รับการขับเคลื่อนโดยชุมชนและผู้นำหมู่บ้าน ระยะที่ 2 คือ เริ่มจาก ปี พ.ศ. 2552-2560 เป็นเวลา 8 ปี ที่ได้มีการพัฒนาบ้านท่าขันทอง”การจัดการโฮมสเตย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น” ทำให้คนในชุมชนบ้านท่าขันทองได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้นรู้จักนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้กับการให้บริการโฮมสเตย์ของตนเอง จนได้รับการประกาศให้เป็นหมู่บ้านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และมีการพัฒนาให้มีที่พักโฮมสเตย์เพิ่มขึ้นในปี 2552 ได้มีการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแซว และหลังจากปี 2556 ที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (รางวัลกินรี) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จากสื่อสาธารณะทำให้ชุมชน บ้านท่าขันทองเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น มีกลุ่มศึกษาดูงานเข้ามาดูงานตามโครงการนโยบาย ของภาครัฐ โดยกิจกรรมดังกล่าวมีการขับเคลื่อนโดย นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ปลัดเทศบาลตำบลบ้านแซว และ กลุ่มชาวบ้านในชุมชนบ้านท่าขันทอง ที่มีการจัดทำโฮมสเตย์ จัดตั้งขึ้นในชื่อ โฮมสเตย์บ้านท่าขันทองโดยท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแซว หรือ ท่องเที่ยวบ้านท่าขันทอง โดยชุมชนตำบลบ้านแซว เป็นการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งมีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ต่อมา มีหน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานเข้ามาพัฒนาชุมชนบ้านท่าขันทอง โดยขาดการวิเคราะห์รอบด้านถึงโครงสร้างเครือข่ายการทำงานของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ประกอบกับการที่สมาชิกเห็นว่ามีการกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม การจ่ายเงินค่าตอบแทนการให้บริการล่องเรือนำเที่ยว ไม่มีมาตรฐานความปลอดภัยผู้นำกลุ่ม ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน จึงเกิดความไม่พอใจและเริ่มลาออกจากกลุ่ม หลังออกมาตั้งกลุ่มใหม่ในปี พ.ศ.2561 ใช้ชื่อว่าโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง รายได้ลดเพราะมีจำนวนผู้มาใช้บริการโฮมสเตย์น้อยลง เพราะไม่มีช่องทางทางการตลาดที่ผ่านมามีคนทำหน้าที่ติดต่อนักท่องเที่ยวประสานงานกับนักท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐและเอกชน ตั้งแต่เริ่มแรก คือ นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา เมื่อแยกกลุ่มออกมาจึงไม่มีการกระจายนักท่องเที่ยวให้มาพักกลุ่มโฮมสเตย์ที่เป็นฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันกลุ่มของ นางสุวีรัตน์ อินทรพรหมมา ผู้ใหญ่บ้าน ยังไม่มีการบริหารจัดการที่ดี เช่น ขาดการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ วางแผน กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ชัดเจน ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์ เรื่องสินค้าของที่ระลึก ที่เป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของชุมชน ด้านระบบการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก ด้านการจัดเก็บข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวที่มาใช้

บริหารเป็นระบบ การจัดการด้านการเงิน งบประมาณที่ชัดเจน ขณะเดียวกันชุมชนได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้านดีเด่น บ้านสวย เมืองสุข ได้เข้าร่วมประกวดโสมสเตอร์กับหน่วยงานภายนอกเช่น ประกวด Smart Homestay ของธนาคารออมสิน ประกวดรางวัลวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ ของมูลนิธิธัมมาชีพ ส่วนองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมของบ้านท่าขันทอง มีดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) มีเรื่องราวในอดีต ปัจจุบันที่น่าสนใจ เมื่อนำมาสร้างเป็นเรื่องเล่าด้วยภาษาถิ่นยิ่งทำให้น่าติดตาม มีรูปแบบการท่องเที่ยว 5 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีสานผสมล้านนา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต มีศูนย์การเรียนรู้ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ล่องเรือชมธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำโขง และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชมสวนเกษตร เช่น สวนหมากเหม่า สวนเสาวรส มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น ทัศนียภาพริมแม่น้ำโขงที่สวยงามเป็นแม่น้ำใหญ่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีสิ่งดึงดูดใจที่ร่วมกันสร้างขึ้น เช่น ที่พักโฮมสเตย์ ที่ได้มาตรฐานได้รับรางวัลระดับประเทศ คนในชุมชนที่เป็นเจ้าบ้านมีอัธยาศัยดี มีเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองโบราณนับพันปี มีเส้นทางถนนเดินคอนกรีตเรียบฝั่งโขงสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เดินเล่น วิ่งออกกำลังการและ ปั่นจักรยาน

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) การเดินทางสะดวกทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ กรณีมาทางอากาศลงเครื่องบินที่ทางอากาศยานแม่ฟ้าหลวงซึ่งมี 72 เที่ยวบินต่อวัน แล้วเดินทางทางรถมายังบ้านท่าขันทองด้วยรถรับจ้างไม่ประจำทาง เช่น แท็กซี่ รถเช่า ขับเอง หรือกรณีมาเป็นหมู่คณะใหญ่ใช้รถตู้ รถบัส เดินทางมาตามถนนเส้นทางหลักหมายเลข 1229 อยู่ติดกับแม่น้ำโขงและอยู่ระหว่างบ้านแซวและบ้านสวนดอก ส่วนรถสาธารณะ ที่เดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าขันทองมีน้อยมาก เริ่มจากสนามบินแม่ฟ้าหลวงมายังสถานีขนส่งเชียงราย แห่งที่ 1 จากนั้นนั่งรถโดยสารประจำทางมาอำเภอเชียงแสน จากนั้นต่อรถสองแถวมายังบ้านท่าขันทอง มีวันละ 1 เที่ยวเท่านั้น มีป้ายบอกทางเข้าหมู่บ้านของกรมทางหลวง กรณีเดินทางทางน้ำ มีเรือรับจ้างที่ใช้แม่น้ำโขงเชื่อมโยงกับบ้านท่าขันทอง เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ประเทศพม่า ประเทศจีน เชื่อมโยงกับ จังหวัดน่านของประเทศไทย เชื่อมโยงไปยังอำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น เชื่อมโยงไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง โดยใช้ท่าเทียบเรือเล็ก ๆ หลายจุด เช่น ท่าเรือบ้านสบกก ท่าเรือบ้านสวนดอก และท่าเรือวัดบ้านแซว มีเรือรับจ้างบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ จากในตัวอำเภอเวียงเชียงแสน มาบ้านท่าขันทองได้ แต่ไม่นิยมกันเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการเดินทางทางบก ยิ่งขาด การประชาสัมพันธ์การติดต่อสื่อสาร เว็บไซต์ แผนที่เดินทาง ป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านสถานที่จอดรถมีความพร้อมและเพียงพอที่รองรับคณะศึกษาดูงานโดยใช้ลานจอดรถที่ของอาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน และจอดในบ้านพักโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านท่าชันทอง ส่วนห้องสุขามีบริเวณศาลาอเนกประสงค์ เปิดให้บริการเฉพาะเมื่อมีงานส่วนรวมเท่านั้น เวลาปกติได้ปิดล็อกไว้ซึ่งไม่ได้เปิดให้บริการรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป การเปิดไฟส่องสว่างแก่ผู้ใช้ถนนยามค่ำคือยังมีไม่เพียงพอต่อ ความต้องการ บางจุดมืด บางครั้งก็เกิดอุบัติเหตุในเส้นทางดังกล่าว มีบริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่โดยมีรถพ่วงมอเตอร์ไซด์พร้อมกระเป๋าพยาบาล ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มาให้บริการตรวจสุขภาพในวันที่มีนักท่องเที่ยวมาศึกษาดูงาน ส่วนที่พักโฮมสเตย์มีมาตรฐานมีชื่อเสียงมีผู้นิยมมาพักแต่ยังไม่ได้มาต่อเนื่องสม่ำเสมอ บางช่วงฤดู ก็มีผู้มาพักน้อย และบางฤดูก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยเฉพาะช่วงที่มีคณะมาศึกษาดูงาน สามารถรองรับได้สูงสุด 90 คน มีต้นทุนการให้บริการโฮมสเตย์ที่เพิ่มขึ้นแต่ยังคงคิดค่าบริการเท่าเดิม กรณีที่ต้องการมาพักโฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง จะมีผู้ประสานงาน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน ท่าชันทอง มีโฮมสเตย์จำนวน 19 หลัง ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีราษฎร เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีผู้ประสานงานคือ นางสาวริรัตน์ อินทรพรหมมา และกลุ่มที่ 2 คือ ท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบ้านแซว มีโฮมสเตย์จำนวน 12 หลัง มีนายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา และนายเสถียร บุญปก เป็นผู้ประสานงานโฮมสเตย์ด้านร้านอาหารยังมีน้อยมากเพราะกำลังซื้อของคนในชุมชนมีน้อย นักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงานไม่ได้มาทานที่ร้านอาหาร เพราะในโฮมสเตย์แต่ละหลังมีอาหารเช้า ส่วนอาหารกลางวันกับอาหารเย็นรวมอยู่ในค่ากิจกรรมศึกษาดูงานจึงไม่ได้จ่ายค่าอาหารให้ร้านค้า ในส่วนของร้านขายของที่ระลึกยังไม่ได้ตั้งอัตลักษณ์ของชุมชนมาสร้างมูลค่า มีสินค้าไม่หลากหลาย มีร้านค้าเป็นแผงลอยวางจำหน่ายบริเวณศาลาอเนกประสงค์เมื่อมีคณะมาศึกษาดูงานเท่านั้น

4. ด้านกิจกรรม (Amenities) มีกิจกรรมต้อนรับ นักท่องเที่ยวสร้างความประทับใจแรก ที่พบเห็น โดยมีกลุ่มคณะกรรมการแสดง เช่น ฟ้อนเซิ้ง กลองยาว การแสดงต้อนรับ ที่ขณะนักท่องเที่ยวลงจากรถ กิจกรรมที่มีเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ศึกษาดูงานสามารถเลือกรูปแบบกิจกรรม ที่เหมาะสมกับความสนใจของคณะศึกษาดูงาน หรือเลือกกิจกรรม ที่ผสมผสานหลายรูปแบบได้ เช่น รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ เชิงวิถีชีวิต และเชิงเกษตร แต่ยังไม่ได้จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวชัดเจน กรณีมีนักท่องเที่ยวทั่วไปที่เดินทางมาโดยไม่ได้นัดหมายและไม่ได้มาเป็นคณะศึกษาดูงานจะบ้านพักบางหลังที่มีความพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ทันที และมีกิจกรรมง่าย ๆ ให้ทำ เช่น เก็บผักมาประกอบอาหารเอง ให้อู่น้ำปู่น้ำปลา ชี้จักรยาน เดินชมวิเวกริมโขง ทำบุญใส่บาตร ตอนเช้า ฟังธรรม รับพร จิบกาแฟสด ชาดอกอินคา น้ำเสาวรส ชมเจดีย์พันปี เรียนรู้กลุ่มอาชีพจักสาน และทอผ้า

5. การบริหารจัดการ (Administration) ที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง พึ่งเริ่มรวมกลุ่มกันใหม่ ยังขาดระบบการจัดการที่ดีมีมาตรฐาน ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนยังไม่ได้มีการร่วมกันวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทองอย่างเป็นระบบ ขาดการจัดการและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบซึ่งจำเป็น อย่างยิ่งต้องหาผู้ที่มีความสามารถมาทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างเร่งด่วน เช่น สถิติข้อมูลนักท่องเที่ยว ข้อมูลงบการเงินของท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ข้อมูลแผนการบริหาร แผนการเงิน แผนการผลิตและบริการ และแผนทางด้านการตลาด เพื่อจะได้มีทิศทางการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ชัดเจน นำไปเป็นฐานข้อมูลเมื่อส่งประกวดไฮมสเดย์ และเพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน นอกจากนี้ยังขาดการเชื่อมโยงประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ขาดการแถลงนโยบายแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นทางการ ดังนั้นเพื่อเสริมศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งขึ้นจึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานดังกล่าวโดยเฉพาะ การท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงราย และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดเชียงราย

อนาคตบ้านท่าช้างทองจะต้องมีการบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพิ่มขึ้น เช่น บริษัทนำเที่ยวเพื่อเข้ามาทำงานร่วมกับชุมชนในฐานะพันธมิตรเพื่อดึงดูดและศักยภาพของชุมชนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีการทำการตลาดเชิงรุกในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสม สร้างเครือข่ายด้านการตลาด โดยใช้โซเชียลมีเดียทำงานร่วมกันในการทำการตลาดเชิงรุก มีพี่เลี้ยงที่เป็นสถาบันการศึกษา เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย เทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ที่เปิดการเรียนด้านการท่องเที่ยว หรือวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการบริการชุมชน หรือ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ที่สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนหรือการให้บริการชุมชน การยกระดับชุมชนให้พัฒนาตามนโยบาย Thailand 4.0 การสร้างกิจกรรม งานอีเว้นท์ประจำปี การจัดประชุมสัมมนา เพื่อดึงคนมาพักไฮมสเดย์บ้านท่าช้างทองอย่างต่อเนื่อง ตลอดฤดูกาล การจัดการด้านขยะและสิ่งแวดล้อม ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวแบบการจัดประชุมสัมมนา การจัดการเรื่องการกระจายรายได้และการจัดสรรรายได้อย่างเป็นธรรม การมีแผนที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม การพัฒนาชุมชนให้เป็นต้นแบบระดับประเทศ และการเป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชนน้องใหม่ที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น “หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว”

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

การศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 2 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน แบ่งตามข้อคำถาม ด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ ข้อมูลการเดินทาง พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึง (Accessibilities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และกิจกรรม (Activities)

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.20 มีอายุระหว่างอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 56.40 ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 31.80 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 58.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 49.20 และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 76.50 ตามลำดับ

ข้อมูลการเดินทาง และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เดินทางเพื่อประชุม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน ร้อยละ 89.50 และใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-3 วัน ร้อยละ 97.00 โดยช่วงระยะเวลาในการท่องเที่ยวคือ วันเสาร์-วันอาทิตย์ ร้อยละ 88.10 และส่วนใหญ่เดินทางมาโดยอื่น ๆ ร้อยละ 87.60 ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีก ร้อยละ 94.80 และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะแนะนำนักท่องเที่ยวอื่นให้มาอีก ร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.58 อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จุดชมวิวทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง มีค่าเฉลี่ย 3.66 อยู่ในระดับมาก รองลงมาชุมชนบ้านท่าขันทองมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.65 อยู่ในระดับมาก คนในชุมชน/เจ้าของชุมชนมีความสัมพันธ์ไมตรีจิตที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.54 อยู่ในระดับมาก และ ชุมชนบ้านท่าขันทองได้จัดศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เลื่อทอกกจักรสาน หมอนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ และสวนเกษตร ที่หลากหลายไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชม และเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.46 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ด้านการเข้าถึง (Accessibilities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.21 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า ที่ตั้งชุมชนบ้านท่าขันทอง มีความสะดวกเข้าถึงง่าย เส้นทางเป็นถนนคอนกรีต มีความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง และเส้นทาง/ถนนในการเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าขันทอง มีความสะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทาง มีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า ที่พัก/โฮมสเตย์มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก ของที่ระลึกมีหลากหลาย

สะดวกต่อนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง สถานพยาบาลที่สะดวกและใกล้เคียงที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.13 อยู่ในระดับปานกลาง ร้านอาหารระบบไปฟ้าส่องสว่าง ห้องสุขา มีเพียงพอดต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.12 อยู่ในระดับปานกลาง และป้ายบอกทาง/ป้ายสื่อความหมาย การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจและหาได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 2.91 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4. ด้านกิจกรรม (Amenities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.48 อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าชมวิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรมที่โดดเด่นอาหารและการแต่งกาย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และนั่งรถอีต๊อก ชมแหล่งการศึกษาเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ปั่นจักรยาน ชมหมู่บ้าน ชมวิว ริมฝั่งโขง มีค่าเฉลี่ย 3.48 อยู่ในระดับมาก สถานที่ถ่ายรูปรื่นใจ มีการตกแต่งประดับดอกไม้สวยงาม มีค่าเฉลี่ย 3.44 อยู่ในระดับมาก และการเข้าเยี่ยมชม ศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เลื่อทอกก จักสาน หม่อนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ สวนเกษตร หมากเม่า เสาวรส มีความหลากหลายและเดินชมได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ดังต่อไปนี้

นำผลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบ ของการท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึง (Accessibilities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Amenities) และการบริหารจัดการ (Administration) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

1.1 แนวทางการพัฒนาที่ 1 ระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

กิจกรรมการพัฒนา: ให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วางแผนการจัดหางบประมาณ วัสดุที่นำมาใช้ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ใช้จุดชมวิวยุคใหม่ผสมกับเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ของบ้านท่าชันทองมาสร้างแบรนด์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น การนำเสนอด้านความกล้า ความอดทนเด็ดเดี่ยวที่มีความภาคภูมิใจ ในรากเหง้าของตัวเอง มีจิตใจบริสุทธิ์ ใสซื่อ และสื่อถึงอดีตผ่านความยากลำบากมีการรวมกลุ่มกันอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในแนวชายแดน ด้วยความรักความสามัคคี รวมพลังเป็นหนึ่ง

1.2 แนวทางการพัฒนาที่ 2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวที่มาส่วนตัว และมาตามกระแส ให้เกิดความประทับใจและกลับไปบอกต่อผ่านโซเชียลมีเดีย มีจุดเช็คอินถ่ายรูปที่เป็นเอกลักษณ์

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาจุดถ่ายรูปจุดเช็คอิน สร้างมาสคอตน้องฮอนซอนเด โสมสแตย์ท่าขันทองเพื่อสื่อถึงจุดดีจุดเด่นของชุมชนออกมาอย่างไม่จืดจางใจเกินไป สื่อถึงความสวยงามของ โสมสแตย์ เป็นที่ชื่นชมและเป็นที่ยอมรับของผู้พบเห็น มีการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยมีวัตถุประสงค์ สำหรับถ่ายภาพวิวของแม่น้ำโขง เช่น การปลูกต้นมะพร้าว 3 สี คือ สีเหลือง สีส้ม สีแดง เพราะ ความงดงามของทิวมะพร้าวที่ตัดกับสายแม่น้ำโขงและพระอาทิตย์ทอแสงทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ซึ่งถือเป็นมรดกทางธรรมชาติที่ควรอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลาน อีกทั้งดูแลรักษาอย่าง สร้างจุดชมวิวจุดนั่งพักผ่อนริมน้ำโขง รองรับผู้มาออกกำลังกาย มาเดินเล่น และปั่นจักรยานบริเวณริมโขง

1.3 แนวทางการพัฒนาที่ 3 บุคคลในชุมชนมีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี และมีความเป็นมิตร กับผู้มาเยือน ฝึกเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวในชุมชน เนื่องจากท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ได้เป็น 1 ใน 26 ชุมชนที่ผ่านเกณฑ์กำหนดการประกาศเขตพื้นที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อให้มัคคุเทศก์ซึ่งได้รับการยกเว้นคุณสมบัติตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ทำหน้าที่มัคคุเทศก์

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับให้คนในชุมชนและเยาวชน บ้านท่าขันทอง มีความรู้เกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ในชุมชน ให้ได้มาตรฐาน ด้านการต้อนรับท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การบอกเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงได้ทั้งทางน้ำและทางบก การเล่าเรื่องราวชุมชน เรื่องเมืองโบราณสุวรรณโคตมคำ

1.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ ฟ้าทอมือ เลือทอกก จักรสาน หมอนไหม บ้านพักโสมสแตย์ และสวนเกษตร

กิจกรรมการพัฒนา: ชุมชนบ้านท่าขันทองควรมีระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ อย่างมีด้วยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมและเกิดมาตรฐานการบริการ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ฝึกเจ้าของศูนย์การเรียนรู้ให้ทักษะการนำเสนออย่างเป็นลำดับขั้นตอนมีคู่มือการพูดเพื่อให้คนที่มาทำหน้าที่แทนกันได้ มีสื่อวีดีโอ ป้ายข้อความ รูปภาพ ประกอบการบรรยายนอกเหนือจากการพูด การปฏิบัติ มีการเผยแพร่ทั้งในอินเทอร์เน็ต และสื่อออฟไลน์ ด้วยการสแกน QR-Code เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าดูข้อมูลได้ง่ายและมาดูย้อนหลังได้ตลอด

1.5 แนวทางการพัฒนาที่ 5 มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในชุมชน โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

กิจกรรมการพัฒนา: จัดโซนพื้นที่นันทนาการ ออกกำลังการ จุดปั่นจักรยาน จุดนั่งเล่น จุดถ่ายภาพ จุดจำหน่ายอาหารเครื่องดื่มที่ถูกสุขลักษณะมีการจัดเก็บและกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี มีจุดบริการห้องน้ำ จุดจอดรถ

2. การเข้าถึง (Accessibilities)

2.1 แนวทางการพัฒนาที่ 1 มีระบบการจัดการ การคมนาคมในการเดินทางไปยังชุมชน บ้านท่าขันทองได้สะดวก

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาการขนส่งโดยสารและจัดคนเพื่อทำหน้าที่รับส่งจัดการเรื่องการเดินทาง เช่น คนในชุมชนที่มีรถรับส่ง ประสานกับบริษัทรถนำเที่ยว รถเช่าเพื่อมาให้บริการรับส่งจากสถานีขนส่งรถโดยสาร ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง จัดหาคนเพื่อทำหน้าที่สื่อสาร วิธีการเดินทางให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ และจัดทำป้ายชี้ทาง ป้ายสื่อความหมายเข้าหมู่บ้าน

2.2 แนวทางการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาเส้นทาง/ถนน ในชอยของชุมชน

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาปรับปรุงถนนลูกรังน้ำวางท่อให้เกิดความสะดวกปลอดภัย ติดตั้งไฟส่องสว่าง ป้ายบอกชอยที่ชัดเจน มีป้ายสื่อความหมายบอกชอยของดีที่มีอยู่ในชอยนั้น ๆ จุดชมถ้ำรูปในชอย เฉพาะในชอยที่มีไฮมสเตย์อยู่ มีป้ายขอคิดค่าคนที่สร้างสรรค์เพื่อให้ผู้อ่านได้นึกถึงแบรนด์ของชุมชนบ้านท่าขันทอง

2.3 แนวทางการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังสถานที่สำคัญ เช่น ท่าเรือพาณิชย์ เมืองโบราณสุวรรณโคฒาคำ และเชื่อมโยงแหล่งที่เกี่ยวหลักในอำเภอเชียงแสน โดยเชื่อมโยงกับพันธมิตรที่เป็นบริษัทเรือนำเที่ยว สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว และบริษัทท่องเที่ยวพานักท่องเที่ยวมาพักไฮมสเตย์

2.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ให้มีเอกลักษณ์ มีแผนที่เชื่อมโยงไปยังหมู่บ้าน ที่เชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว ทั้งทางน้ำและทางบก

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาเส้นทาง ทางท่องเที่ยวทางบก และทางน้ำ เชื่อมโยงกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ที่สารให้บุคคลภายนอกทราบว่าแบรนด์ของบ้านท่าขันทองมีการทำกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยการเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวอื่นในอำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย และ อำเภอเชียงของ ในระหว่างที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาถึงบ้านท่าขันทองอาจจะนักท่องเที่ยวแวะชมหมู่บ้าน หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ในเส้นทางที่จะผ่าน

2.5 แนวทางการพัฒนาที่ 5 พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสาร เว็บไซต์ แผนที่เดินทาง และป้ายสื่อความหมาย ที่เป็นศูนย์การเรียนรู้

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสาร เว็บไซต์ แผนที่เดินทาง และป้ายสื่อความหมายในศูนย์การเรียนรู้ จัดบุคลากรที่อัปเดตข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นประจำสม่ำเสมอ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

3.1 แนวทางการพัฒนาที่ 1 ระบบการจัดการโฮมสเตย์ ของชุมชน

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาคนให้รู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อจัดเก็บข้อมูล การเผยแพร่กิจกรรมของโฮมสเตย์แต่ละหลัง มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโฮมสเตย์ มีการติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์ และเจ้าของโฮมสเตย์ การวางแผน นำข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มาพักไปปรับปรุงตามกระบวนการ PDCA

3.2 แนวทางการพัฒนาที่ 2 พัฒนาร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก และของที่ระลึก ของชุมชน

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาสินค้าในชุมชนให้มีเอกลักษณ์ พัฒนาคุณค่า ที่ส่งมอบให้ลูกค้า พัฒนาช่องทางการตลาดและจุดจำหน่ายสินค้าของฝากที่มั่นคงถาวร พัฒนาวิธีการนำเสนอขายสินค้าให้โดนใจนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

3.3 แนวทางการพัฒนาที่ 3 สถานพยาบาลที่สะดวก ให้บริการอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานและน่าเชื่อถือ

กิจกรรมการพัฒนา: อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) รถเคลื่อนที่ ให้มีการจัดเก็บข้อมูลผู้มาใช้บริการโดยการลงทะเบียนการเข้าใช้ด้วย QR-Code การแต่งการที่น่าเชื่อถือหรือสร้างความเป็นเอกลักษณ์

3.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 พัฒนาร้านอาหาร ให้ได้มาตรฐาน มีบริการห้องน้ำ

กิจกรรมการพัฒนา: พัฒนาร้านอาหารในชุมชนให้มีการบริการที่ครอบคลุมรองรับนักท่องเที่ยวที่มาแบบส่วนตัว มีบริการห้องน้ำ / สุขา ตามมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยว โดยแยกชายหญิง ป้ายบอกทางที่ชัดเจนและหาได้ง่าย มีความสะอาด และมีการติดไฟส่องสว่างในห้องน้ำในเวลาากลางคืน

3.5 แนวทางการพัฒนาที่ 5 การพัฒนาศูนย์บริการข้อมูลของชุมชน

กิจกรรมการพัฒนา: ระบบการจัดการบริการข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว ให้ข้อมูลแก่เครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยว การพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการเชื่อมโยง กับผู้ให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวทั้งทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ

4. กิจกรรม (Activities)

4.1 แนวทางการพัฒนาที่ 11 กิจกรรมการแสดงที่สื่อสารถึงแบรนด์

กิจกรรมการพัฒนา: ฝึกทักษะการแสดง เรื่องสั้น ให้แก่กลุ่มที่ชื่นชอบการแสดง แสง สี เสียง ย้อนยุค นำเรื่องราวของแบรนด์ที่เกี่ยวกับ อดีต ปัจจุบัน มาสร้างคอนเทนต์รูปแบบ การแสดงแสงสีเสียง ภาพยนตร์สั้น เพื่อสร้างการจดจำ

4.2 แนวทางการพัฒนาที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาดของสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยขณะทำกิจกรรม

กิจกรรมการพัฒนา: จัดทำถังขยะที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่สื่อถึงแบรนด์ ระบบการจัดการขยะที่มีการแยกประเภท มีสื่อชี้แจง บ้ายสื่อความหมายตามเส้นทาง ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บขยะ มีระบบการตรวจสอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความปลอดภัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่ใช้รถโดยสารประจำทาง (รถอีต๊อก) ให้มีบริการที่ได้มาตรฐานในรูปแบบเดียวกัน เช่น ควบคุมความเร็วในการขับรถ การแต่งกายผู้ขับ อุปกรณ์พร้อมที่เตรียมให้นักท่องเที่ยวทุกครั้ง ฝึกทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ การเป็นเจ้าของที่ดีให้ผู้ขับรถอีต๊อก การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยในการขึ้นลงเรือเพื่อรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำ

4.3 แนวทางการพัฒนาที่ 3 สร้างกิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำ เชื่อมโยงกับผู้ประกอบการ เรือนำเที่ยวในพื้นที่ มีการวางแผนคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมกับกิจกรรมการให้บริการบนเรือ

กิจกรรมการพัฒนา: จัดกิจกรรมบนเรือยอร์ช ที่สื่อถึงแบรนด์ที่ประยุกต์ กิจกรรมที่ทำในเรือและกิจกรรมที่ทำในชุมชน มาเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเปิดประสบการณ์ใหม่ ในการท่องเที่ยวทางน้ำที่เชื่อมโยงไปยังการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปยังแหล่งท่องเที่ยวหลัก ในอำเภอ เชียงแสน

4.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพคนเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำระดับสากล

กิจกรรมการพัฒนา: จัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และกิจกรรมพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางน้ำ มีการแข่งขันทักษะวิชาชีพให้คนในชุมชนบ้านท่าขนทองและชุมชนใกล้เคียงรองรับธุรกิจจัดประชุมสัมมนา งาน อีเว้นท์ หรือการท่องเที่ยวแบบไมซ์ มีการเชื่อมโยงมือกับสถาบันอาชีวศึกษาในการเพื่อบูรณาการการเรียน การสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพที่เรียน เช่น การสร้างแบรนด์ การประชาสัมพันธ์ บูรณาการ การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับคณะบริหารธุรกิจ แผนกการขาย การตลาด การจัดโฆษณาภาพ เชื่อมโยงกับสาขาออกแบบ การสร้างมาสคอตเชื่อมโยง กับสาขาจิตรศิลป์ และสาขาคอมพิวเตอร์

กราฟฟิก ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย หรือกรณีเป็นการปรับปรุงทัศนียภาพให้เชื่อมโยงกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

4.5 แนวทางการพัฒนาที่ 5 จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยชุมชนตลอดปี ตลอดปีและเตรียมความพร้อมทำตามวางแผนโดยทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วม

กิจกรรมการพัฒนา: ระดมความคิดของคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนา กิจกรรมเพื่อให้เกิดขึ้นตลอด 12 เดือน เช่น งานฉลองโล่รางวัล งานเปิดตัวแบรนด์ ของชุมชน งานเปิดศูนย์การเรียนรู้ใหม่ งานเปิดตัวหนังสือที่แสดงโดยคนในชุมชน งานวันประกวดแข่งขัน ทักษะ งานเทศกาลประจำปี

5. การบริหารจัดการ (Administration)

5.1 แนวทางการพัฒนาที่ 1 มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนกำหนด นโยบายที่ทุกคนมีส่วนร่วม สร้างความสามัคคีในชุมชน

กิจกรรมการพัฒนา: จัดทำวิสัยทัศน์ นโยบาย โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการ วางแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง มีการประชุมปรึกษาหารือกันบ่อย และต่อเนื่อง และหาทิศทางในการทำนโยบายอื่น ๆ ต่อไป

5.2 แนวทางการพัฒนาที่ 2 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชน นำเสนอแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิด การรับรู้สร้างตัวตัวตนและจุดยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง

กิจกรรมการพัฒนา: จัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์เดินสายเข้าพบหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว นำเสนอวิสัยทัศน์ นโยบาย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมแก่คน ในชุมชน จัดงานงานเปิดอย่างยิ่งใหญ่ เช่น ฉลองครบรอบที่ได้รับโล่รางวัล หมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง (อพป.) วันที่ 22 มกราคม 2561 ซึ่งเป็นครั้งแรกในรอบ 35 ปี หลังการได้รับโล่ ประกวดหมู่บ้าน อพป.อันดับ 1 ของภาคเหนือ มีการจำหน่ายบัตรเข้าร่วมงานจำนวนจำกัด ภายในงานมีกิจกรรมออกร้านของธุรกิจต้นแบบระดับประเทศของกรมการค้ากระทรวงพาณิชย์ มีกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ (อพป.) การจัดบูทของบริษัทท่องเที่ยว ไสมสเดย์ ทั่วประเทศ กลุ่มเป้าหมายคือ หัวหน้าหน่วยงานราชการ สื่อมวลชน นักธุรกิจไทย จีน พม่า ลาว ที่ต้องการ มาเจรจากับธุรกิจต้นแบบ มีการเปิดตัวการท่องเที่ยวทางน้ำครั้งแรกที่เชื่อมโยงกับบ้านท่าซันทอง รายได้จากการจำหน่ายบัตรจะนำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น สร้างท่าเทียบเรือ ห้องน้ำสาธารณะที่ได้มาตรฐาน และกิจกรรม การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีส่วนร่วม ในกิจกรรม การจัดงานดังกล่าวมีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว

กิจกรรมการพัฒนา: ส่งเสริมแนวคิดในจัดการดี กระจายรายได้ โปร่งใส เป็นธรรม ฯลฯ ทำงานกันเป็นทีม สามารถทำแทนกันได้ วางระบบ กระจายรายได้ โปร่งใส เป็นธรรม สร้างงานสร้างรายได้ให้กับกลุ่มต่าง ๆ

5.3 แนวทางการพัฒนาที่ 3 พัฒนามาตรฐานการบริการให้แก่บุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

กิจกรรมการพัฒนา: จัดทำมาตรฐานการบริการของแต่ละหน้าที่ ในรูปแบบคู่มือการปฏิบัติงาน โดยให้ผู้ที่ปฏิบัติในหน้าที่ดังกล่าวเขียนวิธีการการทำงานทุกด้านอย่างมีระบบ และรวบรวมไว้เป็นมาตรฐานในการ โดยเฉพาะบุคลากรในชุมชนที่ทำเรื่องโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์มาเป็นเวลากว่า 10 ปี นับตั้งแต่ปี 2551 ถึงปัจจุบัน ปี 2561 เป็นผู้ที่มีความสามารถที่เป็นหลักให้เกิดการพัฒนามาตรฐานการบริการให้กลุ่มอื่น

5.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 มีระบบการจัดการส่งเสริมการทำอาชีพ และการจัดการกองทุน บริหารค่าตอบแทนให้มีระบบสวัสดิการ แก่คณะกรรมการทุกคน

กิจกรรมการพัฒนา: ประชุมวางแผนเกี่ยวกับ การบริหารจัดการรายได้เพื่อเป็นกองทุนสำหรับทำส่งเสริมอาชีพในแต่ละกลุ่ม จ่ายเงินปันผลจ่ายรายปี กองทุนเพื่อ การการศึกษา กองทุนเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม กองทุนประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทำเฟสบุ๊ค ทำคลิป โดยมีเครือข่ายที่ให้คำปรึกษาในด้านการเงิน เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกเพื่อตรวจสอบ การทำงานของท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านท่าซันทอง

5.5 แนวทางการพัฒนาที่ 5 การจัดการด้านการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ที่ใกล้เคียง

กิจกรรมการพัฒนา: เชื่อมโยงท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นชุมชนใหม่ที่เพิ่งเริ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้มีแนวทางการพัฒนาด้านโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน ซึ่งในบางฤดูที่มีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมากและที่พักระยะในชุมชนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องหาเครือข่าย และช่วยพัฒนาโฮมสเตย์ของหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีมาตรฐาน เช่น ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ของหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถีในเส้นทางเชื่อมโยง

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษา สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทั้ง 11 ท่าน ทำให้ทราบข้อมูลทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึง (Accessibilities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activities) และการบริหารจัดการ (Administration) สรุปได้ว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทั้ง 11 ท่าน พบว่ามีสิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติคือวิวทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งปัจจุบันได้รับการพัฒนาให้มีถนนคอนกรีตเลียบบตามริมฝั่งโขงสำหรับทำกิจกรรมปั่นจักรยานเพิ่งเริ่มปลูกต้นดอกยี่โถเรือบนถนนมีไฮมสเตย์อยู่แนวริมโขงอากาศเย็นสบายแบบเมืองเหนือมีความสะอาด ปลอดภัย นอกจากนี้ธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นแล้ว ผู้คนในชุมชนยังมีเสน่ห์ของความเป็นคนอีสานล้านนามีวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตความเชื่อแบบอีสาน การพ่อนเหนือผสมเชิงอีสานล้านนาสวยสนุก กระหิมประทับใจ มีการแสดงแห่ขันโตกพร้อมการแสดงพื้นบ้าน การแสดงวิถีชีวิต กระหิมเร้าใจ ด้วยพลังของทีมกองยาว ซึ่งในอนาคตสามารถพัฒนาบริเวณริมฝั่งโขงให้มีการจัดงานประจำปี ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทย จีน พม่า ลาว เข้ามาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ ที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตมี อ่อนปรีดา (2558) เรื่อง การพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม หน้า 142 พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งมุ่งเน้นสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ตามธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง อันจะช่วยเพิ่มความรู้แก่นักท่องเที่ยวและให้ผล ประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 242 พบว่า สิ่งดึงดูดใจหรือทรัพยากรท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา มี 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ดีประกอบด้วยเป็นพื้นที่ที่มีสัตว์ป่าและป่าไม้จำนวนมาก จึงทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลเข้าพรรษา เป็นต้น

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) การสัมภาษณ์ผู้ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทั้ง 11 ท่าน พบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สภาพเส้นทางในการเดินทาง มีความปลอดภัยใน การเดินทาง และ สะดวกสบาย ถนนลาดยางใช้ถนน หมายเลข 1229 ไม่มีป้ายทางหลวงบอกทางแต่มีป้ายชื่อหมู่บ้านบริเวณทางเข้า มีบริการขนส่งสาธารณะ เป็นรถสองแถวมาจาก อำเภอเชียงของ จำนวน 1 เที่ยวต่อวัน แต่ยังไม่มีการขนส่งสาธารณะจากอำเภอเชียงแสน ส่วนมากนักท่องเที่ยวจะขับรถมาเอง หรือถ้าเป็นคณะศึกษาดูงานจะเช่าเหมารถบัสหรือรถตู้มาเป็นหมู่คณะโดยใช้เส้นทางบก เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวกระจายตามรายการในอำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ถ้าเป็นเส้นทางน้ำ บ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซวจะอยู่กึ่งกลางของ เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำที่เชื่อมโยงกับอำเภอเชียงแสน และ อำเภอเชียงของ ตามรายการเส้นทางทางเรือจะมีทัศนียภาพที่สวยงามของสองฝั่งโขง เช่น เส้นทางบ้านท่าชันทอง ไปท่าเรือเวียงเชียงแสน มีเมืองโบราณสุวรรณโคมคำอายุกว่าหนึ่งพันปี จุดชมวิว บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ท่าเรือเมืองมอมประเทศลาว ท่าเรือบ้านโป่งประเทศพม่า ไปจนถึง ลิบสองปันนามณฑลยูนนานประเทศจีน ส่วนเส้นทางอำเภอเชียงของสามารถ เชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบางประเทศลาวได้ ในอนาคตบ้านท่าชันทองสามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ท่าเทียบเรือเพื่อรองรับ การท่องเที่ยวทางน้ำได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ วิระวัฒน์ ตาละนาค (2548) เรื่องการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาสหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง จำกัด หน้า 171 พบว่า การสร้างสาธารณูปโภค ภายในชุมชนได้มีการสร้างและปรับปรุงสาธารณูปโภคที่จำเป็นหลายอย่างเพื่อรองรับ การเติบโตของการท่องเที่ยว เช่น ถนน กรมทางหลวงชนบทได้เข้าปรับปรุงเพื่อพัฒนาให้เป็น เส้นทางท่องเที่ยว เนื่องจากระหว่างทางเข้าสู่หมู่บ้านแม่กำปอง มีแหล่งท่องเที่ยวกระจายตามริม ทางมากมาย เช่น น้ำพุร้อนสันกำแพง น้ำตกแม่กำปอง และถนนเส้นนี้ยังเป็นทางลัดออกสู่จังหวัด ลำปางได้ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 242 พบว่า อำเภอวังน้ำเขียว ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวเมือง จังหวัดนครราชสีมาประมาณ 75 กิโลเมตร โดยถนนจะมีลักษณะพื้นที่ผิวลาดยาง ยกเว้นใน บางหมู่บ้านจะมีลักษณะเป็นคอนกรีต ป้ายบอกทางมีเป็นระยะแต่ไม่ชัดเจน

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทั้ง 11 ท่าน พบว่า

สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จอดรถมีเพียงพอ ความต้องการโดยใช้ลานจอดรถที่อาคารเอนกประสงค์ มีบริการห้องสุขาเพียงพอแต่จะเปิดให้ใช้เป็นบางช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาศึกษาดูงาน ยังไม่เปิดรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแบบส่วนตัวหรือไม่ได้เปิดเป็นห้องน้ำสาธารณะทั่วไป มีที่พักโฮมสเตย์รองรับจำนวน 19 หลัง ยังต้องการเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีจุดถ่ายรูปแต่ยังไม่เป็นเอกลักษณ์ มีไฟส่องสว่างเพียงบางจุดเท่านั้นมีบางครั้งเกิดอุบัติเหตุทางรถเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมีความต้องการไฟส่องสว่างแบบโซล่าเซลล์ มีสถานีอนามัยและกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ขับรถพ่วงพร้อมกระเป๋าพยาบาลเคลื่อนที่มาให้บริการตรวจสุขภาพให้แก่นักท่องเที่ยว มีร้านอาหารตามสั่งของชาวบ้านจำนวน 1 ร้านค้า และร้านขายของที่ระลึกของชุมชนยังเป็นแผงลอยนำมาวางขายเฉพาะช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาดูงาน บริเวณอาคารเอนกประสงค์ของชุมชน ยังไม่มีร้านค้าแบบถาวร และชุมชนยังขาดการพัฒนาสินค้าที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 242 พบว่า ตำบลวังน้ำเขียว มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบทั้ง 3 ประเภท คือ ที่พักแรม ร้านอาหารและธุรกิจนำเที่ยว และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อลงกต สมฤทธิ์ (2551) เรื่องแนวทางการพัฒนาบริการท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ หน้า 171 พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ คือ มีการจัดจุดพักรถ และจุดชมวิวยบริการ มีลานจอดรถบริการอย่างเพียงพอ

4. ด้านกิจกรรม (Activities) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทั้ง 11 ท่าน พบว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าซันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย การเข้ามาทำกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน สามารถเลือกทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว มีหลายรูปแบบ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ เชิงวิถีชีวิต เชิงเกษตร มีกิจกรรมฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วมีที่พักโฮมสเตย์ให้บริการรองรับการมาท่องเที่ยวแบบคณะศึกษาดูงานและ มาเป็นครอบครัว โดยกิจกรรมหลักคือนั่งรถอีต๊อกชมเมือง ไหว้ปูย่านาคราช หลักบ้านคักดีลีที้ มีฐานกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้วิถีชีวิต ชมสวนเกษตรตัวอย่าง เช่นสวนเสาวรส สวนหมากเหม่า การเรียนรู้ วิถีเกษตรพอเพียง เยี่ยมชมศูนย์จักสาน ดูงานหัตถกรรมผ้าทอมือ หรือ ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวทั่วไปมาแบบส่วนตัวสามารถทำกิจกรรมปั่นจักรยานออกกำลังชมวิวยิมโง มีจุดถ่ายรูปออนซอนเดโฮมสเตย์ท่าซันทอง ณ บริเวณริมฝั่งโขง สามารถพัฒนากิจกรรม การแสดงบนเรือและล่องไปตามแม่น้ำโขง

เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ วีรพล จินตามณี (2550) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง: กรณีศึกษาโครงการหลวง ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่หน้า 172 พบว่า การมีส่วนร่วมจัดการด้านกิจกรรม กิจกรรม การท่องเที่ยวชมพื้นที่โครงการหลวง เป็นอันดับ 1 มีค่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันดับสอง ได้แก่ กิจกรรมทางธรรมชาติและผจญภัย เช่น เดินป่า ขี่ล่อ ชมไพร ถ่ายรูป ดูนก ฯลฯ มีค่าระดับความคิดเห็นมาก และอันดับ 3 ได้แก่ กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น นำชมหมู่บ้านชาวเขาจัดกิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ มีค่าความคิดเห็นมาก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุธิ เสริฐศรี (2558) เรื่อง แนวทางจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกนอ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หน้า 113 พบว่า กิจกรรมนั่งเรือชมวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมรองจากกิจกรรมปลูกป่า ในอดีตจะเดินทางโดยเรือสะส่วนใหญ่ เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่มีบ้านติดริมน้ำ การเดินทางโดยเรือจึงเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกสบายที่สุด และ การที่จะออกไปปลูกป่าชายเลนในแต่ละครั้ง จะต้องมีการนั่งเรือออกไปยังปากอ่าวไทยชั้นใน ก็ จะมีการนั่งเรือผ่านบ้านเรือนริมสองฝั่งแม่น้ำ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นความเป็นอยู่ของ ชาวบ้านสองริมฝั่งริมน้ำได้อย่างชัดเจน นักท่องเที่ยวบางคน มีการพักแรมกับชาวบ้านเพื่อ เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำ

5. ด้านการบริหารจัดการ (Administration) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียใน การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทั้ง 11 ท่าน พบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในอดีตระยะ 45 ปี แรกเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2506-2551 รัฐบาลส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหมู่บ้านตามโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง และเป็น หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ กลุ่มชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นคนอีสานย้ายมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ได้ร่วมกันพัฒนาชุมชนบ้านท่าขันทองจนได้โล่รางวัลระดับภาค และรางวัลหลายต่าง ๆ ที่ แสดงถึงความเป็นชุมชนเข้มแข็ง ในช่วงระยะที่สอง ระยะ 8 ปี เริ่มจากปี พ.ศ. 2551-2560 มีการ พัฒนาหมู่บ้านให้เป็นโฮมสเตย์ต้นแบบที่มีมาตรฐาน พัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ที่รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการชมวิถีชีวิตวัฒนธรรมชนบท นอกจากนี้ ยังมีบริการเสริมต่าง ๆ เช่น บริการเลี้ยงขันโตก การแสดงกลองยาวและเซิ้งอีสาน นำนักท่องเที่ยว นั่งรถอีต๊อกชมหมู่บ้าน จุดเด่นของหมู่บ้านคือ นำเอาแนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ ดำเนินชีวิต มีโอกาสได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโฮมสเตย์ อย่างต่อเนื่องเช่น รางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (รางวัลกินรี) ระดับดีเด่น ประเภทองค์กรสนับสนุนและส่งเสริม

การท่องเที่ยว ให้เป็นโฮมสเตย์ที่มีผู้นิยมมาพักมากที่สุดติด 1 ใน 7 ของประเทศ ในปี 2560 ได้เผยแพร่ในสื่อโทรทัศน์สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ได้รับ การพัฒนาด้านบริหารจัดการ ได้รับ การอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานในส่วนกลางและหน่วยงานท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย (ททจ.ชร.) กรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมี นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและตำแหน่งกรรมการ และเลขานุการโฮมสเตย์บ้านท่าชันทองการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว เป็นผู้ประสานงานด้านเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าพักโฮมสเตย์บ้านท่าชันทอง ทำให้มีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยว การจัดการที่พัก การจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวภายในชุมชน การตั้งราคา การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมการประชาสัมพันธ์และการตลาด การนำโปรแกรมไปจำหน่าย การรับจ่ายเงิน การรับจอง เมื่อมีนักท่องเที่ยวมา นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การประชุมเรื่องหน้าที่ของแต่ละคน เรื่องใครจะมีรายได้เท่าไร มีวิธีการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไร พานักท่องเที่ยวไปตามโปรแกรมอย่างไร จัดพาหนะนำเที่ยวอย่างไร นำเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ต้องทำอะไร การบริการอาหารกลางวัน อาหารเย็น การจัดโต๊ะอาหาร อาหารเช้าทานร่วมกับชาวบ้านโฮมสเตย์ การจัดโฮมสเตย์เป็นมาตรฐาน การต้อนรับ การแสดงเป็นการแสดงในพื้นที่เป็นอัตลักษณ์ การรักษาความปลอดภัย การเตรียมความพร้อมในการปฐมพยาบาล การแนะนำนักท่องเที่ยวในฐานะกิจกรรมต่าง ๆ การแนะนำเล่าเรื่องราวทุกอย่างในชุมชน เช่น ชุมชนมาจากไหน ทำนาต้องทำอะไร ทุกเรื่องเป็นเรื่องเล่า ในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2561 แต่ได้เกิดปัญหาระหว่างกลุ่มเรื่องกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ประกอบกับการมีหน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานเข้ามาพัฒนาชุมชน โดยไม่ได้ศึกษารอบด้านถึงเครือข่ายการทำงานของกลุ่มแกนนำโฮมสเตย์ จึงเกิดปัญหาความคิดเห็นไม่ตรงกัน มีการแบ่งกลุ่มออกจาก การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบ้านแซว จากที่ได้จัดตั้งกลุ่มใหม่ ชื่อว่า โฮมสเตย์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง หลังจากการแยกตัวออกของสมาชิกกลุ่มเดิมทำให้หน่วยอื่นที่เคยให้ความช่วยเหลือในอดีต ไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงของการแบ่งกลุ่มจึงไม่ได้รับการยอมรับ ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือใด ทำให้โฮมสเตย์ของกลุ่มที่แยกออกไปขาดรายได้เพราะ ไม่มีช่องทางการตลาดที่ผ่านมาคนทำหน้าที่ประสานงานกับนักท่องเที่ยวหน่วยงานของรัฐและเอกชนตั้งแต่เริ่มแรก ก่อนปี พ.ศ. 2551 คือ นายเศรษฐศักดิ์ พรหมมา ไม่มีการกระจายนักท่องเที่ยวมาพักกลุ่มโฮมสเตย์ที่เป็นฝ่ายตรงข้าม แต่เมื่อมีนักท่องเที่ยวมากเกินกว่าจะรองรับได้จึงมาขอกระจายนักท่องเที่ยวเข้าพักโฮมสเตย์ซึ่งบางหลังก็ยอมรับนักท่องเที่ยว แต่บางหลังก็ไม่ยอมต้อนรับนักท่องเที่ยวขณะเดียวกันผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนบ้านท่าชันทองของกลุ่มของนางสุวีรัตน์

อินทพรหมมา ผู้ใหญ่บ้าน ชาวโอกาสในการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว จึงไม่ได้มีความเต็มใจที่จะเป็นเจ้าบ้านที่ดีเหมือนที่เคยเป็น ขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐ เช่น พัฒนาชุมชน อำเภอเชียงแสน เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชน จัดงบประมาณในการพัฒนาคน ในชุมชน ตามโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว แต่เนื่องจากหมดโครงการดังกล่าวแล้วยังชุมชนยังไม่สามารถพัฒนาด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ต่อไป อีกทั้งเป็นการก่อตั้งท่องเที่ยวชุมชนขึ้นมาใหม่ ยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ชาวกรามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายการพัฒนาที่ชัดเจน การบริหารจัดการ ในอนาคต ชุมชนร่วมกันสร้างมีกฎ กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว ทั้งของรัฐและเอกชน เดินสายแนะนำนโยบายแนวทางการพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับเส้นทางการท่องเที่ยวหลักทั้งทางน้ำ และทางบก จัดทำโครงสร้างขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสากล เช่น ทำเทียบเรือบ้านท่าซันทอง พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวทางเรือ จัดกิจกรรมเพื่อรองรับกลุ่มประชุมสัมมนา การท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้การกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ พัฒนาบุคลากรในชุมชนให้มีมาตรฐาน การบริหาร จัดทำข้อมูลสถิติรายได้ จำนวนนักท่องเที่ยว ข้อมูลอื่น ๆ ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีสื่อที่หลากหลายเพื่อสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างเหมาะสม พัฒนาด้านการตลาดให้แก่บุคลากร สร้างแบรนด์และซาลัมพันธ์แบรนด์ให้เป็นที่รู้จักผ่านป้ายสื่อความหมาย ตกแต่งจุดถ่ายรูป จุดชมวิว ด้วยมาสคอต ที่เป็นเอกลักษณ์สื่อถึงแบรนด์ นำเอาเรื่องราวในประวัติศาสตร์ของการเป็นหมู่บ้าน อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง เรื่องราวความเป็นอีสานในล้านนา ประยุกต์สร้างกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนข้อเสนอนี้มาจากหน่วยงานภายนอก คือ ทั้งสองกลุ่มที่แตกแยกกันต้องเปิดใจร่วมกัน ยอมรับสภาพความเป็นจริงหันหน้ามาตกลงพูดคุยกัน โดยมีคนกลางเข้ามาเชื่อมผู้นำทั้งสองฝ่าย เช่น นายกเทศบาลตำบลบ้านแซว หรือนายอำเภอเชียงแสน หรือหน่วยงานสถานศึกษาที่เป็นคนที่มีอิทธิพลต่อผู้นำทั้ง 2 ฝ่ายยอมรับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรัชญากรณ์ ไชยเดช และคณะ (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 10 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผลการศึกษา พบว่า ผู้คนในชุมชนส่วนหนึ่งเคยเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์มาลาया ที่เคยสู้รบกับรัฐบาล มาเลเซีย เนื่องจากมีความขัดแย้งอุดมการณ์ทางการเมือง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และการบริการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ 7 ประเภท ประกอบด้วย ต้นไม้ใหญ่ สวนป่าพระ ปรมากิไธย น้ำตก พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ ค่ายสู้รบ และรีสอร์ตชุมชน ส่วนโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน

ได้นำเสนอแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ อย่างไรก็ตาม ชุมชนแห่งนี้ควรได้รับการพัฒนา ปัจจัยพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เช่น ป้ายชี้ทาง ป้ายสื่อความหมาย ปรับปรุงถนน เข้าหมู่บ้าน และส่งเสริมให้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ประวัติศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์มาลาया ยุทธนาสมลา (2550) เรื่องการบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา หมู่บ้านบุไทร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 160 พบว่า การใช้หลักพอประมาณทำให้หมู่บ้านบุไทรมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนทั้งส่วนที่เป็นบ้านพัก การให้บริการและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ล้วนเกิดจากการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นหลัก ทำให้ลดต้นทุนในการดำเนินงานลง รวมถึงดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมนั้นไม่ส่งผลเสียต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของเหล่าสมาชิก การใช้หลักการมีเหตุผล การวางแผน การดำเนินงานของ โฮมสเตย์บ้านท่าซนทองมีความสอดคล้องกับเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน รวมถึง การเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการดำเนินงาน การใช้หลักภูมิคุ้มกัน มีระบบการจัดการด้านการเงินของกลุ่มที่ชัดเจนทำให้กลุ่มโฮมสเตย์ไม่ต้องเสี่ยงต่อภาวะขาดทุนและยังใช้รายได้ในการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย เงื่อนไขด้านความรู้ มีการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์กับแนวคิดทางการท่องเที่ยวทำให้ได้ผลิตภัณฑ์และบริการรูปแบบใหม่ที่สร้างความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวด้วย สุดท้ายคือเงื่อนไขด้านคุณธรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกชั้นตอนมีผลต่อการดำเนินงานมีความโปร่งใสและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม มุ่งไปที่ผลประโยชน์โดยรวมของชุมชนเป็นที่ตั้ง ทำให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มของสมาชิก

อภิปรายผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซนทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าซนทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทำให้ทราบข้อมูลด้านที่ต้องการศึกษาอย่างรอบด้าน สรุปได้ว่าการศึกษาคั้งนี้ มีความสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่างอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีอาชีพเกษตรกรรวมรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และมีสถานภาพสมรส ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิ เสริฐศิริ (2558) เรื่อง แนวทางจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกนอ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หน้า 115 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีสถานภาพสมรสโดยระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษา

ตอนต้น มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน โดยคนส่วนใหญ่เป็นคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมาตั้งแต่กำเนิด ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป รองลงมาคืออาชีพทำประมง (เจ้าของ) และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวทางด้านรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 5,001-10,000 บาท เมื่อมีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี หน้า 157 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง และมีอายุระหว่าง 25-34 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 35-44 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีสถานภาพโสด และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และนอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเที่ยวเป็นพนักงานในสำนักงานมากที่สุด กล่าวคือ เป็นกลุ่มพนักงานบริษัท และพนักงานขาย เช่น บัญชี เลขานุการ ชำรษากร เป็นต้น รองลงมาคือ ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,000 บาท หรือต่ำกว่า มากที่สุด รองลงมาคือ 25,001 บาท ขึ้นไป

2. ข้อมูลการเดินทาง และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เดินทางเพื่อ ประชุม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน และใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-3 วัน โดยช่วงระยะเวลาในการท่องเที่ยวคือ วันเสาร์-วันอาทิตย์ และส่วนใหญ่เดินทางมาโดยอื่น ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีก และส่วนใหญ่จะแนะนำนักท่องเที่ยวอื่นให้มาท่องเที่ยวอีก ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 147 พบว่า ผู้รับบริการด้านการท่องเที่ยวมีพฤติกรรมเดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 87 ส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 62 โดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 94 หาข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 38 ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 96 ไม่ชอบพักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 65 และจะกลับมาท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอวังน้ำเขียว อีกครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 93 และมีความสอดคล้องกับการศึกษา ของ ประภาพร ยางประยงค์ และ สุวีรัตน์ ช่วยมณี (2553) เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวถ้ำภูผาเพชร จังหวัดสตูล หน้า 67-68 พบว่า รูปแบบของการเดินทางด้วยยานพาหนะส่วนตัว ท่องเที่ยวกับเพื่อน เพื่อพักผ่อน ในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ค่าใช้จ่ายในการเที่ยว 500-1,000 บาท และเป็นการมาเที่ยวครั้งแรก ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้แบ่งออกเป็น 4As ดังนี้ พบว่า

3.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.58 อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จุดชมวิวิทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง มีค่าเฉลี่ย 3.66 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ชุมชนบ้านท่าชันทองมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.65 อยู่ในระดับมาก คนในชุมชน/เจ้าของชุมชนมีความสัมพันธ์ไมตรีจิตที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.54 อยู่ในระดับมาก และ ชุมชนบ้านท่าชันทองได้จัดศูนย์การเรียนรู้ เช่น ฟ้าทอมือ เลือทอกกจักรสาน หม่อนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ และสวนเกษตร ที่หลากหลายไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชมและเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.46 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ คีโรรัตน์ หอมนาน (2547) อ้างใน บุญฤทธิ์ มหาหาวงศ์นันท์ เรื่องศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หน้า 174 พบว่าสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมมีความพร้อมในระดับปานกลาง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ในภาพรวมด้านสิ่งดึงดูดใจอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่า วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพร้อมค่อนข้างมาก สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ และเห็นว่าความสวยงามโดยรอบและภูมิทัศน์ ความหลากหลายของกิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพเกษตร และนอกจากการเกษตร มีระดับความพร้อมรองลงมาหากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้นและมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุกลิน อุณวิจิตร (2553) เรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายอย่างยั่งยืน หน้า 156 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ แม่น้ำโขง และมีแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เพราะคนในชุมชนประกอบอาชีพการเกษตร มีการร่วมแรง ร่วมใจการพัฒนาหมู่บ้านเสมอ และมีแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานในหมู่บ้านใกล้เคียง

3.2 ด้านการเข้าถึง (Accessibilities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.21 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า ที่ตั้งชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความสะดวกเข้าถึงง่าย เส้นทางเป็นถนนคอนกรีต มีความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง และเส้นทาง/ถนนในการเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าชันทอง มีความสะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทาง มีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ ปงคำเพย (2558) เรื่องการยกระดับการให้บริการของบุคลากรแพนแม่บ้านในธุรกิจโรงแรมบูติคของ จังหวัดเชียงราย หน้า 175 พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแพนแม่บ้านในธุรกิจโรงแรมบูติคของจังหวัดเชียงราย ด้านการเข้าถึง ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ อยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา ทวีวงศ์ไอฟาร์ (2552) เรื่อง ความพึง

พอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หน้า 143 พบว่า ด้านคมนาคมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจใน การท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาก ดังนั้นหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้ โดยมีการปรับปรุงถนนที่ใช้สัญจรภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหรือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวไปราชนสถานที่สำคัญ ๆ ให้มีความเหมาะสม สามารถสัญจรไปมาสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย อีกทั้งป้ายบอกเส้นทางการท่องเที่ยวมีความชัดเจน และสามารถเข้าใจง่ายเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนระหว่างการท่องเที่ยว

3.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า ที่พัก/โฮมสเตย์มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก ของที่ระลึกมีหลากหลาย สะดวกต่อนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง สถานพยาบาลที่สะดวกและใกล้เคียงที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.13 อยู่ในระดับปานกลาง ร้านอาหารระบบไปฟ้าส่องสว่าง ห้องสุขา มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.12 อยู่ในระดับปานกลาง และป้ายบอกทาง/ป้ายสื่อความหมาย การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจและหาได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 2.91 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2554) เรื่อง ศักยภาพและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการเสริมในระดับมาก และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดลำปางในระดับมากและมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการ การท่องเที่ยวชุมชนและสภาพทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ กุลหญิง ชียงางคะบุตร (2553) เรื่องศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบโฮมสเตย์ บ้านจอมแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย หน้า 175 พบว่า ด้านระบบสาธารณูปโภคเห็นว่สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน โทรศัพท์ มีความเหมาะสมในระดับมาก มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ความสะอาดของสถานที่ เช่น มีที่สำหรับทิ้งขยะ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 การให้บริการ internet มีความเหมาะสม

ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ด้านสถานที่พักอาศัย ราคาที่พักมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 ความสะอาดและเป็นระเบียบ มีความเหมาะสมในระดับมาก มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และสินค้าที่ระลึก ราคาสินค้าที่ระลึกมีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

3.4 กิจกรรม (Activities) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.48 อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าชมวิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรมที่โดดเด่นอาหารและการแต่งกาย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และนั่งรถอีต๊อก ชมแหล่งการศึกษาเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับมาก รองลงมา บ้านจักรยาน ชมหมู่บ้าน ชมวิว ริมฝั่งโขง มีค่าเฉลี่ย 3.48 อยู่ในระดับมาก สถานที่ถ่ายรูปรูปน่าสนใจมีการตกแต่งประดับดอกไม้สวยงาม มีค่าเฉลี่ย 3.44 อยู่ในระดับมาก และการเข้าเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เสื้อทอกก จักสาน หมอนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ สวนเกษตร หมากเม่า เสาวรส มีความหลากหลายและเดินชมได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ จงกมลพัชร์ เจตนะจิตร์ (2546) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการล่องเรือชมสวนเสียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม หน้า 176 พบว่า มีการจัดการด้านกิจกรรมและการจัดการ นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับหนึ่ง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ศึกษาด้านการเกษตรเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ มีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ตามเส้นทางเดินเรือเมื่อผ่านจุดสำคัญของพื้นที่จะมีการให้ความรู้ ในการจัดกิจกรรม พบว่า มีสิ่งที่น่าปรับปรุงหลายประการ เช่น การจัดสื่อความหมาย ไม่มีการพัฒนาสื่อความหมายด้านเอกสาร อย่างเช่น คู่มือการศึกษาทางการเกษตรตามกิจกรรมประกอบการท่องเที่ยว และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุกกลิ่น อุณวิจิตร (2553) เรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายอย่างยั่งยืน หน้า 156 พบว่า ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมเด่นของชุมชน คือ 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิสาหกิจชุมชน เช่น ชมสวนส้มโอ ชมการเลี้ยงปลา ชมการทำงานของกลุ่มข้าวกล้อง ชมการเลี้ยงจิ้งหรีด 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การล่องเรือน้ำโขงชมวิถีชีวิตริมฝั่งโขง การชมกรรมวิธีการทอผ้า (กลุ่มทอผ้า) การชมการแสดงเซิ้งและการแสดงดนตรีพื้นบ้านและหมอลำ พิธีบายศรีสู่ขวัญ รับประทานอาหารขันโตก และกิจกรรมตามประเพณี 12 เดือน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเจ้าของบ้านและชุมชน

อภิปรายผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน บ้านท่าข้ามทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการศึกษาเรียนรู้ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ประเพณี และ ศิลปวัฒนธรรม มีศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ ทอเสื่อกก จักรสาน หมอนไหม และสวนเกษตร ให้นักท่องเที่ยวเข้าศึกษาเรียนรู้ มีการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์และมีเสน่ห์ มีการนั่งเรือตามแม่น้ำโขง พร้อมกับฟังเรื่องเล่าประวัติศาสตร์ของชุมชน ที่สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวและสามารถ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และจูงใจให้นักท่องเที่ยวอยากมาศึกษาเรียนรู้ชุมชน

การหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้องค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) มีการพัฒนา ระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้งทาง ธรรมชาติและวัฒนธรรมมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวที่มาส่วนตัวและมาตาม กระแส ให้เกิดความประทับใจและกลับไปบอกต่อผ่านโซเชียลมีเดีย มีจุดเช็คอินถ่ายรูปที่เป็น เอกลักษณ์ มีการพัฒนาบุคคลในชุมชนมีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี และมีความเป็นมิตรกับผู้มาเยือน มีการพัฒนาระบบการจัดศูนย์การเรียนรู้ ผ้าทอมือ เสื่อทอกก จักรสาน หมอนไหม บ้านพัก โฮมสเตย์ และสวนเกษตร ระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ระบบการจัดการทรัพยากรในชุมชน บ้านท่าขันทอง มีการพัฒนาบุคลากรในชุมชนมีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี และ มีความเป็นมิตรกับผู้ มาเยือน ระบบการจัดศูนย์การเรียนรู้ ผ้าทอมือ เสื่อทอกก จักรสาน หมอนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ และสวนเกษตร มีการพัฒนาการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในชุมชนโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2. ด้านการเข้าถึง (Accessibilities) มีการพัฒนา มีระบบการจัดการ การคมนาคมในการ เดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าขันทองได้สะดวก มีการพัฒนาเส้นทาง/ถนน ในซอยของชุมชน ไฟฟ้าส่องสว่าง มีการพัฒนา การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ มีการพัฒนาป้ายสื่อความหมาย เกี่ยวกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ให้มีเอกลักษณ์ มีแผนที่เชื่อมโยงไปยังหมู่บ้าน ที่เชื่อมโยง ด้านการท่องเที่ยว ทั้งทางน้ำและทางบก มีการพัฒนาระบบ การติดต่อสื่อสาร เว็บไซต์ แผนที่ เดินทาง และป้ายสื่อความหมาย ที่เป็นศูนย์การเรียนรู้

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) มีการพัฒนาระบบการจัดการโฮมสเตย์ ของชุมชนพัฒนาสินค้าและร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก ของที่ระลึกของชุมชน มีการพัฒนา สถานพยาบาลที่สะดวก ให้บริการอย่างเป็นระบบมีมาตรฐานและน่าเชื่อถือ พัฒนาร้านอาหาร ให้ได้มาตรฐาน มีบริการห้องน้ำ การพัฒนาศูนย์บริการข้อมูลของชุมชน

4. ด้านกิจกรรม (Activities) มีการพัฒนา กิจกรรมการแสดงที่สื่อสารถึงแบรนด์ สิ่ง อำนวยความสะดวก ความสะอาดของสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยขณะทำกิจกรรม สร้างกิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำ เชื่อมโยงกับผู้ประกอบการเรือนำเที่ยวในพื้นที่ มีการวางแผน

คัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมกับกิจกรรมการให้บริการบนเรือ จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพคนเพื่อรองรับการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำระดับสากล จัดทำปฏิทิน การท่องเที่ยวและ กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนตลอดปี ตลอดปีและเตรียมความพร้อมทำตามวางแผนโดยทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วม

5. ด้านการบริหารจัดการ (Administration) มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน กำหนดนโยบายที่ทุกคนมีส่วนร่วม สร้างความสามัคคีในชุมชน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชน นำเสนอแผนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดการรับรู้สร้างตัวตัวตนและจุดยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชันทอง ส่งเสริมแนวคิดในจัดการดี กระจายรายได้ โปร่งใส เป็นธรรม ฯลฯ ทำงานกันเป็นทีม สามารถทำแทนกันได้ วางระบบ กระจายรายได้ โปร่งใส เป็นธรรม สร้างงานสร้างรายได้ให้กับกลุ่มต่าง ๆ พัฒนามาตรฐานการบริการให้แก่บุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มีระบบการจัดการส่งเสริมการทำอาชีพ และการจัดการกองทุน บริหารค่าตอบแทนให้มีระบบสวัสดิการแก่คณะกรรมการทุกคน พัฒนาการจัดการด้านการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

ผลการศึกษา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ ชุมชนบ้านท่าชันทอง สถานที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงรอบ ๆ สถานที่ การพัฒนาในด้านสิ่งดึงดูดใจ พัฒนาศาลาที่พักไว้ให้นักท่องเที่ยวได้พักระหว่างเดินชม มีการพัฒนาจุดชมวิวปลูกดอกไม้และตัดหญ้าเพื่อไม่ให้บังทัศนียภาพ พัฒนาจุดชมวิวโดยการมองหาจุดใหม่ ๆ ที่เป็นจุดเด่นและมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงาม เช่น เห็นพระอาทิตย์ขึ้น พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน เพราะกิจกรรมเป็นตัวดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมา เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาสิ่งแรกที่นักท่องเที่ยวควรไปชมก่อนอันดับแรกในชุมชนบ้านท่าชันทอง และในชุมชนควรมีศูนย์การเรียนรู้ความเป็นประวัติศาสตร์ของชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านท่าชันทอง การต้อนรับท่องเที่ยว การเป็นเจ้าของที่ดี เพื่อให้ความช่วยเหลือและสามารถบอกเส้นทางสถานที่ท่องเที่ยวได้ดี การจัดศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เลือทอกก จักรสาน หมอนไหม และสวนเกษตรให้หลากหลาย พร้อมกับมีคู่มือให้นักท่องเที่ยวศึกษา และจัดศูนย์การเรียนรู้ไว้ตลอดช่วงที่นักท่องเที่ยวมาเข้าชม พัฒนาและสร้างเส้นทางปั่นจักรยานริมฝั่งโขงที่มีต้นดอกไม้ตลอดเส้นทาง และมีจุดถ้ำรูปอุโมงค์คอนกรีตไฮมสเตย์ท่าชันทอง ณ บริเวณริมฝั่งโขงเพื่อสร้างบรรยากาศและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 250 พบว่า จัดประชุมสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น และภาคเอกชน เป็นระยะเพื่อคิดค้นเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ หรือเส้นทางท่องเที่ยว

ตามความสนใจเฉพาะ เพื่อจัดทำคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวผ่านพับ หรือเอกสารประกอบ การท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในอำเภอวังน้ำเขียวเพิ่มมากขึ้น และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาวณี เวชสิทธิ์นิรภัย (2543) เรื่องศักยภาพและปัญหาของการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ หน้า 178 พบว่า จุดเด่นที่น่าสนใจ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือการจัดภูมิทัศน์ การจัดโรงเรือนไม้ดอก ไม้กระถาง บอนไวที่สวยงาม พันธุ์พืชเมืองหนาวที่แปลกใหม่ เช่น พลับ แอปเปิ้ล สาลี่ บ๊วย และมีพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ มีธรรมชาติที่งดงาม และมีอากาศเย็นตลอดทั้งปี มีการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ด้วยคือ ป้ายแสดงพันธุ์พืช มีการฉายสไลด์ให้ชม มีบุคลากรคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีอาหารและบ้านพักไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึง พัฒนาการขนส่งโดยสารทำจุดศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวแล้วค่อยกระจายนักท่องเที่ยวออกไปยังแหล่งท่องเที่ยวรอบ ๆ เพื่อเป็นระเบียบ นักท่องเที่ยวจะได้ไม่หลงทาง และเพื่อความความปลอดภัย พัฒนาเส้นทาง/ถนน ทางบก และทางน้ำ พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสาร เว็บไซต์ แผนที่เดินทาง และป้ายสื่อความหมายของชุมชนบ้านท่าช้างทอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 248-249 พบว่า ภาครัฐควรจัดการคมนาคมและการจราจรโดยกำหนดพื้นที่จอดรถของนักท่องเที่ยว เพื่อควบคุมความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการคมนาคม และการสัญจรภายในสถานที่ท่องเที่ยว และจัดให้มีรถนำเที่ยว พร้อมกำหนดตารางเวลาเดินรถนำเที่ยวเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่จัดทำแผนที่หรือแผนผังของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งอำเภอ โดยติดตั้งในสถานที่สำคัญ ๆ ที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาประจำ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศริย์ ดิยะพิพัฒน์ (2559) เรื่องแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติริมสองฝั่งแม่น้ำปิง หน้า 179 พบว่า ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางการพัฒนาทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาพาหนะในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย 2) การพัฒนาวิถี การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยความรวดเร็ว 3) การพัฒนาการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาระบบการจัดการกลุ่มโฮมสเตย์ การบริหารของกลุ่ม มีการตั้ง คณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์, ตั้งกฎกติกา การทำงานของคณะกรรมการ, มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม, มีการจัดระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า, แจงรายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน แล้วประเมินมาตรฐานของ

กรมการท่องเที่ยวอีกครั้ง พัฒนาร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก ของที่ระลึก ร้านอาหาร โดยส่งเสริมให้นำผลผลิตจากสถานีและชุมชนเข้ามาขายเพื่อสร้างรายได้ มีห้องปฐมพยาบาลไว้ที่ศาลาประชาคมของหมู่บ้าน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงการให้บริการได้สะดวก รวดเร็ว พัฒนาระบบการจัดการป้ายบอกทางควรมีให้ชัดเจน และมีความเข้าใจง่ายหาได้ง่าย และป้ายสื่อความหมายควรพัฒนาให้มีสามภาษา ไทย อังกฤษ จีน เพิ่มป้ายในแต่ละจุดให้ครอบคลุม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 249 พบว่า ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการป้ายบอกทาง ให้มีเพียงพอต่อความต้องการ ขนาดของป้าย สี และขนาดของตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะต้องมองเห็นได้ง่ายมีความชัดเจนภายใต้มาตรฐานเดียวกัน และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สิทธิกร โนรินทร์ (2522) เรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติต่อการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติแม่ยม จังหวัดแพร่ ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ด้านการวางผังบริเวณและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานที่พักหรือเต็นท์ของนักท่องเที่ยวมีความเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และการวางผังพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติมีความเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ด้านกิจกรรม พัฒนากิจกรรมการเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชุมชนบ้านท่าชันทอง เช่น วัฒนธรรมทางด้านอาหารและการแต่งกาย ตั้งกฎระเบียบการขับรถโดยสารประจำทางถิ่น (รถอีต๊อก) พัฒนาระบบการจัดการรถจักรยาน และรถโดยสารประจำทางถิ่น (รถอีต๊อก) ของหมู่บ้าน มีการจัดโซนสถานที่ถ่ายรูปไว้ให้สำหรับนักท่องเที่ยว และพัฒนากิจกรรม มีศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ประวัติความเป็นมาของชุมชน โดยการนำสิ่งของเครื่องใช้มาแสดงโชว์ให้นักท่องเที่ยวได้ชม และให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตชุมชน เช่น ลองทำกับข้าวเอง ลองปักผ้าเอง เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญกานต์ นามวงศ์ (2522) เรื่อง การศึกษาแนวทาง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง หน้า 180 พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ควรพัฒนาดังนี้ คือ ควรจัดให้ มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับผู้มาเยือน โดยคนในชุมชนรวมถึงบุคคลภายนอกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ภาษากาย และการแต่งกาย และกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่องเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ตลอดจนกระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างถูกต้องและเหมาะสม และมีความชัดเจน โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ทำให้คนใน

ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มาเยือน เช่น พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน นอกจากนี้ควรให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และ ความประทับใจ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิ เสริฐศรี (2558) เรื่อง แนวทางจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกนอ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หน้า 116 พบว่า ควรมีการเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้หลากหลายจากที่มีอยู่เดิม เช่น การถีบกระดานไม้งมหอย การพายเรือคายัคชมความงามทางธรรมชาติของป่าชายเลนบริเวณปากอ่าวชั้นใน การพักอาศัยกับคนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน และการลงมือทำกะปิกับกลุ่มแม่บ้านคลองโคกนอ ซึ่งการท่องเที่ยวเหล่านี้นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ ความเป็นกันเองกับชาวบ้านในชุมชนแล้ว ยังจะได้รับความประทับใจจากกิจกรรมท่องเที่ยว อันเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว

ด้านการบริหารจัดการ ส่งเสริมแนวคิดในจัดการดี กระจายรายได้ โปร่งใส เป็นธรรม ฯลฯ มีการประชุมปรึกษาหารือกันบ่อยและต่อเนื่อง ทำงานกันเป็นทีม สามารถทำแทนกันได้ วางระบบ กระจายรายได้ โปร่งใส เป็นธรรม สร้างงานสร้างรายได้สู่กลุ่มผ้าทอ เลี้ยงไหม จักรสาน อาหาร อาหารแปรรูป สวนเกษตรไร่นา ฯลฯ และการพัฒนาผู้นำผู้ให้ประสบการณ์ในการบริหาร ส่งเสริมให้สมาชิกโฮมสเตย์ที่มีประสบการณ์มาเป็นเวลากว่า 10 ปี นับตั้งแต่ปี 2551 ถึงปัจจุบัน ปี 2561 มีส่วนร่วมในการแนะนำสมาชิกโฮมสเตย์ที่เข้ามาใหม่ แต่ด้วยอุปสรรคที่มีการแบ่งกลุ่มออกจากกลุ่มเดิมทำให้ยังไม่เกิดการลงตัวในการบริหารจัดการกับรายได้ที่เกิดขึ้นจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการจัดการ บริหารค่าตอบแทนให้มีระบบสวัสดิการ แก่คณะกรรมการทุกคน เช่น กองทุนสำหรับอาชีพ ทอผ้า สวนเกษตร ส่งเสริมอาชีพเพื่อ การจัดทำโฮมสเตย์ดูงานต่างประเทศ กองทุนปันผลจ่ายรายปี กองทุนเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทำเฟสบู๊ค ทำคลิปที่ดี โดยมี มีที่ปรึกษาพี่เลี้ยงที่เป็นหน่วยงานภายนอกมา อบรม แนะนำ แนวทางการจัดการอย่างมีระบบเพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ คิรินันท์ พงษ์นิรันดร และคณะ (2559) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา หน้า 251 พบว่า ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรถูกจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ การจัดเก็บข้อมูล การวางแผนการกำหนดแนวทางปฏิบัติการติดตามและประเมินผลโครงการ รวมถึงจัดตั้งกองทุนสำหรับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว เพื่อให้สมาชิกมีแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวและสังคม และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง (2559) เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ

เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล หน้า 181 พบว่า การบริหารจัดการองค์กร ในชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นประเด็นสำคัญ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในลักษณะโครงสร้างองค์กร ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าหรือประธานกลุ่ม รองหัวหน้าหรือรองประธานกลุ่ม เลขานุการ เหรัญญิก นอกจากนี้การกำหนดโครงสร้างหน้าที่การดำเนินงานยังมีการสร้างกฎ กติกา หรือข้อระเบียบข้อตกลงในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้นำชุมชนต้องตระหนักถึงหลักการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเร่งพัฒนาด้านระบบการบริหารให้มีความชัดเจนรอบด้านเพื่อลดความขัดแย้ง สร้างความเข้มแข็งสามัคคีให้เกิดขึ้นชุมชน
2. จัดทำแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้รับรู้และขอความช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการที่ดีไปยังท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย
3. การเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา เช่น สถาบันอาชีวศึกษาภาคเหนือ เพื่อบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับชุมชน
4. การเชื่อมโยงกับบริษัทท่องเที่ยวและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดของท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทอง
2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ภาคผนวก ก แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยว
โดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลในการศึกษาเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” ผู้ศึกษาใคร่ขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านไม่ถูกหรือผิด และผู้ศึกษาขอรับรองว่า ข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านตอบแบบสอบถาม จะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านหรือบุคคลใด ๆ และเพื่อใช้ข้อมูลในการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สำหรับแบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็นทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเดินทางและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขอความอนุเคราะห์เติม ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ (....) ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี พร้อมทั้งขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้ศึกษา: นางสาวรัตนา บุญเลิศ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

9. ช่วงวันที่ท่านเลือกเดินทางมาเที่ยว

() วันธรรมดา () วันเสาร์-วันอาทิตย์ () วันหยุดนักขัตฤกษ์/

เทศกาล

10. การเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้ท่านเดินทางมากับกลุ่มบุคคลใด

() เดินทางมาคนเดียว () เดินทางมากับครอบครัว
() เดินทางมากับเพื่อน () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

11. ท่านคิดว่าจะกลับมาเที่ยวสถานที่นี้อีกหรือไม่

() มา () ไม่มา () ไม่แน่ใจ

12. ท่านจะแนะนำนักท่องเที่ยวท่านอื่นให้มาอีกหรือไม่

() แนะนำ () ไม่แนะนำ () ไม่แน่ใจ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่า ขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านมากที่สุดโดยมี
คำตอบให้เลือก 5 ระดับดังนี้

คะแนน 5 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน
บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน
บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)					
	1.1 ชุมชนบ้านท่าช้างทองได้จัดศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เสื้อทอกก จักรสาน หมอนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ และสวนเกษตร ที่หลากหลายไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชม และเรียนรู้อย่างเหมาะสม					
	1.2 ชุมชนบ้านท่าช้างทองมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน					
	1.3 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จุดชมวิวกิ่วทศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง					
	1.4 คนในชุมชน/เจ้าของชุมชนมีความสัมพันธ์ไมตรีจิตที่ดี					
2.	การเข้าถึง (Accessibility)					
	2.1 เส้นทาง/ถนนในการเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าช้างทอง มีความสะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทาง					
	2.2 ที่ตั้งชุมชนบ้านท่าช้างทอง มีความสะดวกเข้าถึงง่าย เส้นทางเป็นถนนคอนกรีต มีความสะดวกในการเดินเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน					
3.	สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)					
	3.1 ป้ายบอกทาง/ป้ายสื่อความหมาย การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจและ					

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	หาได้ง่าย					
	3.2 สถานพยาบาลที่สะดวกและใกล้เคียง ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยว					
	3.3 ที่พัก/โฮมสเตย์มีเพียงพอต่อความ ต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่					
	3.6 ร้านอาหารมีหลากหลายรองรับ ความต้องการของนักท่องเที่ยว					
	3.7 ร้านจำหน่ายสินค้าของฝาก ของที่ ระลึกมีหลากหลาย สะดวกต่อ นักท่องเที่ยว					
4.	กิจกรรม (Activity)					
	4.1 การเข้าเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ เช่น ผ้าทอมือ เลื่อทอกก จักสาน หม่อนไหม บ้านพักโฮมสเตย์ สวนเกษตร หมากเม่า เสาวรส มีความหลากหลายและเดินชมได้ ง่าย					
	4.2 ชมวิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรมที่โดน เด่นอาหารและการแต่งกาย ที่มี เอกลักษณ์เฉพาะตัว					
	4.3 นั่งรถอีต๊อก ชมแหล่งการศึกษา เรียนรู้					
	4.4 ปั่นจักรยาน ชมหมู่บ้าน ชมวิว ริมฝั่ง โขง					
	4.5 สถานที่ถ่ายรูปรูปน่าสนใจมีการตกแต่ง ประดับดอกไม้สวยงาม					

ส่วนที่ 4

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่า ชั้นทอง

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลในการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชั้นทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าชั้นทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อในแบบสัมภาษณ์นี้ คำตอบของท่านไม่ถูกหรือผิด และผู้ศึกษาขอรับรองว่า ข้อมูลต่างๆ ที่ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ จะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านหรือบุคคลใด ๆ และเพื่อใช้ข้อมูลในการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชั้นทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สำหรับแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าชั้นทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขอความอนุเคราะห์ในการตอบคำถามของแบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี พร้อมทั้งขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้ศึกษา

นางสาวรัตนา บุญเลิศ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยพะเยา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล แบบสัมภาษณ์ส่วนนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี เพศ.....
 ที่อยู่.....
 อาชีพ..... ตำแหน่ง..... สถานที่ปฏิบัติงาน.....
 บทบาทหน้าที่ในชุมชน.....
 เวลาสัมภาษณ์.....วันที่สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์แบบเปิด

ส่วนที่ 2 สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในปัจจุบันของบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

1.1 ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านท่าขันทองในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต เป็นอย่างไร

1.2 รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร (เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเดินป่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ)

1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านท่าขันทองที่มีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง (เช่น ภูเขา น้ำตก ป่า น้ำพุร้อน โบราณสถาน ประเพณี พิธีกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น งานศิลปหัตถกรรม แปลงเกษตร-เรือกสวน ไร่ นา)

1.4 ทรัพยากรที่คนในชุมชนร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

1.5 ท่านคิดว่ามีแหล่งท่องเที่ยวใดที่น่าสนใจที่สามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับชุมชนบ้านท่าขันทองได้

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

2.1 เส้นทางที่สามารถเดินทางมายังชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร

2.2 มีการให้บริการรถสาธารณะ ที่เดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร

2.3 มีการให้บริการเรือประเภทใดบ้างเพื่อเดินทางไปยังชุมชนบ้านท่าขันทอง

- 2.4 มีป้ายบอกทางเพื่อให้เข้าถึงชุมชนบ้านท่าขันทอง เป็นอย่างไร
- 2.5 ระบบการติดต่อสื่อสาร เว็บไซต์ แผนที่เดินทาง ป้ายสื่อความหมาย เป็นอย่างไร
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
 - 3.1 สถานที่จอดรถและ ห้องสุขา สาธารณะในชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร
 - 3.2 มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างและ น้ำประปาในชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร
 - 3.3 สถานพยาบาลใกล้เคียงเป็นอย่างไร
 - 3.4 ที่พัก/โฮมสเตย์ในชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร
 - 3.5 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกในชุมชนบ้านท่าขันทอง เป็นอย่างไร
4. กิจกรรม (Activities)
 - 4.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นอย่างไร (เช่น เดินป่า เล่นน้ำตก ตกปลา ปั่นจักรยาน เก็บผักผลไม้ ร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรม-ประเพณี ฟาร์มโฮมสเตย์ แช่น้ำพุร้อน ชมโบราณสถาน ทดลองทำการเกษตร ปลูกป่า ทำนา)
 - 4.2 มีปฏิทินและโปรแกรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
 - 4.3 ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นอย่างไร
 - 4.4 มีกิจกรรมอะไรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวเองโดยไม่ได้นัดหมายกับชุมชนไว้ล่วงหน้า
 - 4.5 ท่านมีปัญหอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเรื่องใดบ้าง
5. การบริหารจัดการ (Administration)
 - 5.1 ท่านมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร
 - 5.2 ท่านมีการบริหารจัดการแหล่งเที่ยวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเป็นอย่างไร
 - 5.3 หน่วยงานของท่านมีบทบาทหน้าที่ในการวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นอย่างไร
 - 5.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยวมีหน่วยงานใดบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
 - 5.5 ท่านคิดว่าภาครัฐควรมีแนวทางสนับสนุนงบประมาณด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าขันทองให้พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร

บรรณานุกรม

Dickman, C. R. (1996). **Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna**. Australian Nature Conservation Agency: Canberra.

World Tourism Organization. (1998). **Tourism: 2020 Vision** (พิมพ์ครั้งที่ 1). Madrid: WTO.

Yamane Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis** (3rd ed. พิมพ์ครั้งที่ 1). New York: Harper and Row.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558–2560 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2561– 2565 และเกณฑ์คัดเลือก 303 ชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2554). ศักยภาพและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2561, จาก https://tci-thaijo.org/index.php/social_crru/article/view/80353/64031

กุลวดี ละม้ายจัน. (2559). ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (พิมพ์ครั้งที่ 1). อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

กุลหญิง ชียงคะบุตร. (2553). ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบโฮมสเตย์ บ้านจอมแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วท.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ไกรสิทธิ์ สิทธิโชค. (2550). รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงราย (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว).

ศิริรัตน์ หอมมาน. (2547). ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

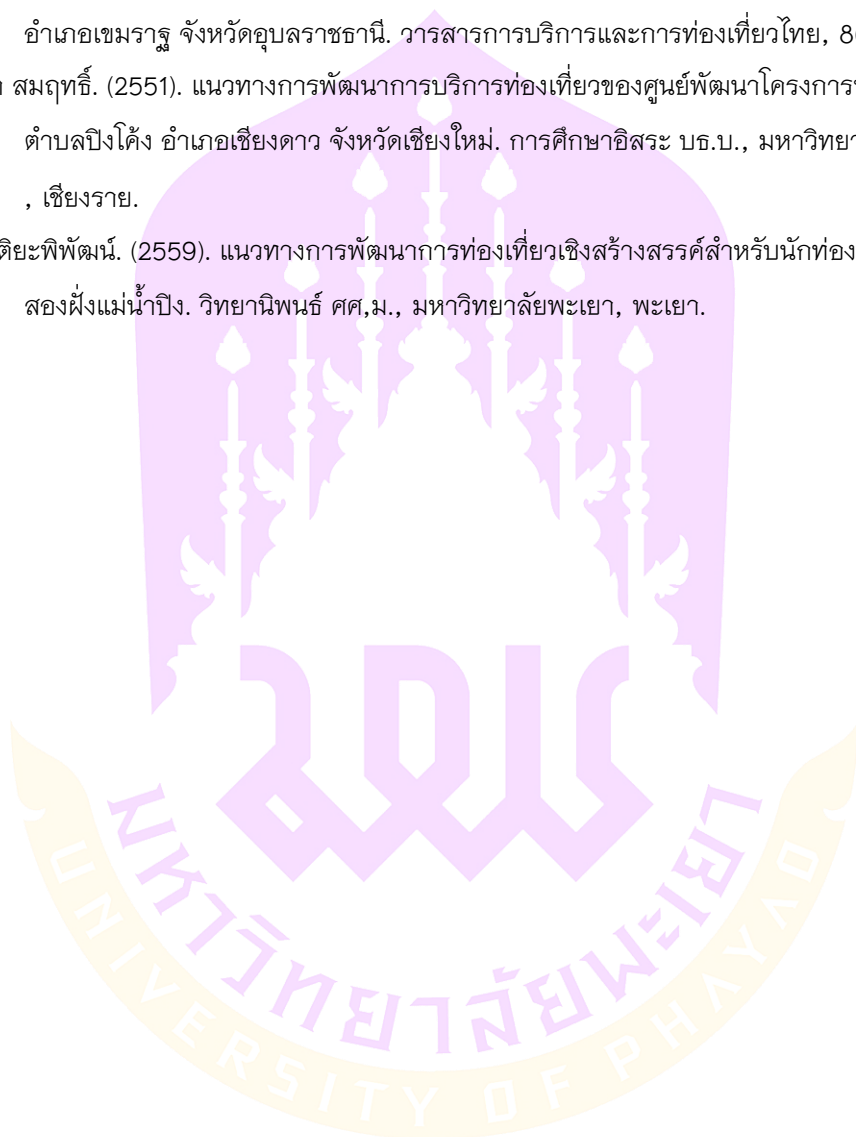
จงกลพัชร เจตนะจิตร. (2546). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์อำเภอบุพพัทธนคร จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ชุกลีน อุณวิจิตร. (2553). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายอย่างยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงราย: โรงพิมพ์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ชุกกลิ่น อุณวิจิตร. (2557). การพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวระดับชุมชนในพื้นที่เชียงราย-เชียงตุง-หลวงน้ำทาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงราย: โรงพิมพ์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ดรพรณี เอมพันธุ์ และ เรณูภา กลับสุข. (2557). การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวโดยชุมชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดวงกมล บุญทวีทรัพย์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- ดวงพร อ่อนหวาน และคณะ. (2556). แผนงานการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นที่สูง โดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือ กรณีศึกษา อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว).
- ดารุณี บุญธรรม. (2545). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมโดยชุมชนชาวม้ง บ้านน้ำเคะ จังหวัดพะเยา (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: โรงพิมพ์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ทวีสินธุ์ ตั้งแข็ง. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- นิตา ชัชกุล. (2551). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วี. พรีเมี่ยม.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2556). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ประภาพร ยางประยงค์ และ สุวีรัตน์ ช่วยมณี. (2553). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวถ้ำภูผาเพชร จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.
- ปรัชญาภรณ์ ไชยเดช และคณะ. (2557). ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 10 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- ปวีณา ทวีวงศ์ไผ่ฟาร์. (2552). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ปัญญา คอนซัลแตนท์. (2558). โครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- พจนา สอนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจด์. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีเมียมติ้ง เฮ้าส์.
- เพชรศรี นนท์ศิริ. (2555). รูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิษณุโลก: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เพียงกานต์ นามวงศ์. (2522). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

- ภาวณี เวชสิทธิ์นิรัย. (2543). ศักยภาพและปัญหาของการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ. (2556). เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: สือคอิน ดีไซน์เวิร์ค.
- ยุทธนา สมลา. (2550). การบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา หมู่บ้านนุไทร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รชพร จันทรสว่าง. (2546). ความหมายของนักท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาคีราษฎร์ ประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัศมี อ่อนปรีดา. (2558). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- เลิศพร ภาวะสกุล. (2556). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วีรพล จินตามณี. (2550). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการหลวง: กรณีศึกษาโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วีระพล ทองมา. (2547). ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อ ประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยแม่ใจ.
- วีระวัฒน์ ตาละนาค. (2548). การศึกษาผลการกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาสหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร และคณะ. (2559). แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2559). การท่องเที่ยวโดยชุมชน. รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว, 7 (1), 54.
- สิทธิกร โนรินทร์. (2522). พฤติกรรมและทัศนคติต่อการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ แม่ยม จังหวัดแพร่ ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สินธุ์ สโรบล. (2549). รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ “การพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่ม จังหวัดภาคเหนือตอนบน 1” เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก 2559 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวงมหาดไทย.
- สุณี เสริฐศรี. (2558). แนวทางจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกน อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- สุพจน์ ปงคำเพย. (2558). การยกระดับคุณภาพการให้บริการของบุคลากรแผนกแม่บ้านในธุรกิจโรงแรมบูติค ในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

- สุวัฒน์ จุฑากรณ์. (2557). เอกสารการสอน ชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หน่วยที่ 1-7 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิมล ตีรกาพันธ์. (2557). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมราวดี คำบุญ และคณะ. (2556). การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 8(2).
- อลงกต สมฤทธิ์. (2551). แนวทางการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ตำบลปึงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระ บธ.บ., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อิสริย์ ดิยะพิพัฒน์. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติริมสองฝั่งแม่น้ำปิง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	รัตนา บุญเลิศ
วัน เดือน ปี เกิด	16 ตุลาคม 2522
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	คม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย , บธ.บ. (การจัดการทั่วไป), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	184/1 หมู่ 15 ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000
ผลงานตีพิมพ์	รัตนา บุญเลิศ (ผู้บรรยาย). (24-25 มกราคม 2562). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่าช้างทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. ในพะเยาวิจัย (หน้า 443). พะเยา. มหาวิทยาลัยพะเยา
รางวัลที่ได้รับ	-

